Serie nouă
IANUARIE 2020
1
(CCXXII)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

✓Premiile publicațiilor UCMR pe 2019
✓Festivalul Internațional "George Enescu" (IV)
✓Pe scena Studioului de concerte "Mihail Jora"
✓Voltaj după ultimii 20 de ani
✓Festivalul "Aurelian Andreescu"
✓Sanremo - Istoria unui festival (XI)

În imagine:
Laureați ai premiilor revistelor *Muzica* şi *Actualitatea Muzicală*, alături de redactori

În an centenar

Expresia de mai sus, folosită până la saturație și ajunsă a fi luată în balon, după dezamăgitoarea lipsă de proiecte de la Centenarul României moderne, a expirat, în fine, în 2019. Dar iată că reînvie în 2020, de data aceasta în legătură cu Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România, care își va sărbători 100 centenarul.

În anii renașterii naționale și de relansare viguroasă a României pe toate planurile, după înființarea la Cluj a Universității românești, a Conservatorului românesc, a Operei Române, întâmplate prin grija autorităților publice, a venit rândul inițiativelor private, artistice, să iasă în evidență.

Au fost mai întâi încercările cântăreților de operă de a pune bazele unei Opere solide, puternice, permanente, în capitala țării și la Iași. Lucru care, ne putem închipui, a fost un imbold și pentru autorii de muzică, pentru a se organiza, pentru a forma o breaslă oficial recunoscută, care să le apere drepturile și care să le faciliteze proiectele și care să le promoveze creația. De fapt, inițiativa de a se înființa un for de importanță națională, o organizație profesională menită să promoveze și să apere valorile creației muzicale (după modelul organizațiilor similare din Europa), începuse să se închege cu aproape un an mai devreme de data înființării Societății Compozitorilor Români (2 noiembrie 1920). Atunci, la Conservator, compozitorii prezenți, ca și muzicologi de talia lui Constantin Brăiloiu, au semnat actul constitutiv și și-au formulat principiile, alegând totodată și primul Comitet de conducere. Chiar dacă nu a fost prezent în sală, George Enescu, din străinătate, a ținut legătura cu colegii săi de acasă, și și-a dat acordul, în scris, de a prelua funcția de Președinte al Societății Compozitorilor Români, secondat de Constantin Brăiloiu, ales secretar. Tot prin corespondență au semnat adeziunile colegii ardeleni și bănățeni.

Se poate spune că reușitele notorii ale componisticii românești din anii ce au urmat au fost facilitate nemijlocit de funcționarea Societății, care a asigurat fonduri, logistică, tipar, schimburi de idei, informații, includerea în repertorii a muzicii noi. Succesul și importanța proiectelor și funcționalității acestei organizații a făcut ca, încă din primii ani, toți compozitorii români să devină membri, convinși de faptul că numai prin apartenența la această organizație puteau cu adevărat fi recunoscuți ca muzicieni importanți și puteau beneficia de toate facilitățile (deloc puține) oferite de aceasta.

Schimbarea la față, petrecută după preluarea modelului sovietic, impusă după cel de-al doilea război mondial, dincolo de multe efecte negative, nu a anulat nici realizările, nici perspectivele breslei. Ba chiar, prin înțelepciunea și versatilitatea unora dintre lideri (numele lui Ion Dumitrescu trebuie subliniat în acest context), s-au reușit pași înainte și o proiectare superioară a poziției și prestigiului social al compozitorilor, dublate de multiple noi facilități.

O necesară actualizare, democratizare și internaționalizare a avut loc în 1990, când Pascal Bentoiu și-a dedicat întreaga energie și pricepere reconstrucției Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, corectând multe aberații ideologice, eliminând imixtiunile politice, reintrând în posesia Editurii Muzicale și a sediului abuziv confiscat. Sărbătorirea a 75 de ani de existență a adus și monografia Uniunii, semnată de unicul Președinte-muzicolog din istoria organizației, academicianul Octavian Lazăr Cosma.

Ultimii ani au adus o împrospătare, o întinerire și o lărgire a ariei geografice a provenienței membrilor (care reprezintă acum tot mai multe orașe), ca și proiecte noi, cum ar fi comenzile de lucrări. Toate acestea în condiții deloc comode, într-o continuă bătălie pentru finanțare și pentru repoziționare, susținută cu tenacitate de președintele Adrian Iorgulescu. În anul 2020 sunt avute în vedere mai multe momente festive și programe culturale, pe care revista noastră le va aduce în atenție la momentul corespunzător. Până atunci, La mulți ani, dragi colegi compozitori și muzicologi, La mulți ani UCMR!

Mihai COSMA

DIN SUMAR

Premiile revistelor UCMR ... 2-3
Festivalul Internațional "George Enescu" .. 4-12
Seria *Recitaluri și Concerte Camerale* (II) ... 4-12
Pe scena Ateneului Român ... 13-17
Pe scena Studiolului "Mihai Jora" ... 18-25
***Kiss me, Kate* la Operetă** ... 26-27
***Il Pirata* la Madrid** ... 32-33
Punctul pe j... azz ... 34-35
Festivalul "Aurelian Andreescu" ... 36-37
Miracolul de la Cornetu ... 40-41
Sanremo - Istoria unui festival (XI) ... 44-45

Perseverență în vremuri... haotice: Premiile revistelor „Muzica” şi „Actualitatea Muzicală“/ 2019

Oricât de modeste, ori de faimoase, premiile, ca şi aplauzele înseamnă - pentru orice creator fie el artist plastic, interpret sau condeier -, dincolo de recompensa materială, imensa bucurie sufletească de a-i fi fost recunoscute şi preţuite talentul şi performanţele profesionale; constituie motivaţia, hrana spirituală *sine qua non* a tuturor acelora care au ales să slujească o Muză ori alta, ba chiar o triadă aş spune, ca în cazul de faţă: *Euterpe*, Muză a Muzicii, *Clio*, Muză a Istoriei, ambele având ca ţintă *elocvenţa*, atribut al Muzei *Calliope*.

Irinel Anghel

Adrian Iorgulescu

Toate aceste virtuţi s-au reflectat în profilul specializării câştigătorilor celei de-a IV-a ediţii a Premiilor pentru studii de muzicologie, istoriografie şi cronici de concerte şi spectacole acordate, în cadrul festivităţii din 5 Decembrie 2019, câtorva dintre *colaboratorii* proeminenţi ai cele două publicaţii cu tradiţii bine definite, sub auspiciile Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor. Mă refer, pe de o parte, la revista *Muzica*, fondată în 1908, de către Mihai Mărgăritescu, ofiţer de cavalerie cu studii muzicale la Paris, seria nouă luând fiinţă în 1990, din iniţiativa şi sub oblăduirea muzicologului Octavian Lazăr Cosma. Domniei sale i-a urmat Antigona Rădulescu, iar din 2014, până azi, cu un scurt interval în care a activat în tandem cu muzicologul Mihai Cosma, responsabilitatea coordonării i-a revenit preponderent compozitoarei Irinel Anghel. Pe de altă parte, e vorba despre *Actualitatea Muzicală* înfiinţată în 1990, în mandatul primului preşedinte postdecembrist al UCMR, compozitorul şi muzicologul Pascal Bentoiu, cu Luminiţa Vartolomei ca redactor-şef (1990-2001). Din 2001, în mandatul preşedintelui Adrian Iorgulescu, revista apare lunar în forma actuală, 48 de pagini, color. Ulterior, la conducerea ei s-au aflat Mircea Drăgan şi Mihai Cosma, urmaţi de regretatul compozitor George Balint (2015-2019).

Norela-Liviana Costea, Mihai Cosma

În afara Cuvântului introductiv rostit de actualul Preşedinte al UCMR, Adrian Iorgulescu, amfitrionii festivităţii de premiere au fost Irinel Anghel – redactorul-şef al revistei *Muzica*, şi Mihai Cosma - revenit la conducerea *Actualităţii Muzicale* la finele anului 2019, precum şi Norela-Liviana Costea, noua membră a redacţiei.

Scopul vădit şi, de altfel, salutar al Premiilor a fost acela de a stimula şi răsplăti profesionalismul şi dăruirea tinerilor cronicari şi muzicologi atraşi de cercetarea şi studierea istoriei muzicii şi creaţiei autohtone. Printre ei, **Mădălin Alexandru Stănescu**, din partea *Actualităţii Muzicale,* pentru *Premiul tânărului cronicar*, **Cristina Şuteu** (Cluj), la secţiunea *Studii istoriografice*, şi **Vlad Văidean,** pentru un studiu-eseu despre *tăcere*, din partea revistei *Muzica*. Cu scopul menţinerii unui echilibru necesar între generaţii, decidenţii au propus şi două personalităţi cu experienţă vastă şi rezultate notabile în plan naţional şi internaţional: compozitorul **George Balint**, promotor al „creaţiei româneşti”, şi **Costin Popa**, la categoria „cronică de spectacol”.

Prin conferirea, *post-mortem*, compozitorului **George Balint**, a *Premiului pentru promovarea muzicii româneşti*, „Actualitatea Muzicală” şi-a făcut un titlu de nobleţe, întrucât, cel care a trăit printre noi până la 30 August 2019, a fost într-adevăr un asiduu propagator al muzicii româneşti, cultivând şi în propriile-i creaţii rezonanţele ethosului folcloric, căruia i-a pus mereu în valoare şi dimensiunea etico-filosofică. Unui spirit reflexiv prin excelenţă, ca al lui, fiecare nouă partitură îi deschidea încă o poartă spre

George Balint

Costin Popa

edificarea de sine, ca şi spre sondarea pliurilor tainice ale Timpului, căruia-i percepuse, vai!, „fuga ireparabilă"... De aici, aerul oarecum melancolic al compoziţiilor, emanat încă din titluri precum *Întru sine, Pasul aerului, Între timpuri, Zbucium*... Fie-i sufletul împăcat şi uşor ca „pasul aerului"....

Predilecţia pentru concertele şi spectacolele de operă, din ţară şi din străinătate, pe care condeiul precis şi percutant al lui **Costin Popa** le consemnează frecvent în ziare, reviste şi volume, cu pasiune pilduitoare, asiduitate şi stăpânirea în detaliu a particularităţilor genului liric, dar şi pe cele ale fiecărui artist portretizat, a fost cu drept cuvânt onorată prin acordarea premiului *Actualităţii Muzicale*.

Cristina Şuteu

Cu un CV impresionant, în care, pe lângă o multitudine de activităţi, ca asistent dr. la catedra de Muzicologie a Academiei clujene sau cronicar în presa de specialitate, sunt menţionate şi importante stagii de cercetare şi perfecţionare în ţară şi peste hotare; semnatară a unei teze de doctorat cu o tematică sofisticată şi pretenţioasă, *Periegeneză, exegeză şi hermeneutică în critica muzicală* (2015), **Cristina Şuteu** a dovedit o reală înclinaţie către domeniul cercetării istoriografice. Premiul revistei *Muzica* a avut în vedere tocmai serialul intitulat *Revista „Muzica" la ceas aniversar (1908-2018)* – o panoramare minuţios documentată şi riguros sistematizată a diferitelor evenimente petrecute de-a lungul a peste un secol în viaţa muzicală a ţării.

Mădălin Alexandru Stănescu

Discipol al muzicologului Valentina Sandu-Dediu, tânărul cronicar **Mădălin Alexandru Stănescu**, autor şi al volumului *Vioara în barocul italian*, impune deja prin siguranţa cu care-şi expune opiniile, prin consistenţa, seriozitatea şi responsabilitatea faţă de cuvântul scris, ca şi prin deschiderea orizontului său cultural către artă şi cultură. Foarte binevenită includerea lui printre premianţii *Actualităţii Muzicale*.

Vlad Văidean

„Last but not least", **Vlad Văidean**, şi el discipol al Valentinei Sandu-Dediu, multipremiat încă din studenţie, bursier Erasmus al *Institutului de Muzicologie* din Leipzig, de curând membru stagiar al UCMR, are toate şansele unei remarcabile ascensiuni, datorită limbajului elegant, profunzimii ideilor, imaginaţiei prolifice şi spiritului asociativ care-i permite să jongleze dezinvolt cu termeni, concepte, principii din zone adiacente artei sunetelor. Studiul pentru care a primit premiul revistei *Muzica* are un titlu cât se poate de elocvent în acest sens: *Arta de a plimba rama. Tăcerea ca muzică a lumii în viziunea lui John Cage.*

Felicitările li se cuvin nu doar celor 5 „aleşi", ci şi acelora care i-au selectat cu discernământ şi, mai ales, cu generoasă disponibilitate în promovarea profesionalismului autentic.

Despina PETECEL THEODORU

Seria *RECITALURI ŞI CONCERTE CAMERALE* (II)

Două vedete ale vieții muzicale europene, Maxim Vengerov şi Orchestra Filarmonicii din Monte Carlo...

...au fost prezente în Festival într-un concert dedicat muzicii marelui romantic rus Piotr Ilici Ceaokovski; ...concert în care apariția minunatului violoncelist Gaurier Capuçon a adus acel plus catalizator al interesului privind marea performanță solistică. Cu regret trebuie apreciat faptul că, în cazul celebrului violonist Maxim Vengherov, orientarea actuală manifestă spre actul dirijoral, nu este una hazardată, ci este determinată, este strict condiționată de motive extraprofesionale. În acest fel, cred, se poate explica faptul că derularea momentelor acestui mare opus simfonic care este *Simfonia în si minor, „Patetica"*, nu a beneficiat de datele necesare susținerii acestei construcții ample, extinse, ce argumentează programul de tip psihologic al lucrării; interpretarea în cheie romantică a formelor clasice nu a dispus de fluență, de continuitate; momentele de efectivă angajare interioară au existat. Observată din acest punct de vedere, partea a 3-a, *Allegro molto vivace* – o structură mare tripartită, a fost cea mai bine împlinită. Cu sens de omagiu adus lui George Enescu, în deschiderea serii de muzica, Vengherov a ținut să intoneze *Balada pentru vioară şi orchestră*, un opus de tinerețe al compozitorului. In adevăr, tonul viorii lui Vengherov rămâne emoționant.

Aşa cum, la fel de emoționant este şi sunetul violoncelistic datorat lui Capuçon; este parte inseparabilă a ființei muzicianului; animă sensul expresiei celor două momente ale prezenței sale în concertul muzicienilor monegasci, anume *Andante cantabile* şi *Variațiuni pe o temă rococo*. Cantilena dispune de o expresie quasi vocală ce arcuieşte linia melodică; iar ciclul variațional se înlănțuie într-o logică constructivă firească susținută de o virtuozități de-a dreptul seducătoare. Este la fel de captivant de observat personalitatea acestui foarte stimat în plan european ansamblu orchestral, cel al Filarmonicii din Monte Carlo. Nu este clasat pe primele locuri ale marilor orchestre ce animă

Maxim Vengerov

foto: Cătălina Filip

LUCRĂRI PREZENTATE ÎN CADRUL BIROURILOR SECȚIILOR DE CREAȚIE ŞI ACHIZIȚIONATE DE CĂTRE UCMR (iulie-noiembrie 2019)

SECȚIA DE MUZICĂ INSTRUMENTALĂ ŞI MULTIMEDIA

Apostol Elena – *Mouse trap, lucrare electronică*; **Anghel Irinel** – *Terraforming* - muzică electronică; **Buciu Dan** – *Melopee pentru doi,* pentru vioară şi violoncel; **Burlea Vlad** – Sound motion/ Perpetuarea sunetului, pentru vioară şi pian; **Cibişescu Iulia** – *Zidurile din Avila,* cvartet pentru fagot,chitară, pian şi violă; **Ciobanu Maia** – *Pian Excesiv II,* pentru pian, un actor şi mediu electroacustic, versuri Tudor Cazan; **Crețu Cătălin** – *Concentric,* pentru corn solo; **Costea Marcel** – *Offertoire sur une theme de M.Haydn pentru orgă solo*; **Ganea Laurențiu** – *Oglindă şi Teodicee,* pentru lemne, alamă, percuție şi corzi; **Maistorovici Vlad** – *Ikarus Torso, pentru violă şi orchestră*; **Măniceanu Mihai** – *Amalga-maglama,* pentru marimbă şi vibrafon; **Murariu Alexandru Ştefan** – *Sortilege feerique,* pentru flaut şi pian; **Petculescu Valentin** – Variațiuni dramatice pe o temă lirică pentru fagot şi bandă; **Popescu Dan Andrei Nicolae** – *Nețesut,* pentru oboi, clarinet,vioară, violă, violoncel şi pian; **Rotaru Diana** – *Wonderland,* miniconcert de clarinet şi cvintet de clarinet; **Tőrök Gyurko Aron** – *Rezonances for ensemble (10 instrumentalits)*; **Țăranu Cornel** – *Jeux de Palyndrome, lucrare simfonică*; **Ulubeanu Sabina** – #Justacomposer, lucrare simfonică; **Vîrtosu Mihai** – Trio pentru violă, saxofon şi pian; **Zbarcea Lucian** – *Toacata,* pentru vibrafon şi marimba.

Subsecția vocal – instrumentală (mixtă)

Ciobanu Ghenadie – *Deux chansons* pentru soprană şi ansamblu instrumental, text: Valeriu Matei, Matei Vişniec; **Dobrinescu Ioan** – *Cantata elegiacă* pentru mezzosoprană şi orchestră, text: Ana Blandiana; **Mălăncioiu Gabriel** – *Interferențe* pentru bas, clarinet, vioară şi pian, text: Mihai Eminescu, Friedrich Hölderlin; **Vosganian Mihaela** – *Da Capo al Fine,* ciclu de lieduri pentru mezzosoprană, percuție şi pian, text: Rodica Stănculescu.

Subsecția de fanfara

Biriş Alexandru – *Primăvara din sufletele noastre* - suită; **Luncan Octavian** –*Nedeia* – rapsodie; **Mihai Florian** – *Rezonanțe* – fantezie; **Popa Emanuel-Florin** – *Suită Ardeleană* – suită; **Ştefoni Doina –Delia** – *Venirea Primăverii* - diptic simfonic.

SECȚIA DE MUZICĂ VOCALĂ

Apostol Elena – *Căutarea tonului* pentru cor mixt, text: Nichita Stănescu; **Arvinte Constantin** – *Două piese corale: 1. Suită corală Maramureş: De strigăt, Cântec de nuntă, Joc de nuntă,* prelucrare; *2. Sfinte Părinte Arsenie Boca*, text: Gelu Dobrescu; **Buciu Dan** – *Carte către doamna,* lied pentru voce înaltă şi pian, text: Mihai Eminescu; **Cherciu Alexandra** – *Salve*

viața muzicală internațională; pot fi observate anume motive. Dar, cu certitudine, este organismul orchestral în cântul căreia poți regăsi peste un secol și jumătate de cultură muzicală europeană.

Dumitru AVAKIAN

Violoncelul în prim-plan

Ateneului Român a avut oaspete miercuri 11.09.19 celebra Orchestră Filarmonică din Monte - Carlo, având ca soliști pe Maxim Vengerov – vioară și dirijor și Gautier

Gautier Capuçon , Maxim Vengerov

Capuçon - violoncel. Dirijorul Maxim Vengerov a studiat vioara la Novosibirsk cu G.Turchaninova și Z.Bron. A câștigat premii internaționale ce i-au deschis porți de concertare alături de mari orchestre. Din 2007 s-a îndreptat către dirijat, în 2014 absolvind cu dirijorul Y.Simonov. Predă la diferite universități, cântă pe o vioară *Stradivarius ex-Kreutzer* din 1727, cumpărată de contesa Yoko Nagae Ceschina și dirijează necontenit. Violoncelistul francez Gautier Capuçon a studiat la Conservatorul Național Superior de Muzică din Paris cu Ph.Muller (2000) și la Viena cu H. Schiff, iar pian complementar cu Ch.Egiziano, plăcându-i să improvizeze la pian – jazz. Cântă pe un violoncel *Matteo Goffriller* (1701) împrumutat de la un privat și *Joseph Contreras* (1746) împrumutat de Banca della Svizzera Italiana. A câștigat multe premii și a imprimat o serie de CD pentru Warner și EMI. Predă la Classe d'Excellence de Fondation "Louis Vuitton", Paris. Prima lucrare din program a fost *Balada* op.4a pentru vioară și orchestră (1895) de George Enescu, solist violonistul și dirijorul Maxim Vengerov. Prima audiție: 1963 (cca. 5'). Vioara, în creația lui Enescu, ca și pianul, au ocupat un loc special: vezi geniala *Sonată pentru pian și vioară* nr. 3 op.25 *în caracter popular românesc* (1926). Compusă în fragedа tinerețe, a fost cântată profesorilor săi de la Conservatorul din Viena, fiind frumos apreciată. De structură tripartită, derulează o melodie romantică ce se suprapune peste o frază secundară, recitativă. Caracterul de coral, în orchestrație de tip Corelli – cu acompaniament în pizz. arată dragostea autorului pentru contrapunct și muzica barocă. Violonistul și dirijorul Maxim Vengerov a cucerit publicul prin căldura interpretării sale romantice. Ordinea pentru următoarea piesă din *Program* a fost schimbată - fără a fi anunțată, astfel, doua lucrare, în loc de *Andante cantabile* a fost *Variațiuni pe o temă rococo* op.33 (1876) în La Major, de același Piotr Ilici Ceaikovski (cca 20'). Premiera: noiembrie 1877, Moscova, solist W.Fitzenhagen, dirijor N.Rubinstein.

Regina, pentru bariton și orgă, text religios; **Cojocaru Daniela** – *Trei cântece pe versuri de Lucia Cicoară-Drăgan: Marea, Floricica, Primăvara,* pentru voce și pian; **Dembinski-Vodă Diana** – *Descântec* pentru mezzosoprană, pian și instrumente de percuție, versuri populare; **Goia Dan-Mihai** – *Reflecție,* studio pentru cor mixt; **Mamot Eugen** – *Lună nouă,* pentru cor mixt, versuri populare; **Petrescu Christian-Alexandru** – *Un duel,* scenetă comică pentru soprană, mezzosoprană și acompaniament, text: George Topîrceanu; **Savu Dinu** – *Prometeu,* lied pentru tenor/mezzosoprană și pian, text: Nicolae Coman.

Subsecția didactică
Nicolae Eugen – *Serbare la castel*, trio pentru flaut, clarinet, fagot și percuție; **Ștefănescu Petre** – *Hai, hai, murguleț* pentru violoncel și pian; **Vârlan Petre-Marcel** – *Balada op. 14* pentru pian la patru mâini; **Velea Marin** – *Folclorul și muzica religioasă, mărturii ale creștinismului ortodox roman.*

SECȚIA DE MUZICA JAZZ/POP
Bota Ionel – *Brassica Oleraceea*, jazz, text propriu; **Caragia Nicolae** – *Ești a mea*, pop instrumental; **Dedeian Garbis** – *Toamnă târzie*, jazz; **Kerestely Andrei** – *Balada timidului etern*, ușor, text: Gabriel Cotabiță; **Kerestely Jolt** – *Reverie*, instrumental, solo pian, orchestrație: George Natsis; **Moculescu Horia** – *Soarele și copilul*, ușor, text: Carmen Aldea-Vlad, orchestrație: Andrei Tudor; **Natsis George** – *Hi, Mr. Monk*, jazz; **Pavelescu Dan** – *Parfum uitat*, ușor-liric, text propriu; **Popescu Virgil** – *Pantofi cu toc,* ușor, text: Camelia Florescu; **Simion Nicolae** – *Xanadu, do Salsa*, latino-jazz; **Soleanu Cristian** – *Season Colours*, jazz; **Târcolea Cătălin** – *Cat's Samba*, jazz; **Tiberian Mircea** – *Like a thief in the night*, jazz; **Tudor Ionel** – *Podul Grant*, derivată, instrumental.

SECȚIA DE MUZICOLOGIE
Angi Ștefan – *„Strigoii" de George Enescu la intrarea în Patrimonial Culturii Muzicale Românești și Universale* (studiu); **Bădulescu Alexandru** – *Paul Constantinescu, triplu Laureat al Concursului Național de Compoziție George Enescu* (studiu); **Bălan George** – *Enescu și eu* (studiu); **Coman Lavinia** – *George Enescu pianist, în lumina cronicilor și memoriilor contemporanilor săi* (studiu); **Cosma Mihai** – *Oedipe pe scena Festivalului de la Salzburg* (studiu); **Cosma Octavian Lazăr** – *Trasee enesciene* (studiu); **Dimoftache Veturia** – *Mitul lui Oedipe în perspectivă duală* (studiu); **Măniuț Petruța** – *Complexitate structurală și discursivă în simfonismul lui George Enescu și Aurel Stroe - paralele, similitudini* (studiu); **Spinei Marcel** – *Etape dodecafonice în Sonata op. 26 no. 2 pentru pian și violoncel de George Enescu* (studiu); **Șerban-Pârâu Oltea** – *O abordare lexicografică atipică a compozitorilor români în contemporaneitate* (studiu); **Tufan Stan Constantin** – *George Enescu la Arad* (studiu); **Țăranu Cornel** – *Noi restituiri enesciene* (studiu); **Vasile Vasile** – *Multiplele fațete ale personalității lui George Enescu reflectate în scrisul lui George Breazul* (studiu).

Piesa este alcătuită dintr-o *Temă în stil rococo şi opt Variaţiuni*. Dificultăţile solistice sunt deosebit de mari, în cea mai mare parte solistul cântând în registrul acut, cu o virtuozitate briliantă. Tema simplă şi elegantă, în stil mozartian, *Moderato molto quasi Andante* este expusă de patru ori, pasajul de legătură pe dominantă, către *Variaţiunea* I fiind folosit şi pentru a lega de *Variaţiunea a II-a,* ca şi a VII-a de a VIII-a. *Tempo della Thema* (II) cuprinde un dialog între solist şi orchestră, de mare virtuozitate, sfârşind cu o *Cadenza*. *Andante* (III), singura secţiune minoră, melancolică, specifică sufletului rus. *Allegro vivo* (IV) este una dintre cele mai dificile părţi, de o virtuozitate fantastică, dusă pe tot registrul sonor instrumental, de preferinţă în partea acută. *Andante grazioso* (V) preia elemente din tema principală, într-o sonoritate robustă. Un trill în registrul acut, înfloritor şi de lungă durată face legătura cu următoarea secţiune. *Variaţiune* a VI-a se derulează pe o temă formată din trill. şi mordent în dialog cu flautul. Urmează *Cadenza* spre *Variaţiunea a VII-a, Andante sostenuto.* Şi aici domină virtuozitatea, dar mai contemplativ. Un pasaj face trecerea spre ultima *Variaţiunea - a VIII-a, Coda, Allegro moderato con anima.* Solistul deschide cu un solo grazios, rococo, folosind elemente de mordent, cu un crescendo spre fortissimo şi revenire la piano. Introduce o temă variată de caracter ludic, trecând fluid la *Coda*, rememorând câteva variaţiuni fragmentare din *Thema.* Solistul şi orchestra încheie triumfător. Există o discuţie între interpreţi dacă să folosească varianta compozitorului sau cea scurtată de W. Fitzenhagen. Solistul a cucerit auditoriul prin măiestria şi virtuozitatea sa. Următoarea lucrare din programul schimbat - a fost *Andante cantabile,* din *Cvartetul de coarde* nr. 1 opus 11 (1871) de Piotr Ilici Ceaikovski, aranjat de compozitor pentru violoncel şi orchestră, premiera: Paris, 1888, la violoncel A.Brandukov, dirijor compozitorul. *Andante cantabile* (cca.8') este o compoziţie tripartită, de factură melancolică, caldă, cu adânci rădăcini în folclorul rusesc. Finalul lucrării se termină pe o cadenţă plagală, oferind sonorităţi inedite. Ultima lucrare a fost *Simfonia nr. 6* op. 74 *Patetica,* de Piotr Ilici Ceaikovski (1893), premiera: Moscova, sub bagheta compozitorului (durata: cca 20'). Autorul era în depresie totală, cu nouă zile înaintea de moarte. *Simfonia,* de patru părţi: I. *Adagio - Allegro non troppo*, II. *Allegro con grazia*, III. *Allegro molto vivace*, IV. *Finale: Adagio lamentoso*, sugerează filosofic, echilibrul dintre viaţă şi moarte. Finalul, un *Adagio* grav, aduce pentru o scurtă perioadă sonorităţi din cântările slujbei ortodoxe ruse de înmormântare. Lucrarea a fost interpretată cu multă dăruire şi pasiune. Maxim Vengerov este un maestru desăvârşit al baghetei, cu mişcări precise şi elegante, distinse pe expresia fiecărui opus din program.

Marcel SPINEI

Eclectism cu Sir Bryn Terfel

„Programul special", nu înţeleg prea bine motivul denumirii, a cuprins pagini wagneriene şi, drept rătăcitori, un Ceaikovski şi un Boito, alături de arii şi o uvertură de musical pentru o întreagă parte, a doua. Dar a fost Sir Bryn Terfel, bas-baritonul care, în amintirea unui recital mult apreciat la ediţia anterioară, a fost întâmpinat cu ovaţii şi urale.

Înainte de pauză, a ales „Was duftet doch der Flieder", monologul lui Hans Sachs din „Maeştrii cântăreţi din Nürnberg" şi „Wotans Abschied" din „Walkiria", ambele de Richard Wagner, cântate la rang de înţelegere filosofică, cu voce generoasă, masivă, dominatoare în faţa unei orchestre nu tocmai comode. Egalitatea între absolut toate registrele ambitusului a impresionat. Şuvoaie de glas torid au izbucnit fără niciun efort dintr-un trup statuar, aproape imobil, mezzevoci moi au completat panoplia de culori, în care ştiinţa zicerii cu sens a slovelor a potenţat expresivitatea cântului.

În partea secundă, peisajul s-a modificat. Cu şarm a interpretat arii comode din musicaluri precum „Opera de trei parale" de Brecht/ Weill, „South Pacific" de Rodgers & Hammerstein, „Camelot" de Lerner & Loewe, „Scripcarul pe acoperiş" de Jerry Bock.

În schimb, până la pachetul musicalurilor, aria „Son lo spirito che nega" din „Mefistofele" de Boito fusese o dezamăgire încă de la prima adresare, rostită fără autoritate

Sir Bryn Terfel, Gareth Jones
foto: Alex Damian

sonoră, fără „carne", estompat, fără să copleşească. Ca demon, ne-a rămas dator. Dăinuie validarea unui mare cântăreţ de operă şi amintirea unui program superficial gândit.

Remarcam victoria cântăreţului asupra sonorităţilor orchestrei conduse de Gareth Jones. Într-adevăr, dirijorul a preferat violenţa alămurilor şi percuţiei, asaltul lor asupra celorlalte compartimente, cu rezultante de dezechilibru (Wagner, Preludiul actului al III-lea din „Lohengrin" şi Cavalcada walkiriilor din „Walkiria") sau lecturi plate (Poloneza din „Evgheni Oneghin" de Ceaikovski).

Costin POPA

Evoluţia Kremeratei Baltica

Tema "Lumii în armonie" va rămâne în memoria spectatorilor fideli ai ultimei ediţii a Festivalului **George Enescu** ca o alunecare echilibrată peste secole, evidenţiind

Gidon Kremer
Foto: Loredana Baltazar

plurivalenţa literaturii muzicale a veacului trecut dar şi a celor mai recente decenii. Multele şi variatele opusuri au prins contur fonic printr-un caleidoscop de gesturi interpretative a căror eficacitate s-a reflectat pregnant în rezultanta sonoră: dinamica precisă, de o scrupuloasă acurateţe, a mişcărilor lui Vladimir Jurowski, eleganţa

sugestivă a lui Cristian Mandeal, claritatea şi echilibrul foarte bine controlat al gesticii lui Myung-Whun Chung, fluiditatea sensibilă a lui Gianandrea Noseda. Într-o asemenea companie, farmecul personalităţii lui **Gidon Kremer** a dezvăluit o altfel de adresare către propriul ansamblu orchestral, motivându-i traiectoria expresivă către succes.

Respectând tradiţia de a-şi structura omogen calupul repertorial, concertul **Kremeratei Baltice** din 13 septembrie a inclus piese semnate de Mieczysław Weinberg, George Enescu şi Dinu Lipatti; în economia acestei structuri, accentul a căzut pe celebrarea centenarului naşterii lui Weinberg, un compozitor prolific, relativ puţin cunoscut în România, căruia i-au aparţinut lucrările din debutul (*Concertino pentru vioară şi orchestră de coarde* op. 42) şi finalul programului (*Simfonia nr. 10* op. 98), dar şi bisul (un segment din muzica sa de film),

Fuad Ibrahimov
foto: Cătălina Filip

reflectând, prin intermediul limbajului neoclasic, o scală extinsă de trăiri emoţionale cu trimiteri lirico-dramatice ori ludic-parodice.

Concertino-ul lui Weinberg a pus în lumină, dominant, libertatea de exprimare care-l defineşte, solistic, pe **Gidon Kremer**, personalizând fiecare rând al partiturii re-create imaginativ (aşa cum a făcut-o şi în cadenţa părţii a II-a din *Simfonia* aceluiaşi autor). Sigur, *Aria şi Scherzino*-ul enescian pentru vioară şi orchestră au prilejuit, la rândul lor, etalarea calităţilor expresive ale prestaţiei solistului **Džeraldas Bidva**, însă **Kremer** a strălucit, efectiv, în abilitatea cu care a arcuit şirurile de fraze ale *Concertino*-ului deja menţionat, conferindu-le permanent noi sensuri.

Kremerata a parcurs cel de-al doilea *Intermezzo op. 12* de Enescu urmărind unitar discretele volute ale liniei narative în prezenţa dirijorului **Fuad Ibrahimov**, cel care a condus fără cusur şi acompaniamentul *Simfoniei concertante pentru două piane şi orchestră de coarde* concepute de Dinu Lipatti, pe care l-a plasat, firesc, la confluenţa dintre sintaxe şi ambianţe stilistice; protagonist al *Simfoniei concertante*, duo-ul pianistic **Pascal Rogé – Ami Rogé** a evoluat, din păcate, în parametrii unei comunicări sonore simpliste, căreia nu i-au lipsit disfuncţiile, în primul rând în privinţa sincronizării intenţiilor interpretative. Şi totuşi, eludând aceste puţine minusuri solistice, impresia lăsată de remarcabila tehnică instrumentală a membrilor orchestrei dublată de o impresionantă capacitate de susţinere, virtuţi alimentate de tonusul energetic cu totul special al întregii formaţii perfect acordate din punct de vedere al balanţei tensionale, a determinat auditoriul să-i aplaude performanţa – un adevărat tur de forţă, concentrat în intervalul celor aproape două ore de muzică! Poate şi pentru că, guvernând această performanţă, farmecul discret al zâmbetului lui **Gidon Kremer** ne-a apropiat cumva pe toţi de acea ”lume în armonie” în jurul căreia, mai mult sau mai puţin conştient, suntem făcuţi să gravităm…

Loredana BALTAZAR

Orchestra Regală din Liège

Ediţia din acest an a Festivalului Internaţional George Enescu a avut un număr record de invitaţi, participante fiind noi ansambluri simfonice şi camerale, toate într-o proporţie echilibrată în ceea ce priveşte spaţiul geografic de provenienţă. Dacă la manifestările precedente predominau uneori cele engleze sau germane, iată că aria francofonă a devenit ceva mai "vizibilă" prin prezenţa a două orchestre pe care le-am cunoscut mai puţin, şi anume cea din Lille şi cea din Liège. Ele au completat echipa alături de Orchestra Naţională a Franţei, acordându-li-se câte două seri pe podiumul extraordinarei săli a Ateneului. Primul program s-a desfăşurat sub bagheta dirijorului Tiberiu Soare care a avut de rezolvat o temă de mare răspundere, aceea de a însoţi performanţele a doi solişti, protagoniştii unor partituri dificile. Concertul din 14 septembrie a prezentata în prima parte două opusuri care au avut la bază acelaşi pretext: *Capriciul nr.24 în la minor* de Paganini. Astfel au fost puse faţă în faţă două partituri stilistic foarte diferite dar la fel de exigente în ceea ce priveşte nu numai abilitatea pianistului, ci mai ales integrarea lui într-un tot, lucrările solistice romantice şi moderne fiind adevărate simfonii cu instrument obligat. *Variaţiunile pe o temă de Paganini* au fost scrise de Lutosławski iniţial pentru două piane (1941) ca mai târziu ele să fie orchestrate chiar de către autor (1978). Textul original al temei este păstrat doar că înveşmântările armonice sunt unele foarte moderne, cu "sare şi piper"…*aşa cum poate le-ar fi gândit Paganini dacă ar fi trăit în epoca lui Bartók şi Szymanowski* - ultimul, polonez şi el, autorul unor prelucrări după câteva dintre Capriciile op.1 - *şi ar fi avut talentul lui Lutosławski*…după cum s-a exprimat un comentator. Pianistul Denis Kozhukhin a apărut ca o forţă a naturii care s-a dezlănţuit pe claviatură mişcându-se cu o uşurinţă uimitoare pe complicatele pasaje şi salturi ale textului, încărcate cu o acordică total ne-clasică; aceasta pentru că autorul a conferit

Tiberiu Soare, Denis Kozhukhin
foto: Cătălina Filip

versiunii sale o alură, virtuoză, de bravadă, cu accente parodice evidente, care concurează serios cu originalul. În acelaşi spirit, cu acelaşi elan, el a tălmăcit şi paginile celebrei *Rapsodii pe o temă de Paganini op. 43*, scrise de Rahmaninov, care, după cum se ştie, poate fi considerat un concert de pian, în trei "părţi" (var.1-10 prima parte, var.11-18 cea de a doua şi var.19-24 finalul). Programul de sală mai menţionează şi acel *Dies irae*, care-l leagă cumva şi mai mult de Paganini, ultimul fiind supranumit nu pe puţine ori "violonistul diavolului". Nu se poate omite expresivitatea şi dăruirea cu care solistul a redat cea de-a XVIII-a variaţiune, cea cu tema inversată, care a făcut atâta vogă într-un celebru film american. Oricum, Denis Kozhukhin a cântat cu maximă degajare, cu plăcere…şi fără celebra *crème de menthe*… după care a oferit şi două bisuri: *Primăvara* de Grieg şi o transcripţie a binecunoscutei

arii din *Orfeu* de Gluck. În ce priveşte orchestra, Tiberiu Soare a realizat o excelentă versiune pentru Lutosławski, partitura transferând orchestrei toate efectele din versiunea pentru 2 piane, astfel că autorul a folosit tot felul de procedee într-o scriitură complicată care a respectat natura viorii şi a pianului. Cât despre Rahmaninov, aceasta fiind o lucrare romantică extrem de plăcută şi arhicunoscută aproape că s-a cântat singură. Partea a doua a prezentat în concert monodrama *La voix humaine* de Francis Poulenc după piesa de teatru cu titlul omonim. Deşi Cocteau a scris-o în 1928, Poulenc s-a apropiat de text abia după 40 de ani, în 1958, şi credem că a meditat mult asupra ei din cauza faptului că linearitatea structurii ei este întreruptă de acele opriri neaşteptate ale telefonului. Planurile pe care avansează drama sunt de ordin cronologic,psihologic, de interacţiune

Gergely Madaras, Renaud Capuçon
foto: Cătălina Filip

socială, tehnice şi de amintire a fericirii trecute dintre care Poulenc păstrează doar cele legate de timp, de tehnică(colapsul telefonului) şi de amintiri. Fără a intra în detalii este cu totul demnă de reţinut prestaţia celor doi "eroi" ai serii, soprana Anna Caterina Antonacci şi dirijorul Tiberiu Soare. Partitura franceză nu este una îmbietoare pentru un cântăreţ deoarece scriitura este într-un stil recitativ, care recomandă inflexiunile naturale ale vocii într-o conversaţie, cu întreruperi, multe pauze şi ezitări, care refuză lirismul în favoarea declamaţiei. Oricum expresivitatea replicilor, chiar în absenţa interlocutorului, precum şi mişcările în micul decor improvizat, au evidenţiat calităţile artistice ale unei voci capabile de subtilele modelări generate de trăirile sufleteşti ale eroinei. Dirijorul şi-a jucat la rându-i rolul determinând orchestra să intre în acest joc unificator, pentru că acesteia i-au fost acordate mai multe, să-i spunem, motive lirice, iar pentru suprafeţele de una sau două măsuri Poulenc a folosit o tehnică "celulară" aproape de ostinato. Tiberiu Soare este un experimentat dirijor de operă modernă şi dacă opusul este considerat o dramă din cauza scriiturii vocale, el poate fi considerat o operă muzicală din punctul de vedere al orchestrei.

Cel de-al doilea concert, din 15 septembrie, cu un program mai "clasic" în ce priveşte alcătuirea: George Enescu - *Suita a II-a în Do op.20* (1915), Béla Bartók – *Concertul pentru vioară nr.2 BB 117* şi Sergei Prokofiev – *Simfonia a V-a în Si bemol,op.100* a fost dirijat de Gergely Madaras. Având în vedere că Orchestra din Liège este singurul ansamblu simfonic profesionist din Belgia francofonă am fi dorit să ascultăm sonorităţi mai rafinate, mai "franţuzeşti", în special la *Suita* de Enescu. Este tot atât de adevărat că *Uvertura* acestei lucrări începe *ex abrupto* cu un pasaj în unison, de o maximă dificultate pe care foarte puţine orchestre reuşesc să-l enunţe fără cusur dar emisia sonoră a fost mai puţin cizelată, iar caracterul mişcărilor următoare, cu excepţia *Sarabandei* a fost prea puţin diferenţiat. Credem că într-un festival Enescu această lucrare ar fi meritat mult mai multă atenţie. A urmat Renaud Capuçon cu celebrul concert de Bartók, un opus extrem de ofertant atât tehnic cât şi interpretativ. În acest caz orchestra a reacţionat mai potrivit, cu precădere pe suprafeţele dramatice cu disonanţe specific bartókiene, dar latura liric-onirică, uneori halucinantă a fost mai puţin pusă în valoare de către solist, care a preferat o interpretare bazată pe forţă, extrem de tehnică, renunţând la acea eleganţă specifică şcolii franceze. Bisul, tot linia melodică din *Orfeu*, fără acompaniament, a fost impresionant prin sentimentul transmis, un sfâşietor lamento… În sfârşit *Simfonia* de Prokofiev a schimbat radical registrul în favoarea serii: dirijorul Gergely Madaras a realizat o de înaltă clasă, versiune unitară, perfect articulată, cu un frumos echilibru sonor între coarde şi suflători. Temele foarte bine realizate din punct de vedere caracterologic, totul degajând acea tradiţională măreţie slavă au constituit deliciul melomanilor, nu mai puţin al cunoscătorilor, iar sala a răsplătit… cu aplauze generoase, zgomotoase şi îndelungate.

Corina BURA

Recital de pian Gerhard Oppitz

În cadrul festivalului internaţional *George Enescu*, în această ediţie, suita recitalurilor de după amiază de la Ateneul Român ne-a prilejit bucuria de a asculta un pianist de clasă înaltă, Gerhard Oppitz, într-un program de bijuterii alese. Pentru început, am audiat cea de a şaptesprezecea sonată, poziţionată la mijlocul amplului ciclu beethovenian de treizeci şi două de lucrări a căror creaţie a marcat definitoriu destinul muzicii la trecerea dintre clasicism şi romantism, devenind un reper universal al judecăţilor de valoare în acest domeniu. Tonalitatea de bază a opusului, re

foto: Andrei Gîndac

minor, a conferit şi prin interpretarea prezentă, muzicii acestei sonate un etos exprimând durerea, dramatismul, melancolia, lupta pentru libertate a eului încătuşat. Frământarea interioară oglindită de testamentul de la Heiligenstadt, contemporan cu elaborarea ei, s-a resimţit pe întregul parcurs a primei părţi, pentru ca în partea mediană, Adagio, să fie prezent tonul grav şi evlavios, cucernic, smerenia pioasă şi angajamentul liric al interpretului. Ultima parte a fost ca un murmur neîntrerupt, un adevărat perpetuum mobile de şaisprezecimi, subliniind melancolia, duioşia, poezia şi nelinişte, prin desenul oscilant al volutelor sonore ce se îndreaptă irevocabil spre stingerea finală.

Cea mai celebră dintre cele trei suite enesciene pentru pian, opus zece în re major, cere din partea solistului cu deosebire un echilibru bine cumpănit între tonul neobaroc şi vibraţia străvechilor ecouri ale muzicii populare româneşti

din ținuturile moldave. Ne aşteptam ca etosul tonalității re major să ne aducă bucurie, voioşie, strălucire. Spre regretul nostru, varianta propusă în recitalul de față a cunoscut o interpretare mai puțin convingătoare, datorată, probabil, studierii grăbite şi, deci, insuficiente, a partiturii. Impresia de aprofundare neîndestulătoare, de superficialitate, cu neglijențe de acuratețe, pedalizări excesive, configurații incerte, a stăruit în ciuda câtorva momente reuşite din Sarabandă şi din Pavană.

Ultima operă prezentată în recital a fost marea sonată de Franz Schubert în si bemol major. Este o adevărată muzică testamentară, cu care compozitorul își pecetluieşte ciclul sonatelor sale. Pianistul s-a dovedit a fi un subtil gânditor încă din deschiderea primei părți, când a subliniat frumusețea unei melodii de neuitat, născută, parcă dintr-un vis. Tema secundară a completat-o prin spiritul liric prezent în antiteză cu prima. Chiar şi în cele mai tensionate momente de culminație dramatică, a domnit atmosfera de mister şi înălțare spirituală, revelată prin armonii noi, de luminări neaşteptate şi de umbre ivite fulgerător. Părea că atingem, în acele clipe, însăşi inima misterului romantic. Partea lentă, apogeul şi sufletul sonatei, de o simplitate derutantă, a sunat

Vlad Vizureanu, Sergey Khachatryan

foto: Andrei Gîndac

copleşitor, cu tristețe şi reculegere, pe fundalul de clopote sonore, urmat de alte şi alte melodii dureroase apăsătoare pe care interpretul le-a decantat până la lumini celeste ce au transfigurat portretul neliniştit al artistului. Scherzoul care a urmat a adus o notă de prospețime, de rafinament, de expresie angelică, venind în contrast cu muzica severă, oarecum dură a trioului în tonalitate minoră. Mişcarea finală ne-a captivat definitiv prin îndrăzneala unei libertăți fără zăgazuri, prin jocul subtil între jubilatoriu şi ludic, şăgalnic, ultima parte încheindu-se cu un presto puternic, în caracter mai curând beethovenian. Vom sublinia şi pentru capodopera lui Schubert, faptul că alegerea tonalității nu a fost întâmplătoare, si bemol major fiind o gamă voioasă, magnifică, primăvăratică, agrestă, nobilă, elegantă, furtunoasă, iar uneori grațioasă.

Publicul prezent a răsplătit cu ovații îndelungate prestația solistului, care a răspuns oferind ca supliment un intermezzo brahmsian, de o minunată melodicitate intimă, încărcată de poezie. Se cuvine menționat, ca o observație concluzivă, sunetul general de o calitate cu totul deosebită, sunet nobil de cea mai înaltă calitate, cu care pianistul Gerhard Oppitz a umplut literalmente spațiul sălii de concert, spre satisfacția supremă a ascultătorilor.

Lavinia COMAN

Orchestra Națională din Lille

O după amiază în compania orchestrei din Lille – care asigură susținerea vieții muzicale din această importantă zonă a Franței – condusă de dirijorul Vlad Vizireanu – al cărui palmares l-a propulsat la direcția muzicală a orchestrei simfonice din Knox-Galesburg/ SUA -, cu un repertoriu având drept solişti pe admirabilii Sergej Khachatryan (binecunoscut nouă de mai mulți ani de pe canalul Mezzo) şi violistul Timothy Ridout, promitea a fi un eveniment cu totul excepțional în cadrul acestei ediții care la rândul ei avea înscrise o suită de concerte unul mai atractiv decât altul. Şi, într-un fel a şi fost… per total cu mai multe “bile albe”. Concertul s-a deschis cu *Simfonia de Cameră* scrisă de Enescu în 1954, care pentru întreaga sa creație are valoarea unui testament artistic; credem că nu întâmplător are atribuit numărul de op. 33! Pentru muzicienii noştri, pentru noi în general ar trebui să fie un “obiect” de venerație, cel puțin o asemenea trăire ar fi potrivită pentru cei care se apropie de această lucrare indiferent în ce calitate. Credem că ea presupune o aprofundare care să treacă dincolo de text, dincolo de reproducerea lui cât mai corectă, altfel conținutul nu se leagă, rămânând în stadiul de lectură mai mult sau mai puțin plată. Cei 12 instrumentişti - şi această cifră este la rândul ei încărcată de simboluri! -, şefi de partide ai orchestrei din Lille, s-au străduit să ducă până la capăt această partitură mai greu de înțeles tocmai din cauza limbajului ei foarte modern. Arcana majoră a reprezentat-o frazarea, în contextul în care fiecare pauză trebuie înțeleasă în discursul care mereu se reorganizează ritmic. Ea trece dincolo de performanța instrumentală invitând la multe repetiții şi documentare. Dirijorul a realizat o versiune fluentă dar lucrarea solicită întregul ansamblu, cu trup şi mai ales suflet la actul artistic.

A urmat *Concertul pentru vioară op.77* de Johannes Brahms… *aimez vous Brahms*? Cu siguranță în interpretarea lui Sergei Khachiatryan. Pentru cei care au ascultat-o cu câteva zile înainte pe Julia Fischer, ceea ce a oferit Khachatryan poate să fi declanşat un şoc! Dar ce frumos! Violonistul acesta este acel tip de artist care impune orchestrei fără abatere propria viziune şi determină ansamblul să-l urmărească cu o maximă atenție. Înafara faptului că a redat cu mult discernământ artistic caracterul exact şi conținutul cu mare încărcătură emoțională al fiecărei teme,paleta sa coloristică este una foarte bogată. El posedă un sunet de o deosebită amploare pe care-l modelează după ceea ce-i dictează talentul. Mai acum câteva ediții Leonidas Kavakos redat acest concert într-o manieră de neuitat, permițându-şi anumite libertăți - toate de acceptat chiar pentru cei care sunt adepții unei tratări mai academice – dar, cum lucrurile evoluează, Khachatryan a marşat la această deschidere şi ne-a delectat cu o variantă mai subiectivă, mai personală în ce priveşte gama de sentimente destul de tulburătoare pe care Brahms oricum ni le transmite prin intermediul acestui concert şi a muzicii sale în general. Mişcările interiore, rafinate, filajele superbe pe sfârşitul frazelor, *lourè*-ul folosit în intervențiile din partea mediană, impetuozitatea şi forța imprimată temelor dramatice, vivacitatea finalului precum şi acea tehnică a vibrato-ului continuu dar totuşi diferențiat, toate acestea au captat la maximum pe cei care au fost inspirați să vină la acest concert. Cele două bisuri au constat într-o melodie arhaică armeană cu o ornamentică şi formulări modale foarte interesante, cântată în sotto voce, şi *Sonata a III-a “Ballade”* scrisă de Eugène Ysaÿe şi dedicată lui George Enescu. Pe această din urmă violonistul a făcut iarăşi o demonstrație a fanteziei sale şi a inepuizabilei sale palete timbrale, în compania viorii “Ysaÿe”- Guarneri del Gesù, pusă la dispoziție de NMF.

Partea a doua a fost "acasă", adică pe muzica marelui compozitor francez, Hector Berlioz în emoționanta "*Harold en Italie*", *Symphonie en quatre partie avec un alto principal*, Op.16, H.68 scrisă în 1834, deci la trei ani după *Symphonie fantastique* (1830). Această formulă neobişnuită a luat fiinţă la sugestia lui Niccolò Paganini pentru superba sa violă Stradivarius. Dar aşa cum se întâmplă de obicei Paganini nu a cântat partea solistică, iar Harold nu pare a fi avut vreo legătură cu poemul lui Byron, ci cu traducerea muzicală a impresiilor autorului din călătoria sa prin Munții Abruzzi. Structurată foarte clar, în patru mişcări, fiecare cu programul ei, unificată de dispoziția sufletească şi de peregrinările personajului principal, simfonia e mai puţin dramatică şi înclină spre seninătate. Harold - viola solo, se situează mai tot timpul în sfera purității, chiar partitura exploatând mai multe registrele înalte ale instrumentului. Determinat de rețeta de succes a elementelor "goth" care au asigurat nemurirea *Simfoniei fantastice*, Berlioz renunţă la Harold în favoarea unui final cu tentă dionisiacă *Orgie des brigands* (există o atracție a romanticilor din epocă pentru ipostaze de genul acesta deoarece asemenea suprafețe se reîntâlnesc atât la Saint Saëns cât şi la Wagner). Solistul, Timothy Ridout, a fost nominalizat în 2019 la *BBC New Generation* Artist şi recompensat cu premiul *Thierry Scherz* la Festivalul *Sommets Musicaux* de la Gstaad, distincții care vin să întregească un palmares deja foarte bogat în premii internaționale şi participări la cele mai importante manifestări muzicale de pe planetă. Intr-adevăr Timoty Ridout are un sunet de o rară calitate, greu de descris, iar persoana sa emană muzicalitate prin toată fiinţa sa. La numai 24 de ani este deja un artist împlinit şi formează un deosebit cuplu cu viola sa construită în 1565 de Peregrino di Zanetta. Orchestra condusă de Vlad Vizireanu a avut o evoluție în crescendo; punctul culminant l-a atins simfonia foarte bine stăpânită, cu un sunet adecvat, compartimentul suflătorilor susținându-şi părțile cu multă acuratețe şi sincronizare. Dirijorul a făcut însă un adevărat tur de forță la susținerea părții orchestrale din Concertul de Brahms, modelând sonoritatea conform intențiilor solistului în această interpretare mai deosebită, cu o agogică din cele mai rafinate.

Timothy Ridout, Vlad Vizureanu
foto: Andrei Gîndac

Corina BURA

Jeanne d'Arc au Bûcher

Dacă Sala Palatului s-a dovedit un spaţiu foarte bun pentru opera în concert de la Enescu 2019, mai ales pentru lucrările de secol XX ce folosesc ansambluri orchestrale şi vocale de dimensiuni mari, completate vizual de proiecţii video, Ateneul Român are nişte calități speciale pentru spectacolele de operă. În primul rând, o acustică ce favorizează proiecția vocii, perfect audibilă în cele mai subtile nuanțe şi culori, dar, în acelaşi timp, sala mare, având multe intrări şi culoare, permite mişcări scenice neaşteptat de complexe.

Jeanne d'Arc au Bûcher are în rolul principal o actriță, iar subiectul, foarte generos din punct de vedere dramatic, a atras staruri ale cinematografiei către această compoziție, exemplul cel mai celebru fiind Ingrid Bergman, care a jucat în premiera italiană a operei la Napoli şi Milano, într-o punere în scenă semnată de Roberto Rossellini (1953). Marion Cotillard este astăzi cea mai celebră vedetă care şi-a asumat personajul capodoperei lui Honegger şi, după spectacole foarte aplaudate la Orléans (2005), Barcelona (2012) şi New York (2015), oratoriul a ajuns şi la Bucureşti, grație Festivalului Enescu. Deşi interesul pe care l-a stârnit în rândul cinefililor a fost foarte mare, spectacolul din 19 Septembrie de la Ateneul Român a deziluzionat.

Nu atât în ceea ce o priveşte pe marea actriță din Franța, cât pentru că evenimentul nu a reuşit să se ridice la înălțimea aşteptărilor. Alexandre Bloch s-a rezumat la rolul de dirijor, deşi ar fi trebuit să fie un adevărat director muzical. Cotillard a surprins prin delicatețea apariției, în realitate pare mai frumoasă şi mai proaspătă decât pe ecran. Dar, vai!, într-un Ateneu cu o acustică atât de flatantă pentru vocea umană, indiferent că e cântată, impostat sau nu, sau doar vorbită, microfonul pe care l-a folosit actrița a provocat o artificialitate sonoră iritantă. A fost bizar să asişti la discursul ei artistic, sursa sunetului fiind pe scenă, dar vocea actriței se auzea mult mai tare venind dinspre extremitățile laterale ale cupolei Ateneului, unde erau plasate difuzoarele. Chiar dacă rolurile secundare vorbite s-au auzit foarte bine, Bloch nu a făcut niciun efort pentru a echilibra sonor acest „oratoriu dramatic", în care muzica şi vorbirea ar fi trebuit să fie într-o sinergie perfectă. Orchestra balansată mediocru a acoperit complet şi continuu undele Martenot, care ar fi trebuit să aibă un rol important, corul a fost încurajat să cânte tare, ceea ce crea alte dezechilibre. Dar asta nu mă împiedică să remarc performanța Corului Filarmonicii „George Enescu", care a cântat în franceză după ce o făcuse în germană cu câteva zile mai devreme, în *Oda bucuriei* cu Berliner Philharmoniker, întorcându-se apoi iar la germană pentru *Moses und Aron*.

Chiar dacă a fost vorba de o operă în concert, mişcarea scenică, atâta câtă a fost, s-a dovedit ineptă, cu o eroină principală citindu-şi replicile de pe un stativ pentru portativ, în timp ce toți ceilalți îşi ştiau rolurile pe de rost. Marion Cotillard a jucat minimalist, numai din expresia feței şi din intonația vocii (sabotată de amplificare), impresionantă performanță, desigur, dar rolul presupune mişcare, fiind marcat de compozitor drept unul de actor şi dansator; Cotillard n-a fost pe deplin nici actriță, cu atât mai puțin dansatoare. În realitate, scenariul propus de Honegger ar fi trebuit să o plaseze pe Jeanne d'Arc legată de un rug (fie şi imaginar), de pe care coboară pentru a retrăi în *flashback* procesul infam care a condamnat-o la moarte şi revenind pe rug în final. Microfonul fixat pe scenă s-a dovedit un rug pe care toată această dramaturgie s-a făcut scrum, pentru simplul motiv că actrița a rămas prizoniera amplificării şi la

Orchestra Națională din Lille şi Corul Filarmonicii „George Enescu", Alexandre Bloch dirijor, Iosif Ion Prunner dirijorul corului
foto: Andrei Gîndac

propriu şi la figurat, pe tot parcursul după-amiezii.

Tabloul neîmplinirilor a fost completat de un dirijor agitat inutil, a cărui lipsă de competență a scufundat în platitudine ceea ce ar fi trebuit să fie o revelație, drept urmare Jeanne d'Arc a fost sacrificată pentru a doua oară în istorie prin acest eşec.

Alexandru PĂTRAŞCU

Don Giovanni triumfător

Misiunea unui festival este de a prezenta lucruri noi şi greu accesibile în rutina zilnică a stagiunilor. Fie că este vorba de titluri din afara repertoriului, fie că este vorba de puneri în scenă revoluționare sau măcar extravagante. Bienala Enescu n-a făcut excepție, prezentând de vreun deceniu lucrările contemporanilor lui Enescu sau opere baroc nemaivăzute pe la noi. Acum doi ani, programarea unui *Cosi fan tutte* a surprins, atâta vreme cât Mozart e prezent cu trilogia Da Ponte şi în teatrele de operă locale, chiar şi în provincie. Ateneul n-a gemut de lume atunci, în miez de noapte. Spectacolul lui Minkowski a avut atâta prospețime, încât a devenit clar că, în România, marele absent este chiar Mozart,

Orchestra de Cameră din Basel, dirijor Giovanni Antonini

foto: Andrada Pavel

spectatorii de operă fiind expuşi doar la o caricatură interpretativă a lui.

Anul acesta n-am mai fost deloc surprins de acest nou experiment cu Mozart la Enescu 2019, ba chiar numele lui Giovanni Antonini era atrăgător ca un magnet (*Anotimpurile* lui Vivaldi nu au fost niciodată mai interesante ca în înregistrarea lui la conducerea ansamblului „Il giardino armonico"), în ciuda nenumăratelor schimbări de distribuție ale spectacolului din 22 Septembrie, ultima fiind anunțată chiar săptămâna asta, când Olga Bezsmertna a înlocuit-o pe Miah Persson în rolul Donnei Elvira.

Opera din Festivalul Enescu 2019 s-a oprit la acest *Don Giovanni* ba chiar muzica lui Mozart s-a întins copios peste concertul final al celor de la Concertgebouw, de la Sala Palatului.

A fost o după amiază nebună, s-a cântat cu o frenezie care a făcut publicul să-şi țină respirația. La fel ca în 2017, cântăreții au alergat pe toată scena Ateneului, în jurul orchestrei, jucând mai convingător decât în orice spectacol de la operele româneşti. Luca Pisaroni, multă vreme un excelent Leporello, a început să cânte rolul lui Don Giovanni abia anul acesta, la Metropolitan. A fost excelent, un Don viril care nu-şi propune să seducă prin vorbe, pentru că e sigur pe înfățişarea lui, drept urmare e insistent şi presant. O voce puternică, cu un timbru uneori forțat, lirismul există dar nu e subliniat, însă în viteza nebună cu care se cântă, toate criteriile de apreciere ale unui artist liric devin secundare în fața credibilității actoriceşti pe care o degajă. Sigur că „Aria şampaniei" a suferit de respirații dese şi fraze scurte, dar Pisaroni a livrat atât de intens, încât amănunte de acest fel nu mai contează.

Alex Esposito are o voce chiar un pic mai impunătoare decât a lui Pisaroni, Ateneul s-a dovedit încă o dată cel mai bun auditorium pentru operă din România. Leporello al său a fost comic şi truculent, capabil însă de metamorfoză în scena când schimbă hainele cu Don Giovanni. Olga Bezsmertna a fost excelentă ca Donna Elvira, noua stea a Operei din Viena afişând o autoritate reconfortantă: vocal a fost superbă, departe de tiparul Elvirei isterice, dar nu mai puțin înflăcărată. Mai mult, starea de graviditate a sopranei o făcea încă şi mai credibilă în rolul unei femei seduse şi abandonate, confruntările cu Don Giovanni fiind mereu ambigue, împărțite între furie, iertare, abandon şi revoltă.

Giulia Semenzato a fost delicioasă, de o tinerețe cuceritoare, o Zerlina de vis (tot aşa cum a fost o senzațională Despina în 2017). David Soar a fost, pe rând, Comandorul şi Masetto, la fel ca la premiera absolută a operei la Praga, când cele două roluri au fost cântate de acelaşi bariton. Soar a fost de o versatilitate superbă, cele două roluri fiind foarte clar diferențiate vocal: un bariton solid ca Masetto, un bas neaşteptat de impunător în rolul Comandorului. Silvia Schwartz a fost singurul punct mai slab al distribuției, cu o voce mică dar instrumentală foarte concentrată, obosind însă în finalul marii arii a Donnei Anna din al doilea act (*Non mi dir*), când agilitatea i-a fost pusă la încercări greu de surmontat. Superb şi Patrick Grahl, un tenor cu acute naturale la limita dintre falsetto şi impostație, Don Ottavio al său a avut aura marilor interpreți din secolul trecut, o voce lirică şi o culoare iradiantă.

Basel Chamber e o orchestră excelentă. Ansamblul cântă pe instrumente de epocă, însă, în ciuda vitezei de execuție, nu se feresc să nuanțeze. Meritul este al lui Giovanni Antonini, care a fost omniprezent în rolul de dirijor dar şi de sufleor, cântând fără voce toate rolurile şi urmărind îndeaproape toate intrările soliştilor, pe care i-a echilibrat cu orchestra fără greşeală.

Entuziasmul publicului a fost aşa de mare încât, după moartea lui Don Giovanni, aplauzele şi ovațiile au oprit spectacolul, care nu s-a mai reluat cu sextetul final. Asta spune tot despre acest *Don Giovanni*, al doilea experiment cu o operă de Mozart la bienala Enescu aproape că cere un festival în sine dedicat numai lui.

Alexandru PĂTRAŞCU

Seria

CONCERTE DE LA MIEZUL NOPŢII

„Eleonora"... operă beethoveniană!

Aş spune că este o încercare; o încercare la nivelul geniului beethovenian. Sigur că am fost mirat! Sigur că am fost curios! ... firească curiozitate profesională! ... să cunosc, să ascult prima ediție, cea din anul 1805, a unicei operei beethoveniene; cea cunoscută în ultimele două secole, cu numele de *Fidelio*. Prima ediție a acesteia ne-a fost oferită de formațiile reunite ale **Orchestrei Baroce din Freiburg** în colaborare cu **Academia Artei Cântului din Zürich** sub conducerea legendarului René Jacobs, un pasionat cercetător în domeniul muzicii baroce, acum a celei clasice.

Istoria privind concretizarea în fapt muzical-artistic a acestei idei generoase foarte răspândită în mediile liberal-burgheze ale timpului, răspândirea acestui gen cunoscut în epocă sub denumirea de "opera salvării", este general cunoscută. Cert rămâne faptul că în domeniul genului,

Beethoven n-a nimerit-o ”din prima”, cum se spune. Este general acceptat faptul că autorul nu dispunea de un talent scenic muzical-dramatic deosebit. Era conştient de limitele sale, dar şi de darurile sale cu totul speciale. Este motivul pentru care a perseverat realizând succesiv trei variante dintre care – cum este firesc – viața muzicală a reținut-o pe ultima, cea mai împlinită, *Fidelio*. În spectacolul public, cum este firesc, se cântă uvetura ultimei versiuni; iar prin tradiție, în antract – între cele două părți ale spectacolului – este prezentată uvertura celei de a doua versiuni, *Eleonora II*, o admirabilă pagină simfonică ce sintetizează momentele muzical-dramatice ale operei.

Evident, atunci când - într-o manifestare atât de densă cum este Festivalul Enescu - sunt programate optsprezece opere integrale în versiune de concert, una dintre alegeri poate fi şi aceasta, anume prezentarea variantei inițiale a operei. Am asistat la rezultatul unui veritabil act de arheologie muzicală, dată fiind acribia de cercetător pe care o dezvoltă de decenii maestrul Jacobs.

Cum era firesc, aparatul orchestral folosit era relativ restrâns, la nivelul ansamblului simfonic folosit în epocă, la Viena deceniilor de început ale secolului al XIX-lea; maestrul de concert al spectacolului de la Bucureşti a fost Anna Katharina Schreiber, un rol funcțional foarte important la nivelul orchestrelor simfonice ale timpului.

foto: Andrada Pavel

Orchestra Barocă din Freiburg şi Zürcher Sing-Akademie, dirijor René Jacobs

În mod cert, Jacobs este îndrăgostit de propria cercetare, de propria sa realizare. Întreaga structură muzical-dramatică – aspectul original al primei ediții - dispune de trei acte; ... față de forma mai concentrată, în două acte, a versiunii finale. Detalierile caracterologice se împlinesc pe parcursul celor trei acte, pe parcursul fiecăruia insistându-se – de la un act la celălalt - asupra datelor personalității câte unui personaj, anume Marcelina, Leonora, Florestan. Dialogul vorbit, aidoma Singspiel-ului mozartian, dinamizează acțiunea. Ulterior, versiunea prezentă actualmente în diferitele case de operă, Fidelio, este rodul unei elaborări mai concentrate, în două acte; harul lui Beethoven, de mare constructor, poate fi recunoscut!

Spectacolul bucureştean a etalat voci bune, voci ale unui profesionalism imbatabil, au putut fi urmărite în susținerea celor trei roluri principale, soprana spinto-dramatică Birgitte Christensen, soprana Robin Johannsen - colorit timbral liric, tenorul Joshua Ellicott; au mai evoluat baritonul Johannes Weisser în rolul guvernatorului, basul Christian Immler în rolul temnicerului Rocco. Ne-am bucurat de participarea Corului Academiei Artei Cântului din Zürich. În adevăr, pasiunea de cercetător a maestrului Jacobs a întâlnit şi a stimulat profesionalismul membrilor ansamblului, ținuta evoluției soliştilor; inclusiv sugestia – e drept mai puțin satisfăcătoare – privind mişcarea scenică.

Dumitru AVAKIAN

Missa Solemnis

Iubitorii muzicii vechi, renascentiste sau baroce, aşteptau demult apariția lui René Jacobs pe podiumul Ateneului, căci el este unul dintre cei mai faimoşi promotori ai acestei zone muzicale, luând bagheta dirijorală după ce a cântat în calitate de contratenor în diverse formații specializate. Pe de altă parte, ca cercetător al repertoriului secolelor trecute şi descoperitor al unor creații necunoscute, apoi ca dirijor al unor ansambluri de instrumente vechi, a îmbogățit literatura muzicală prin realizări discografice care au atins cotele cele mai înalte ale performanței interpretative.

Concertul cu Missa Solemnis de Beethoven susținut în noaptea de 15 septembrie de Orchestra Barocă din Freiburg şi Corul Academiei de cânt din Zürich dirijate de René Jacobs ne-a încântat şi emoționat totodată prin calitatea execuției care a pus în valoare o muzică de cea mai mare frumusețe şi elevație spirituală.

Încă de la început, din prima secțiune a Missei, "Kyrie eleison", am remarcat modul perfect sudat şi captivant prin contrastele dinamice bine conduse în care s-a derulat discursul. Corul, aşezat în fața scenei, în două grupe încadrând orchestra, plasată chiar puțin mai în spate decât de obicei, a ieşit în evidență cu o sonoritate de mare omogenitate, plină de amploare în forte şi mângâietoare în piano. Ieşind pe nesimțite parcă din magma corală, cei patru solişti şi-au înălțat vocile cu aceiaşi omogenitate pe care am admirat-o şi la cor: aceiaşi manieră de frazare, cu arcuri expresive la fiecare desen melodic, acelaşi mod de emisie, aceiaşi dinamică. Am remarcat mai ales vocea caldă şi flexibilă a altistei Sophie Harmsen, dar şi luminozitatea glasului sopranei Polina Pastirchack. Foarte şlefuit şi cântul tenorului Nikolaus Pfannkuch, împreună cu cel al basului Johannes Weisser, cunoscut în viața de concert şi teatru de operă, dar şi ca interpret de lied.

Față de caracterul reflexiv, liric al primei părți, cea de a doua, "Gloria", a sunat plin de strălucire, dar un punct culminant ca desfăşurare de momente contrastante, foarte impresionante a fost realizat în secțiunea "Credo" unde aveam ilustrate înfăptuirile şi pătimirile Mântuitorului. Trecerea de la dramatismul din "Crucifixus", încheiat cu un pianissimo incredibil, pierdut în eter, la forța şi lumina izbucnite în "Ressurexit", apoi fuga din secțiunea unde revenea "Credoul", ne-au apărut copleşitoare. Contraste puternice s-au conturat şi între secțiunile "Sanctus" şi "Ossana". În schimb, "Benedictus" ne-a adus o înălțătoare "convorbire" unde soliştii, corul şi o vioară solistă cu un desen melodic ca o adevărată rugăciune, îşi împleteau vocile în perfectă armonie.

Ultima parte a Missei, "Agnus Dei", a debutat cu glasul îndurerat al basului aducând implorarea "Miserere nobis". Pe aceste cuvinte care cer insistent mila Domnului se țes momentele finalului antrenând toate forțele ansamblului, solişti, cor, orchestră. Ele construiesc punctul culminant al Missei introducând şi sonorități războinice cărora li se răspunde cu rugămintea insistentă "Dona nobis pacem".

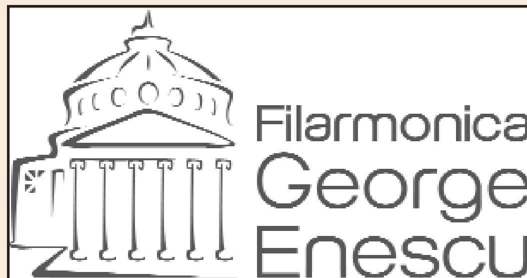
Dominată de spiritul contrapunctic, poate şi pentru a păstra tradiția stabilită în epoca Barocului, dar şi pentru a crea măreția discursului, încheierea lucrării se realizează printr-un amplu fugato al orchestrei.

René Jacobs ne-a prilejuit împreună cu artiştii invitați şi cele două ansambluri vocal-instrumentale, cel din Freiburg şi cel din Zürich, reîntâlnirea cu una din capodoperele beethoveniene, oferindu-ne o seară de autentică desfătare artistică şi reculegere sufletească la cel mai înalt nivel.

Olga GRIGORESCU

Primul concert al lunii decembrie la Filarmonica bucureşteană

La sfârşitul celei dintâi săptămâni din decembrie, Filarmonica *George Enescu* ne-a oferit un program de muzică romantică de mare atractivitate. În deschidere, am ascultat o versiune proaspătă a *Uverturii italiene în re major D590*, lucrare de adolescență a lui Franz Schubert. În uvertura aleasă acum se poate identifica deja cu uşurință spiritul vienez, acea nevoie de sărbătoare muzicală, acea seninătate fermecătoare, acea unire înduioşătoare între ecourile artei lui Mozart şi a lui Schubert. În plus, versiunea de față a creat starea de entuziasm juvenil, de fervoare şi admirația față de opera lui Rossini, autor adulat de publicul vienez în epoca de început a romantismului. Discursul a fost condus frumos, pornind de la enunțul citatului din opera rossiniană *Tancredi, Di tanti palpiti*, în tonalitatea re major, cu etos strălucitor, voios, într-un crescendo antrenant până la finalul spumos, încheiat în nota de vivacitate glumeață, ca o pastişă a teatrului liric peninsular. Humorul şi buna dispoziție au dominat această interpretare care a apărut convingător realizată stilistic.

Robert Farkas

Al doilea din cele cinci concerte pentru pian şi orchestră de Camille Saint Saens, prezentat public inițial de artist în dublă ipostază de autor şi solist, la Paris, în anul 1868, se bucură până astăzi de o amplă şi îndreptățită popularitate. Chiar de la marea cadență introductivă, pianistul Alon Goldstein a instaurat atmosfera patetică, de dramatism, în care s-a derulat întreaga primă mişcarea concertului. Solistul a controlat interacțiunea permanentă cu ansamblul orchestral şi a comunicat veridic trecerea tumultuoasă prin stările de elan, suferință, zbucium, zbatere şi revoltă, atmosferă proprie romantismului, muzicienii reuşind să antreneze în şuvoiul efervescent al trăirii lor întreaga asistență. În partea mediană, scherzoul şugubăț a fost realizat cu spirit şi o uimitoare uşurință în pasajele de maximă virtuozitate instrumentală. Intervențiile intermitente ale pachetelor de suflători, coarde, percuție, care au dialogat cu însuflețire, au fost tot atâtea momente de încântare pentru ascultători. Cavalcada părții finale s-a desfăşurat într-o revărsare de forță, mobilitate, cu maleabilitate şi vervă, totul în ritm amețitor, lăsând impresia că mai repede nu se putea cânta. Stilul toccat, electrizant prin virtuozitatea scânteietoare, a oferit interesante jocuri timbrale pe întreaga întindere a claviaturii. Pianistul internațional de origine israeliană Alon Goldstein, cu aspectul său de flăcău zdravăn aflat în plină formă, a avut prestigiu, determinare, forță, evoluând pe fluxul unui sol minor solemn, sever, magnific, dar şi rafinamentul subtil în etalarea unei tehnici eterate, consubstanțiale geniului muzical francez. În cele din urmă, momentul ne-a amintit de un cronicar glumeț care a spus cândva că al doilea concert de Saint Saens poate fi comparat cu o călătorie a muzicii de la Bach la Offenbach. La insistențele publicului, solistul a oferit ca supliment o piesă pregnantă în stil toccat, compoziție a unui conațional şi congener al protagonistului, ca un gest de promovare a tinerei arte contemporane.

Ultima parte a programului a cuprins *Simfonia a şasea op. 68*, elaborată de Ludwig van Beethoven concomitent cu precedenta, a cincea, într-un fel de complementaritate cu aceasta. În context, a rămas din partea compozitorului o notație intimă care s-a păstrat şi unde titanul vorbeşte despre starea lui sufletească de la acel moment: „Atotputernice, în codru mă simt binecuvântat, fericit, fiecare arbore grăieşte prin Tine...O Doamne, ce măreție în împresurarea pădurii...pe înălțimi e linişte – linişte să Îl slujeşti." E o mărturisire pe deplin armonizată cu muzica *Pastoralei.* Căci în vreme ce simfonia a cincea proclamă lupta cu destinul şi victoria asupra forțelor potrivnice, *Pastorala* ne-a reafirmat, prin performanța la care am participat, pacea spirituală, împăcarea cu sine, iubirea de natură care dă viață şi care se naşte din iubirea divinității pentru oameni. Dacă prima mişcare ne-a inundat sufletele cu bucurie şi expansivitate, acest fapt s-a datorat în mare măsură dirijorului, tânărul de origine maghiară Robert Farkas, care a demonstrat o remarcabilă putere de a-şi transmite mesajul ansamblului, făcându-se ascultat şi urmat cu fidelitate de acesta. Lunga plimbare sonoră prin grădinile lui Dumnezeu s-a încheiat cu adorabilul moment al pitpalacului, pentru ca partea finală să se dezlănțuie furtunos dar pe un fond de lumină şi înălțare, în înfrățirea sufletelor cu natura. Interpretarea a însuflețit întreaga partitură a simfoniei, emoționând şi impresionând puternic ascultătorii.

La sfârşit, am coborât scările în spirală ale sălii de concert cu seninătate în inimă şi armonie în spirit, gândind la binefacerea de a fi sorbit o gură de aer proaspăt în această lume conflictuală, dominată de ură, amenințări şi agresivitate, în care ne petrecem viața de fiecare zi. Ce fericiți suntem că avem muzica drept refugiu şi alinare!

Lavinia COMAN

Redescoperind armoniile clasicismului vienez

În seara de 12 decembrie, sala Ateneului Român a avut un public numeros dornic să asculte concertul susținut de Orchestra Simfonică a Filarmonicii "George Enescu" şi solista Mihaela Manea, la pian, care sub bagheta dirijorului Horia Andreescu au reuşit să contureze cadrul potrivit stilului clasic.

Concertul a debutat cu *Simfonia nr. 88* de Haydn, care a avut un început pregnant, foarte puternic. Prin marcarea contrastului dintre forte şi piano, orchestra a conturat jocul de „lumini şi umbre". Am apreciat dialogul dintre

instrumentele de suflat şi corzi, care a fost bine evidenţiat. Caracterul „jucăuş” al piesei a fost marcat de către contrabaşi, aceştia subliniind notele staccate şi foarte punctate. De asemenea, ceea ce m-a impresionat la prima parte a simfoniei a fost curgerea temei la diferite instrumente precum flaut sau oboi, sunetul lor cald făcând ca tema să fie şi mai expresivă. Tema principală a părţii a doua este cântată de suflători, ei folosind o nuanţă de piano ce conferă o stare de linişte, de reverie, iar împreună cu acompaniamentul corzilor rezultă mai multe planuri sonore. Spre deosebire de cea anterioară, partea a treia începe într-un ton luminos datorită trilurilor de la corzi. Tema cântată maiestuos este plină de măreţie şi culoare, iar modulaţia în tonalitatea iniţială, sol major, readuce publicul în starea de linişte. După o secţiune unde notele repetate de la corzi conferă agitaţie, chiar zbucium aş spune, reluarea temei principale marchează finalul fericit. Partea a patra este dinamică, plină de momente de agitaţie, care contrastează cu oaze de linişte. Indicaţiile clare şi concise ale maestrului Horia Andreescu au făcut ca întreaga piesă să sune armonios şi plină de culoare.

Horia Andreescu

foto: Virgil Oprina

Cea de a doua piesă aleasă a fost *Concertul nr. 20 în re minor pentru pian şi orchestră* de Mozart. Ceea ce m-a impresionat a fost naturaleţea şi fineţea din interpretarea solistei, ea preluând tema duios, într-un stil aparte, conferindu-i o stare de linişte. Am rămas plăcut impresionată de faptul că şi în momentele de piano Mihaela Manea puncta cu insistenţă melodia, menţinând sunetul plin al pianului. Pasajele de virtuozitate erau executate natural, cu multă precizie. Trilurile de la pian pregătesc intrarea într-o altă tonalitate, unde se conturează un recitativ al pianului, cu o melodie duioasă, expresivă, liniştită. Primul moment solo al pianului din partea a doua reprezintă, aş spune, un „popas”, datorită melodiei plină de culoare şi folosirii unei nuanţe mici ce conferă stare de linişte, de respiro. Pe fundal se aud notele repetate de la corzi, cântate foarte încet, care pregătesc secţiunea dramatică ce urmează. Aici se schimbă întregul caracter prin tonalitatea minoră. Dirijorul a surprins bine acest moment, redat cu foarte mare claritate. Punctul culminant este reprezentat de momentul pianului acompaniat de flauţi, care învolburează atmosfera prin tempoul dinamic şi nuanţa puternică. Partea a treia începe într-un mod dinamic datorită pasajelor de virtuozitate de la pian. Prin notele repetate ale corzilor se creează o stare de agitaţie continuă, iar aici am apreciat faptul că fiecare sunet în parte avea câte o nuanţă diferită, cât să pregătească culminaţia treptat. Tonul piesei se schimbă prin melodia dinamică adusă de pian, cântată într-o nuanţă de piano. Aici devine caracterul puţin „jucăuş”, aş spune, datorită contrastelor de nuanţe şi tempoului rapid. Ceea ce m-a impresionat au fost trilurile de la pian pe care solista le interpreta foarte natural şi cu multă precizie. Tema Finalului este cântată maiestuos, orchestra conferindu-i măreţie prin sunetele pline ale instrumentelor.

Seara s-a încheiat cu *Simfonia nr. 2* de Beethoven, pe care orchestra a interpretat-o foarte pregnant şi cu multă măiestrie. Tema este evidenţiată prima oară la instrumentele de suflat şi, datorită sunetului îmbietor al instrumentelor, aceasta se remarcă prin expresivitatea ei. Totuşi, începe să reiasă treptat caracterul dramatic al piesei prin nuanţele puternice şi bătăile timpanului care punctează accentele temei. M-a impresionat omogenitatea orchestrei, faptul că toate partidele păstrează un sunet curat şi plin, iar acest lucru se evidenţiază atât în nuanţele puternice, de forte, cât şi în cele mici, de piano. Am apreciat faptul că în momentele de virtuozitate orchestra a păstrat caracterul tipic beethovenian, marcat prin contrastele de piano-forte şi tempoul dinamic. Partea a doua este mult mai liniştită, nuanţa folosită fiind potrivită unei atmosfere sublime. Totuşi, tema este cântată într-un mod „jucăuş”, fiind plină de culoare. Se creează un moment de suspans prin notele repetate, acestea reprezentând acompaniamentul pentru dialogul dintre fagot şi oboi, iar astfel se face trecerea către reluarea temei iniţiale. Alămurile, care interpretează şi ele tema, conferă măreţie melodiei. Tonul luminos al părţii a treia este dat de momentul solo al suflătorilor, care interpretează o melodie cantabilă, „jucăuşă”. Secţiunea aceasta este precedată de instrumentele cu corzi care schimbă atmosfera prin notele repetate şi de intrarea timpanului, care constituie o stare de tensiune. Totul se învolburează, nuanţele crescând, treptat. Partea a patra este mult mai agitată şi plină de tumult, tipic beethoveniană.

foto: Felix Abrudan

Mihaela Manea

Contrabaşii au punctat cu insistenţă notele grave pentru a marca atmosfera dramatică. Finalul este misterios, plin de contraste şi foarte dinamic. Piesa se termină într-un ton luminos, iar bătăile timpanului marchează punctele care fac melodia mult mai maiestuoasă.

Maestrul Horia Andreescu a ştiut să puncteze momentele importante care evidenţiază stilul clasic, iar prestaţia orchestrei a fost lăudabilă. Noi, publicul, am avut ocazia să ne bucurăm de o seară în care cultura clasică s-a împletit cu măiestria interpreţilor, creând o armonie sublimă.

Sarah RIZESCU

Capodoperă sacră pe scena Ateneului

Face parte din patrimoniul de aur al componisticii româneşti şi celebrarea Sf. Crăciun prilejuieşte programarea frecventă. Iată că Filarmonica George Enescu a avut din nou pe afiş, în ultimul decembrie, „Oratoriul Bizantin de Crăciun - Naşterea Domnului” de Paul Constantinescu, opus de referinţă în creaţia sacră de gen.

S-a cântat la Ateneul Român sub genericul împlinirii a 30 de ani de la Revoluţie, în compania Orchestrei Simfonice şi a Corului Filarmonicii George Enescu dirijate de Iosif Ion Prunner, ocazie cu care s-au marcat şi alte evenimente importante precum 110 ani de la naşterea compozitorului, 50 de ani de la moartea lui Constantin Silvestri, maestrul care a condus prima audiţie absolută. Era în 21 decembrie 1947 şi a fost ultimul concert susţinut de Filarmonica bucureşteană înainte de abdicarea forţată a Regelui Mihai I. Sala Ateneului

a răsunat atunci de vocile sopranei Valentina Crețoiu Tassian (Arhanghelul Gavriil), altistei Nella Dimitriu (Fecioara Maria), tenorului Aurel Alexandrescu (Evanghelistul), basului Nicolae Secăreanu (Irod, împăratul). Îşi dăduse concursul Societatea Corală „România", condusă de prof. Nicolae Lungu.

„Naşterea Domnului" face parte de fapt dintr-un diptic, precedat fiind de un alt oratoriu, „Patimile Domnului", pe care Paul Constantinescu l-a dedicat Sărbătorilor Pascale.

Structurat în trei părți, „Buna Vestire", „Naşterea" şi „Magii", „Naşterea Domnului" are drept surse Evangheliile

Iosif Ion Prunner

lui Luca şi Matei în versiunile din Evanghelia tipărită în timpul domniei Regelui Carol I, la Tipografia Cărților Bisericeşti, Bucureşti 1911. A spus-o chiar compozitorul în programul de sală al premierei absolute.

Cântările religioase străbat partitura oratoriului şi se îmbină cu cele laice, de laudă cu care este întâmpinată Naşterea Mântuitorului. Sursele inspiratoare vin din creația psaltică a unor Macarie sau Anton Pann, dar melosul popular (colinde incluse) îşi are locul lui, bine integrat, la fel cum intervențiile solistice ale celor patru personaje se îmbină unitar cu zicerile corale, descriptoare ale temei. Există o solemnitate care transpare, se transfigurează imagini evanghelice sonore ce induc în ascultător pioşenia şi smerenia discursului melodic, melismele moi sau adresările energice se întrepătrund într-o simbioză perfectă, revelând elocvent mesajul plin de evlavie.

Unic conducător al serii, deopotrivă dirijor al orchestrei şi pregătitor al corului, Iosif Ion Prunner a avut meritul punerii omogene în pagină a tuturor înzestrărilor scriiturii, redându-le unitatea de concepție şi spiritualitatea. De la plutirile vocilor feminine din „Axionul Bunei Vestiri" la strălucirile din „Astăzi este începătura mântuirii noastre", de la consistența glasurilor bărbăteşti din „Stihirile ceasurilor împărăteşti –Ceasul I" la murmurul din „Catavasia Naşterii Domnului" şi imnul de slavă înălțat de îngeri, până la sincopatul „O, Iroade împărate", Corul Filarmonicii a adus atmosfera de reculegere şi dăruire îmcheiată glorios prin finalul „Hristos se naşte, măriți-l... Aliluia!". Am punctat doar câteva rememorări.

Instrumentiştii s-au pliat concepției generale, partidele au evidențiat individualități de calitate, sacrul şi venerația au fost conducturile prioritare ale viziunii interpretative.

Un meritoriu cvartet solistic a adus pe podium angelica şi transparenta rezonanță a vocii sopranei Veronica Anuşca (Arhanghelul Gavriil), stilata tălmăcire a mezzosopranei Antonela Bârnat (Fecioara Maria), experiența de scenă lirică a tenorului Călin Brătescu (Evanghelist mai îndepărtat de asceză) şi lectura sobră a basului Iustinian Zetea (Irod).

Ca o firească urmare, se aşteaptă pentru Săptămâna Mare a acestui an punerea pe afişul Filarmonicii bucureştene a Oratoriului Bizantin de Paşti „Patimile şi Învierea Domnului", compus de Paul Constantinescu în 1943 şi revizuit în 1948.

Prima seară din cele două de concert ale săptămânii premergătoare Crăciunului l-a adus pe scenă la final pe directorul general Andrei Dimitriu, care a ținut să sărbătorească - în deplină înțelegere cu sindicatul Filarmonicii, după cum a menționat - pensionarea a două artiste instrumentiste şi a unei coriste. S-au acordat diplome. A fost prilejul cu care conducătorul instituției a urat tuturor Crăciun fericit şi un An Nou 2020 „mai bine aşezat în domeniul cultural". Să fie!

Costin POPA

1 Decembrie, Quinta Royală la Ateneu

Nici nu se putea ca Ateneul Român să facă o alegere mai bună pentru sărbătoarea zilei noastre naționale decât Filarmonica de stat din Sibiu. Şi nici nu se putea că Filarmonica sibiană să aleagă pentru această ocazie, un program mai potrivit. Un program curajos, ieşit din tipare şi care sper să influențeze , prin conținutul lui, inconfortul sau chiar teama celor indecişi să includă în repertoriul formațiilor de gen mai multe compoziții noi. Cine s-ar fi aşteptat ca cinci lucrări de muzică simfonică contemporană, dintre care trei semnate de compozitori mai puțin, sau, pe aici, deloc cunoscuți melomanilor, să umple până la refuz Ateneul (desigur, în afara festivalurilor dedicate acestei muzici), schimbând astfel conceptul tradițional de concert simfonic? Cine s-ar fi aşteptat ca una dintre cele mai vechi formații simfonice din țară, dacă nu chiar prima, să se plieze până la contopire pe muzica modernă, interpretând-o cu aceeaşi rară dăruire, înțelegere şi intuiție ca pe Bach, Beethoven, Mozart, Ceaikovski, etc? Cineva s-a aşteptat! A crezut, a riscat, mizând totul pe o carte şi a câştigat. A câştigat nu doar un succes de o seară (de fapt de două), ce-i drept răsunător, ci unul cu reverberații puternice, cu ecou prelung şi greu, dacă nu chiar imposibil de uitat. Şi a câştigat nu numai el, dirijorul şi directorul Filarmonicii Cristian Lupeş (căci despre el este vorba), ci noi toți. Noi toți, pentru că vreau să cred că după un astfel de concert, cu un asemenea impact, deopotrivă asupra profesioniştilor ca şi a melomanilor avizați sau mai puțin avizați, Ateneul îşi va deschide larg brațele, oferind statutul de invitat atât Filarmonicii în cauză, dirijorului ei, cât şi pe rând compozitorilor şi soliştilor care au adus atâta prospețime şi respectuoasă noutate în acest templu al artei devenit simbol.

Spuneam că nici nu se putea ca Ateneul român să facă o alegere mai bună pentru sărbătoarea zilei noastre naționale şi nici nu se putea ca Filarmonica sibiană să aleagă un program mai potrivit deoarece repertoriul cântat, format din patru concerte pentru instrumente solo şi orchestră şi o poemă simfonică, s-a asortat cum nu se poate mai bine cu interiorul sălii Ateneului, continuând sonor, istoria din renumitele-i picturi murale de pe pereți, de la Decebal la Cuza şi până în prezent, prin cultura, ştiința, religia, performanța tehnică, abilitatea artistică, conținutul tradițional, orchestrații moderne, instrumente solistice mai puțin bătătorite din tezaurul nostru românesc, regăsite în lucrările oferite ascultătorilor. Vacarmul din sală, cauzat de mult prea multa lume şi de rătăcirea unei părți din ea, printre frumusețile acestui edificiu, a fost brusc curmat de

apariția foarte tânărului domnişor Oliver Frankel care, după ce a atacat La-ul pe pian, a cântat cu vocea sa cristalină, clară, limpede şi cu o dicție perfectă Imnul Național imprimând evenimentului o solemnitate regală. După aplauzele frenetice bine meritate a urmat primul concert al serii *Concerthimne, pp.133 pentru pian şi orchestră de coarde* de Liviu Dănceanu, o lucrare dificilă, complexă, dar plină de trăire şi emoție adâncă. De fapt, o rugăciune spusă pe două planuri paralele: unul splendid tălmăcit de pianist, grav, zbuciumat, puternic, de parcă ar fi vrut să fie auzită şi un altul suav, cu pâlpâieli de duioşie, speranță, suspine, dar şi bucurie, sentimente

Cristian Lupeş

încredințate coardelor, planuri care la răscrucea întâlnirilor se împleteau în armonii elevate şi subtil româneşti, pentru ca apoi spre şi la final, viorile într-un înfiorant pianissimo să ducă rugăciunea, cu pioşenie cât mai sus, în registrul luminos al credinței. Frumoasă lucrare! *Percutrence - concert pentru percuție şi orchestră* de Gabriel Mălăncioiu a surprins şi captat atenția prin limbajul preponderent modal, cu conotații arhaice, în care elemente ritualice din diferite culturi tradiționale se concentrează în "muzici pregnant ritmice" dintre care nu au lipsit nici ale noastre. Am auzit în el şi buciumul şi toaca şi strigăturile specifice jocului românesc. Cuceritor a fost şi discursul solistului, percuționistul Doru Roman, un muzician de mare valoare, pentru care nuanțele şi diviziunea ritmului nu are limite. A urmat *Ciuleandra pentru pian, percuție şi orchestră* (orchestrație Sorin Petrescu) de Andrei Tănăsescu, de fapt o temă cu variațiuni, în care celebrul cântec a fost îmbrăcat în diferite stiluri (lăutăresc, jazz, fanfară, bulevardier, simfonic, modern, care, indiferent de durata lor, au fost cald subliniate şi conduse prin travaiul orchestral şi dialogul cu soliştii sau dintre solişti (pian- țambal), spre ritmul de joc, foarte apropiat de aromele noastre originale. *Concert pentru pian, percuție şi orchestră* de Petre Elinescu a deschis partea a doua a serii. O lucrare preponderent romantică, frumos ocrotită de haine preclasice, clasice, romantice, postromantice, moderne, colorată orchestral şi ofertantă pentru solişti, aceiaşi Sorin Petrescu şi Doru Roman, de fapt soliştii serii, care pe lângă virtuțile tehnice pe care le stăpânesc, au înnobilat lucrarea/lucrările cu muzicalitatea, expresivitatea şi vitalitatea lor ieşită din comun. Şi dacă percuționistul Doru Roman ne-a alintat cu diversitatea ritmurilor şi melodicitate lor, pianistul Sorin Petrescu a impresionat prin sunet, tuşeu, nuanțe şi pledoarii artistice pline de farmec. Finalul i-a revenit, cum altfel decât lui George Enescu, cu a sa *Poema Română, op.1*, o laudă a patriei dedicată reginei Elisabeta a României, poemă pastelată cu gingaşe irizări din temele autentic româneşti amplificate de orchestrația tradițională care se încheie cu Imnul Regatului. Pentru această repertorială *Quintă Royală* a serii, ofer toate felicitările mele Orchestrei Filarmonicii din Sibiu care a excelat în omogenitate, sunet viguros, vibrant, amplu sau suav, siguranță, sprinteneală, expresivitate şi demnitate; dirijorului Cristian Lupeş pentru că e aşa cum e: nonconformist, curajos, talentat, tenace, vizionar, deținătorul unei vrăji pe care o pulverizează în egală măsură pe scenă ca şi în sală, văzând mereu ceva rămas nevăzut de alții; soliştilor Sorin Petrescu şi Doru Roman, ambii posesori ai unei valențe interpretative de excepție, către compozitorii serii şi, bineînțeles tânărului domnişor Oliver Frankel care, prin ținuta, eleganța, puritatea şi luminozitatea lui a adus trecutul în prezent şi ne-a arătat viitorul.

Doina MOGA

Recital cameral – Maria Diana Petrache

Aşteptat cu mult interes, recitalul susținut de pianista **Maria Diana Petrache** în 3 decembrie 2019 la Ateneul Român a impresionat publicul prin calitatea excepțională a prestației artistice şi prin valoarea repertoriului prezentat. Selectarea unor sonate reprezentative scrise de compozitori din perioada barocului, clasicismului şi romantismului muzical presupune din partea interpretului un nivel de pregătire foarte înalt, o gândire muzicală matură şi cercetarea aprofundată a respectivului gen muzical. Pianista a absolvit cu nota maximă cursurile de licență ale *Universității Naționale de Muzică* din Bucureşti, la clasa prof. univ. dr. **Viniciu Moroianu**, precum şi cursurile de master ale *Universității de Muzică, Teatru şi Media* din Hanovra, la clasa prof. **Roland Krüger**. În perioada 2015-2016 a studiat la *Universitatea de Muzică* din Nürnberg, sub

Maria Diana Petrache

îndrumarea profesorului **Wolfgang Manz**. A câştigat de asemenea două burse oferite de *International Summer Academy*, Viena, 2015, 2017, precum şi două burse oferite de DAAD pentru cursuri de măiestrie la Dresda (2017) şi Montepulciano (2019). **Maria Diana Petrache** desfăşoară o bogată activitate concertistică în țară şi în străinătate; în

prezent este doctorandă şi asistentă la clasa prof. univ. dr. **Viniciu Moroianu** la *Universitatea Naţională de Muzică* din Bucureşti. În cadrul recitalului susţinut la Ateneul Român am apreciat în egală măsură arta pianistică evoluată a interpretei, cât şi creativitatea şi incandescenţa cântului atât de bogat în culori şi semnificaţii. Programul s-a desfăşurat după un scenariu aflat în legătură cu structura pieselor, cu tonalităţile, cu imaginile muzicale şi semnificaţiile pe care muzica le dezvăluie; în conformitate cu această strategie, cele două sonate de **Scarlatti** au fost integrate înaintea sonatei de **Haydn** şi după sonata de **Schubert**. În deschiderea recitalului am ascultat ***Sonata în sol minor, K 108*** de **Domenico Scarlatti,** o îngemănare inedită a virtuozităţii instrumentale cu profunzimea expresivă, în care pianista de dezvăluit o lume fascinantă, plină de culoare şi fantezie. Am admirat pasajele scânteietoare, salturile precise cu mâini încrucişate, nuanţele subtile, precum şi bucuria de a transmite publicului o paletă variată de imagini muzicale şi de stări sufleteşti. Periplul în creaţia de sonate a compozitorilor celebri a continuat cu ***Sonata în Fa major, Hob. XVI:9*** de **Joseph Haydn**, lucrare remarcabilă prin capacitatea de concentrare a materialului sonor, prin varietatea tablourilor muzicale şi sinceritatea sentimentelor evocate. Versiunea plină de vervă, de rafinament, de culoare şi fantezie a excelentei pianiste stă mărturie pentru *Premiul Joseph Haydn*, pe care aceasta l-a obţinut la Concursul Internaţional *Anton Rubinstein*, de la Düsseldorf, Germania, în 2018.

Sonata în la minor, D 845 de **Franz Schubert** a dezvăluit alte faţete alte talentatei interprete: pianistica de anvergură, capacitatea de concentrare a expresiei, evocarea unor imagini muzicale contrastante, remarcabile prin ineditul, prin varietatea lor dinamică şi agogică. Am admirat monumentalitatea primei mişcări, *Moderato*, dar şi atmosfera interiorizată şi subtilitatea cu care au fost redate procedeele variaţionale din mişcarea a doua, *Andante poco mosso*. Prestaţia impetuoasă din *Scherzo* a impresionat publicul prin exuberanţa, strălucirea, pregnanţa ritmică şi elanul sentimental al secţiunii *Allegro vivace*. În *Trio. Un poco più lento*, pianista a evocat cu subtilitate şi dăruire emoţionanta confesiune lirică schubertiană. *Rondo*-ul final, *Allegro vivace*, a încununat o interpretare plină de aplomb şi frenezie, o adevărată apoteoză închinată vieţii şi nobilelor idealuri umane.

Sonata în Re major, K 96 de **Domenico Scarlatti** a evocat cu măiestrie optimismul şi efervescenţa pe care le transmite muzica originală a compozitorului italian. Am admirat lejeritatea, luminozitatea, bravura şi dezinvoltura artei pianistice, dar şi capacitatea excepţională a interpretei de a evoca un diapazon bogat de sentimente şi imagini cuceritoare.

În încheierea recitalului, pianista **Maria Diana Petrache** a prezentat ***Sonata în Do major, op. 1*** de **Johannes Brahms**, capodoperă a genului muzical, care solicită din partea interpreţilor un nivel foarte înalt al artei pianistice, multă experienţă şi profunzime în gândirea muzicală;lucrarea de ample dimensiuni, aminteşte mesajele ultimelor sonate beethoveniene. Am admirat modul în care pianista a redat caracterul orchestral al primei mişcări, *Allegro* (cu teme contrastante, marcate de patos eroic sau de reverie romantică), precum şi sinceritatea exprimării în *Andante* - mişcarea a doua, elaborată sub forma unei teme cu variaţiuni (inspirată dintr-un vechi cântec german). Pianista a dezvăluit unitatea gândirii muzicale a compozitorului şi în *Scherzo. Allegro molto e con fuoco. Più mosso* (mişcarea a treia), unde impulsul viguros al temei primei secţiuni contrastează cu caracterul elegiac al *Trio*-ului şi poartă ecouri din *Andante*. Finalul viguros, *Allegro con fuoco*, cu caracter afirmativ al sonatei i-a prilejuit pianistei ocazia de a dezvălui întregul arsenal de mijloace instrumentale, de a evoca fastuos sonoritatea orchestrală şi a realiza o elocventă probă de măiestrie interpretativă. Pe parcursul întregului recital am perceput muzicalitatea înnăscută şi rafinatul simţ poetic al domniei sale, nivelul pianistic redutabil, graţie căruia face faţă cu brio tuturor provocărilor de ordin tehnic şi stilistic, capacitatea de a comunica direct sentimente incandescente şi gânduri profunde. Cântul pianistei exaltă magnificenţa instrumentului; **Maria Diana Petrache** completează, cu sensibilitatea şi modul personal de exprimare artistică, ceea ce este doar schiţat în partitură. Evenimentul de la Ateneu constituie un veritabil triumf şi o confirmare a parcursului artistic de excepţie al talentatei pianiste.

Carmen MANEA

Adio, Mariss Jansons!...

La finalul anului 2019 lumea muzicală a spus adio unei personalităţi marcante: Mariss Jansons. Dirijorul de origine letonă stabilit în Sankt Petersburg s-a stins în data de 30 noiembrie, din pricina unor probleme cardiace.

Celebrul muzician s-a aflat la conducerea unora dintre cele mai importante instituţii muzicale din lume, atât în calitate de dirijor cât şi în calitate de director artistic. Printre acestea regăsim Orchestra Regală Concertgebouw Amsterdam, Orchestra simfonică din Pittsburg, Orchestra Radiodifuziunii Bavareze, Orchestra Filarmonicii din Viena, şi multe altele. De asemenea Mariss Jansons a fost invitat frecvent al marilor festivaluri internaţionale, precum cel de la Salzburg, unde prezenţa sa era una dintre cele mai apreciate.

De altfel, dirijorul a fost invitat în repetate rânduri în cadrul Festivalului Internaţional „George Enescu" alături de Orchestra Radiodifuziunii Bavareze şi de Orchestra Regală Concertgebouw Amsterdam. Totuşi, în ediţia din septembrie 2019 a festivalului, dirijorul Cristian Măcelaru a preluat bagheta orchestrei din Amsterdam în ultimul moment, deoarece Mariss Jansons avea deja probleme de sănătate semnificative.

În 14 ianuarie 2020 dirijorul ar fi implinit 77 de ani. De-a lungul carierei, profesionalismul, muzicalitatea şi dăruirea pentru arta sunetelor i-au fost recunoscute prin multiple premii (EMI, Gramophone Award ş.a.). De asemenea, diferite state au recunoscut valoarea muzicianului prin acordarea celor mai importante titluri onorifice, iar numeroasele înregistrări de înaltă calitate muzicală realizate constituie o importantă moştenire pentru generaţiile următoare.

Norela-Liviana COSTEA

Cu Chopin și Dvořák

La început de octombrie, Orchestra Națională Radio ne-a oferit un concert special, alcătuit din lucrări mai puțin cunoscute. Astfel, în prima parte am putut asculta, poate pentru întâia dată în România, o lucrare a adolescentului de 17 ani Frédéric Chopin, care își făcea apariția în viața de concert a țării sale cu *Variațiunile pe tema Là ci darem la mano* op. 2, atrăgând atenția și stârnind comentarii entuziaste. În concertul de față, piesa a fost prezentată de tânăra pianistă poloneză multipremiată Beata Bilinska. Solista e o blondă diafană cu siluetă de silfidă, care a avut o apariție grațioasă.

Beata Bilinska

Ea străpânește cu depină competență arta pianistică și dezvăluie, totodată, o natură poetică liberă, inspirată, intens participativă. Interpretarea sa a evidențiat principalele trăsături ale stilului chopinian. A cântat cu acuratețe desăvârșită, cu dramatism și chiar cu accente dureroase în variațiunea minoră. Ea a demonstrat o profunzime a trăirii emoționale și o sensibilitate genuină față de frumusețea poetică a universului chopinian. Ascultând această muzică aurorală, am înțeles odată mai mult de ce Robert Schumann a avut o revelație atunci când i-a fost prezentată și a exclamat cu entuziasm, domnilor! Un geniu!". Iar poetul Heinrich Heine a scris cu același prilej :„Trebuie să-i acordăm lui Chopin geniul în accepțiunea deplină a termenului. Nu e doar virtuoz, ci și poet…"

În cadrul concertului a urmat crearea sonoră a dipticului *Andante spianato și Marea Poloneză* op. 22. Aici interpreta și-a dat măsura înaltă a capacităților sale de seducție. Introducerea lentă a redat convingător sensul atributului *spianato*, care înseamnă un cântat plan, liniștit, fără patos, mișcarea căpătând caracterul unei nocturne. În *Marea Poloneză*, discursul s-a desfășurat cu solemnitate, mândrie și eleganță, având un etos eroic, pe alocuri crud și aspru, așa cum sugerează caracterul tonalității mi bemol major în care evoluează. Interpreta a redat cu fidelitate stilul ce balansează între strictețe și elasticitate, între rațional și emoțional. Totodată a controlat mișcarea dansului ce exprimă atât de bine firea mândră și înflăcărată a poporului polonez.

La cererea insistentă a publicului, solista a acordat ca supliment o celebră mazurcă de Chopin, îngândurată, suavă, eterată ca o aripă de înger.

Partea a doua a concertului a cuprins *Simfonia a 8-a* op. 88 de Antonin Dvořák. Compusă în anul 1889 la Visoka u Pribrame, în Boemia, această simfonie afirmă o nouă orientare față de precedenta și e cu totul diferită de următoarea, celebra a 9-a, „Din Lumea Nouă". Cea de a opta simfonie e voioasă, lirică și se inspiră copios din muzica populară cehă pe care artistul o îndrăgea cu patimă. Discursul sonor a apărut acum într-un crescendo spectaculos, de la un început tainic, discret, evoluând spre o afirmare energică în stil de marș, pe care orchestra l-a intonat cu entuziasm. S-a declanșat o creștere tumultuoasă cu parfum postbrahmsian și postwagnerian. Partea a doua, *Adagio*, pare a fi inspirată de un peisaj mirific, liniștit, evocând, parcă, o zi de vară tihnită, întreruptă neașteptat de o furtună. A fost cântata cu înțelegere și implicare sufletească. Partea a treia, a debutat cu un vals de o suavitate cuceritoare, cu tente de humor discret către final. În contrast cu langurosul vals al primei teme, cea de a doua, având rolul de trio, a apărut ca un dans boemian. Partea a patra a prezentat o complexă temă cu variațiuni, al cărei sfârșit a sunat precum o cascadă triumfală, fiind o muzică optimistă, viguroasă. Acestei mișcări i s-a imprimat o expresie strălucitoare, glorioasă, mobilizatoare. O astfel de creație sonoră plină de viață autentică ne-a confirmat rolul determinant al lui Antonin Dvořák în afirmarea spiritului național ceh, în continuarea operei ilustrului său predecesor, Bedrich Smetana. Înțelegem, de asemenea, de ce această muzică l-a consacrat pe Dvořák ca pe unul din primii compozitori cehi care dobândesc recunoaștere și faimă internațională, în cadrul curentului romantic de constituire a școlilor naționale în Europa.

La capătul unei călătorii atât de interesante în timp și spațiu, pe cărările muzicii, se cuvine să exprimăm gratitudinea și reverența meritate pe deplin de dirijorul concertului, Ciprian Marinescu. Format inițial ca violonist performant, produs al școlii românești și îndeosebi al marelui profesor Ștefan Gheorghiu, și-a desăvârșit măiestria la înalte școli internaționale, a câștigat o sumedenie de premii prestigioase, iar în prezent este invitat să dirijeze cele mai vestite orchestre din lume, fiind angajat al Harmonious Chamber Orchestra din Osaka. Arta sa e marcată de eficiență, integritate absolută, armonie, măiestrie stilistică. A fost o mare bucurie reîntâlnirea în concert cu acest artist aflat acum pe culmea roditoare a maturității glorioase.

<u>Lavinia COMAN</u>

Dezechilibre

Ieși de la concert și, în liniștea ta interioară, cauți senzația finală. A fost înălțător? A fost frumos? Ți-a îndestulat el pofta ta de armonie? Hrănitu-ți-a el nevoia ta de afecțiune? Sau cea de rațiune? A fost el măcar satisfăcător? Apoi cauți un cuvânt prin care, descriindu-l, să ți-l arhivezi în suflet și, eventual, să-l mai scoți de acolo atunci când vrei să-i retrăiești senzația.

Concertul Corului academic și al Orchestrei de cameră Radio din seara de 13 nov. m-a debusolat prin contrastele sale și nu am știut să-l descriu imediat. Afișul era promițător: arii de Mozart pentru soprană și tenor, uverturile de la Nunta lui Figaro și Cosi fan tutte de același, iar în partea a doua, o lucrare religioasă rară de Gioacchino Rossini, necântată încă in România: Messa di Gloria. Trei soliști români cunoscuți și îndrăgiți: mezzosoprana Antonela Bârnat, tenorul Stefan von Korch și basul Cătălin Țoropoc și doi cântăreți "europeni" (adică artiști care au contracte dese in afara țării lor): soprana italiancă Elena Monti și tenorul spaniol Juan de Dios Mateos, maestrul de ceremonii fiind dirijorul libanez Toufik Maatouk.

Uverturile la *Nunta lui Figaro* (KV 492) și *Cosi fan tutte* (KV 588) au fost interpretate fără chef, oarecum fad și cam pătrățos. Dialogurile spumoase între partidele de corzi și cele de suflători, arpegiile amuzante și intervențiile solo

instrumentale, adică detaliile geniale care ar trebui să inducă atmosfera de comedie, de joacă au fost monotone şi amestecate între ele rezultând o „mămăliguţă” pasabilă dar neatractivă. Iar asta nu din cauza orchestrei ci a dirijorului, care se vede treaba că are în repertoriul său de gesturi doar o singură mişcare de braţe, în două variante: binar şi ternar. Ea e produsă de o mână stângă rigidă, reflectată permanent din cot în unghi de 90 de grade şi de o mână dreaptă la fel ca stânga, dar cu o palmă care se desfăcea din când în când indicând creşterea volumului sonor. Dacă dorea ca volumul să scadă, maestrul Maatouk apela la registrul de picior, cu o mică genuflexiune. Cum să vii în faţa Orchestrei de cameră Radio doar cu atâta?

Aria de concert ”*Vado, ma dove*” (KV 593) şi aria „*Come scoglio*”, din *Cosi fan tutte* (KV 588) ne-au prezentat o soprană (Elena Monti) cu un timbru interesant, cald şi cărnos, cu un vibratto cam larg dar cu o siguranţă clară în registrul acut. Un pic temătoare din cauza acusticii pesemne, gestica ei a fost rigidă şi reţinută dar pe ansamblu Elena Monti a fost agreabilă, fără să strălucească însă. A păşit apoi tenorul spaniol care a cântat faimoasa arie din Don Giovanni, ”*Dalla sua pace*” (KV 527). Nu era de el, deşi Juan de Dios Mateos are toate notele acolo, toate respiraţiile bine gândite şi toate frazările la locul lor însă, foarte curios, nu are temperament deloc! Toată aria a fost ca un examen de anul II la canto,

Toufic Maatouk

urmărit de zece profesori severi. Nicio trăire, niciun cearcăn, niciun afect, doar un bărbat înalt care emite nişte sunete înalte. Nicio relevanţă şi nicio impresie, deci. Cu toate astea, Juan are o voce interesantă, ca să o spun eufemistic. Cum ar fi zis Maestrul Emanuel Elenescu, e acordat cu o cvartă mai sus decât un tenor obişnuit. Mi-am zis, lasă că o drege el la misă….

Şi misa începu. E vorba de un opus scris pe când Rossini avea 28 de ani şi era în plină activitate creatoare. E minunat să asculţi o lucrare nouă de Rossini! Am descoperit în ea momente asemănătoare cu operele sale ”seria” dar şi din cele bufe. Ariile, duetele şi ansamblurile ne-au încântat prin ambianţa lor plină de graţie, zâmbitoare şi jucăuşă, atât de caracteristică marelui romantic. Cu mijloacele sale atât de recognoscibile, el construieşte o rugăciune mai puţin sobră dar foarte sinceră şi, într-un fel mult mai inocentă, mai luminoasă decât misele îndeobşte cunoscute ale celorlalţi compozitori din aceeaşi perioadă.

Celor doi solişti invitaţi le-au revenit părţile cele mai dificile. Mă refer aici la ariile pentru soprană ”*Laudamus te*”, apoi părţile pentru tenor ”*Gratias agimus tibi*” şi mai ales ”*Qui sedes*”, arii de mare întindere vocală şi foarte dificile. Elena Monti a cântat la fel de crispată din corp însă cu aplomb şi destul de frumos, nuanţând elegant frazele şi realizând scurte momente emoţionante. Tenorul de Dios Mateos în schimb, pe cât de agreabil era ca prezenţă, pe atât de inefectiv era ca interpret. Tehnica sa se bazează pe un *falsetto* evident, întărit şi consolidat cu care nu are emoţii, dar nici nu impresionează. Apoi lipsa sa totală de implicare, de temperament, de îndrăzneală cerută unui tenor rossinian a cam debusolat asistenţa. Sigur, e greu să găseşti glasuri masculine înalte, calibrate pe acest gen însă pot pune pariu că cel de-al doilea tenor din distribuţie, Stefan von Korch (opera maghiară Cluj) ar fi putut avea o prestaţie mai convingătoare. Spun asta pentru că în duetul tenorilor din sectiunea ”Christe eleison”, românul… Stefan von Korch, deşi vocea a doua, s-a ridicat cu mult faţă de colegul său printr-o voce luminoasă, mai puternică, mai frumoasă şi pozată ”cinstit”.

Basul Cătălin Ţoropoc a fost sigur pe el în aria ”*Quoniam tu solus sanctus*”, arătându-ne o voce pătrunzătoare şi puternică, bine condusă prin ambitusul întins şi prin agilităţi înşelătoare.

Antonela Bârnat ne-a delectat ca de fiecare dată cu vocea sa de calitatea catifelei, cu timbrul asemănător cornului englez, cald, gras, îmbietor, condus cu o tehnică fără cusur. Partea sa solo din secţiunea ”Domine Deus” a fost probabil cel mai mişcător moment solistic al serii.

Orchestra ar fi putut mai mult, sunt sigur, dacă ar fi avut în faţa sa un dirijor mai creativ, mai expresiv. Asta în ciuda eforturilor admirabilului concert-maestru Daniel Manasi, cel care încerca din greu să impulsioneze prin corp şi prin trăsătura de arcuş o orchestră omogenă în *sound* dar amorţită de aceleaşi gesturi drepte, venite de la pupitrul cel înalt…. Totuşi, se cuvine să notez soloурile de corn englez şi clarinet, foarte bine interpretate şi în stil.

Dar vedeta serii a fost Corul academic. Se simte la acest ansamblu un aer nou, o întinerire nu doar a componenţei sale ci a felului în care abordează muzica. Echilibrele dintre partide sunt atent cântărite, dicţia e mult îmbunătăţită şi capacitatea de mobilizare pentru concert mult mai mare ca în trecut. Cred că munca ultimilor trei maeştrii de cor, tenacitatea şi rigurozitatea regretatului Aurel Grigoraş, sensibilitatea şi angajamentul lui Dan Mihai Goia şi, în ultima perioadă talentul şi puterea de sinteză muzicală a tânărului maestru Ciprian Ţuţu îşi produce efectele acum, când acest minunat ansamblu are o perioadă artistică de graţie. Toate astea s-au remarcat în momentele cu cor dar mai ales in fuga finală ”Cum Santo Spiritu” (apropo, ”împrumutată” de Rossini de la Pietro Raimondi!), acolo unde corul a răspuns cu perfectă intonaţie şi cu supleţe tempo-ului alert dat de dirijor.

Pentru spectatori, ambianţa sălii de concerte Radio e una specială. Scena vastă, aerisită, lumina bună, scaunele confortabile şi acustica îţi permit să stai concentrat la muzică. Soliştii pe de altă parte, se simt altfel când se prezintă în faţa publicului decât se simt cei ce cântă pe scena Ateneului, să zicem. Mărimea impunătoare şi rezonanţa surprinzătoare a spaţiului îţi pot uşor afecta tehnica de emisie. Cântăreţii români ştiu asta şi, câştigând experienţă, se adaptează imediat. Invitaţii însă au mereu probleme, pentru că în repetiţie sala Radio, goală fiind, sună viu şi uşor de controlat iar in concert, acustica pare o redută greu de cucerit şi ei încep a se lupta cu ea. Aş vrea să cred că acesta e motivul pentru care cei doi solişti invitaţi au avut prestaţii mult sub artiştii români.

În final, mulţumesc echipei manageriale a formaţiilor muzica le Radio pentru noul minunat Rossini dar mă aştept de la ea să îşi repare rapid sita prin care cerne valoarea soliştilor invitaţi.

Vrem calitate unitară, e dreptul nostru!

Răzvan GEORGESCU

Jazz Meets Classic

... un concept atractiv care a adus în Studioul "Mihail Jora" al Radiodifuziunii Române cel puțin două categorii de public! Libertatea specifică facturii improvizatorice a jazzului, unul din principalele motive pentru care acest gen a fost atât de gustat încă de la apariția sa, este, cumva, tangentă la demersul improvizatoric propriu muzicii noi ce abrogă principiile așa-zis "clasice", pentru a instaura "democrația" sunetelor. Valențele particularizate ale parametrului ritmic cu întregul său cortegiu de accente constituie osatura fenomenului jazzistic şi, totodată, suportul structurilor sale evolutive.

Protagoniști ai non-conformistului program orchestral din seara de 15 noiembrie, dedicat rememorării compozitorilor români Richard Oschanitzky și Nicolae Coman, cunoscutul saxofonist Nicolas Simion (care a mânuit, cu lejeritate, şi clarinetul bas, dar şi flautul), pianistul grec Antonis Annissegos și bateristul Iulian Nicolau au fuzionat,

sub conducerea dirijorului Peter Christian Feigel, la confluența dintre cele două genuri – jazz și clasic, interpretând *Hommage à Richard Oschanitzky* (autor: Nicolas Simion), *Concert pentru pian și orchestră* (conceput de Nicolae Coman) și *Antifonii* de Richard Oschanitzky, acestora adăugându-li-se inserarea, în repertoriul orchestrei, a lucrării *Românologie* – un segment din muzica otomană a lui Dimitrie Cantemir, orchestrat de către Dan Dediu la intersecția dintre sugestivitatea luxurianței orientale, tipologia particulară a ritmicii jazzistice şi vastul arsenal al gestualității postmoderne.

Impulsionată de fermitatea sdirijorului german, Orchestra Națională Radio s-a implicat deschis în construcția unui discurs sonor fluid, punând în valoare semnificațiile dublei apartenențe a fiecăreia din cele patru partituri deja menționate la perimetrul stilistic al muzicii de jazz, dar și la scriitura contemporană "clasică". Evoluția puternic individualizată a lui Nicolas Simion a impresionat prin virtuozitatea fără cusur, prin inspirata alternanță a culorilor timbrale, prin căldura rostirii instrumentale cu care a dat viață propriei partituri, extrem de personalizate ca realizare componistică situată la granița dintre stiluri.

În partea a doua a programului, secondat îndeaproape de către experimentatul pianist de jazz și muzică *live electronics* Antonis Annissegos (căruia i-am apreciat echilibrul, atent cizelat, al versiunii solistice proprii Concertului lui Nicolae Coman) dar și de talentatul baterist Iulian Nicolau, același Nicolas Simion și-a conturat migălos traseul interpretativ din *Antifoniile* lui Richard Oschanitzky; reliefând – sub bagheta precis direcționată a lui Peter Christian Feigel – dinamismul improvizatoric și fluctuațiile tensionale ale acestei lucrări ample, reală piatră de încercare pentru orice dirijor ce ghidează un ansamblu orchestral de formație clasică "tentat" să dialogheze cu disponibilitatea creativă virtual nelimitată a unei formații de jazz, saxofonistul român a plusat expresiv, susținând energetic centrul de greutate al întregii performanțe artistice.

A fost o seară a conexiunilor inedite dintre jazz și clasicitate în creația românească marcată printr-un concert care ne-a acaparat indubitabil interesul, sondându-ne, totodată, apetența pentru universul sintezelor experimentale, un eveniment cultural și totodată o invitație la relaxare care a surprins, mai mult decât benefic, agitata atmosferă bucureşteană!

Loredana BALTAZAR

A vibra

"Să vibrezi tu însuți și să-i faci și pe ceilalți să vibreze" spunea George Enescu. Acest îndemn era afișat la intrarea în liceul bucureștean de muzică ce-i poartă numele și mi-a venit brusc în minte urmărind concertul dedicat zilei României de către Orchestra Națională Radio.

Pentru un dirijor, a vibra și a rezona cu muzica nu sunt lucruri ușoare. Ai nevoie de multe calități profesionale și umane să reușești. Apoi trebuie să preiei personal responsabilitatea de a sta curajos în centrul tumultului, de a cataliza în jurul tău muzicienii, de a te dărui, de a te arăta așa cum ești pentru a comunica liber și fără obstacole muzica pe care o ai de povestit. Sinceritate și pasiune, astea vor cei ce te urmăresc, deopotrivă spectatori și artiști. Din ele vine forța creatoare și prin ele te relevi pentru a-i aduna pe toți întru muzică.

Nicolae Moldoveanu vibrează cu fiecare notă. În chip fericit, tehnica sa îmbină precizia cu expresivitatea astfel încât orice instrumentist înțelege ce are de făcut și consimte să-l însoțească și să vibreze alături de el. Această simbioză produce senzația artistică la care orice meloman pretențios dorește să ajungă.

Concertul amintit a adunat o sală plină datorită unui program foarte ofertant dar și pentru ca publicul să-l întâlnească pe tânărul pianist sighetean de 22 de ani, Cadmiel Boțac, laureat al multor premii importante. Cadmiel a intrat pe scenă sigur pe el, fără emfază, fără trac, trădând o pace interioară ce nu l-a părăsit niciun moment (22 de ani!). Instalându-se la pian, el a uimit prin tehnica sa neașteptat de sigură, de vioaie și de consolidată (22 de ani!). Tușeul său minunat pare arma cea mai de temut în a domoli fără nicio îngrijorare dificilele pasaje ale celebrului concert în la minor de Edvard Grieg (opus 16). A știut de asemenea să dozeze sonoritățile, să urmărească foarte expresiv ideile muzicale și să transmită ambianța nordică și romantică a acestei superbe lucrări. Momentele de cadență au fost realmente spectaculoase. După aplauzele sincere și admirative ale publicului, primite cu modestie de tânărul pianist, a urmat ca bis celebra "Fantaisie impromptu„ opus 66 de Frédéric Chopin. Cu toată viteza amețitoare pe care și-a ales-o, Cadmiel Boțan a reușit să inducă acestei piese un aer nou și tineresc, un suflu luminos, entuziast. Sunt sigur că, odată ce activitatea sa concertistică și experiența sa de viață se vor acumula, Cadmiel Boțan va deveni un nume greu în lumea elitistă a pianiștilor concertiști.

Orchestra Radio a celebrat Ziua națională prin

interpretarea *Dansurilor româneşti din Transilvania opus 4* de Constantin Silvestri. Lucrarea din tinereţea marelui muzician român place prin simplitatea ei naivă şi inocentă. Nicolae Moldoveanu a simţit asta şi s-a ferit de orice stridenţe "creative". A ales tempii adecvaţi şi a sugerat prin gest orchestrei să simtă filonul folcloric ardelenesc iar publicul a savurat din plin aerul istoric şi emoţional pe care aceste miniaturi le degajă.

A urmat piesa de rezistenţă a serii, *Simfonia în re minor opus 48* de Cesar Franck, alegere chibzuită şi binevenită, şi ea celebrând inteligent afiliaţia noastră francofonă a epocii, continuată până în zilele noastre. Să nu uităm (nu avem dreptul!) că exact în anul compunerii ei, 1888, în Bucureşti era inaugurat Ateneul Român şi se construia Palatul Băncii Naţionale, creaţii ale arhitectului francez Albert Galleron, iar in 1918armata română a dobândit triumful de arme prin sprijinul militar al generalului Henri Berthelot, ulterior membru de onoare al Academiei Române.

Cadmiel Boţac

Unica simfonie a lui Cesar Franck e o lucrare scrisă la deplina maturitate a compozitorului, cântată cam rar pe la noi însă de o frumuseţe robustă, gravă şi apoi extatică. În ampla sa sonoritate se disting multe planuri muzicale. Tema enunţată la început trece prin transformări armonice si devine tot mai bogată, ajungând, prin combinarea clarinetului cu cornul să imite sonoritatea orgii bisericii Sainte Clotilde din Paris, la care compozitorul a fost organist titular mulţi ani. Partea a doua e un dans ternar, un menuet cu aer parizian, înnobilat de intervenţiile solo ale cornului englez (total neobişnuit în Franţa acelei epoci) şi arpegiatto de harpă, care împreună creează o melodie rustică, quasi-medievală. Partea a treia luminează tot, ambianţa devine sărbătorească, melodia ce răsună prinde forme coregrafice în mişcările avântate ale instrumentiştilor. Coda sugerează triumful frumuseţii şi al bucuriei, aducând melodia primei părţi într-o formă uşor modificată spre torentul unui fortissimo eliberator.

Desigur, ca din această simfonie să iasă toată „zeama", trebuie ca cel ce o tălmăceşte să treacă prin vasta cultură franceză, atât de specială. Nicolae Moldoveanu este un artist european, dirijor şi organist în egală măsură măiastru, dar şi un *causeur* faimos. Trăitor în Elveţia de mulţi ani, el are acces şi înţelege la nivelul cel mai intim toate intersecţiile culturilor, religiilor şi convenţiilor lumii apusene. El a fost de asemenea unul dintre studenţii preferaţi ai lui Sergiu Celibidache, de la care a învăţat că mai presus de orice trebuie să preţuiască valoarea spirituală a fiecărei partituri. Aşadar, având de partea sa această istorie, Nicolae Moldoveanu a găsit în Orchestra Naţională Radio un colectiv gata să îl urmeze şi să îi răspundă cu bucurie baghetei. A rezultat o sonoritate omogenă, voluptoasă şi grea, cărnoasă a coardelor, o timbralitate atent cântărită a suflătorilor de lemn şi o mare grijă a atacurilor alamei iar Sala Radio a fost gazda perfectă a acestei monumentale creaţii. Menţionez cu plăcere interpretarea soloului de corn englez din partea a doua, foarte vie şi exactă dar şi evoluţia harpei, clară şi curajoasă. A fost o seară intensă, o bucurie reală, servind de minune scopului sărbătoresc şi încântând un întreg auditoriu.

Concluzia? Putem să facem concerte minunate! Asta dacă avem artişti pasionaţi, orchestre fără oameni blazaţi şi public demn de ambiţiile noastre europene.

Răzvan GEORGESCU

Eleganţă în orchestră

Râvnit de tinerii dirijori aflaţi de început de carieră, marele premiu al Competiţiei „Malko Hero" este un deschizător de drumuri şi totodată de oportunităţi interesante pentru cel ce îl câştigă. În anul 2018, Ryan Bancroft (la vremea aceea în vârstă de 29 de ani) devenea laureat al prestigioasei competiţii din Danemarca, primind numeroase aprecieri din partea juriului pentru modul său de a dirija, fără baghetă, fluiditatea naturală a gestului său, atenţia la detalii şi frumuseţea gândirii muzicale.

În pragul împlinirii contractului care-l va aduce la pupitrul Orchestrei BBC din Ţara Galilor în sezonul 2020-2021 şi a multor alte proiecte în derulare, Ryan Bancroft a răspuns afirmativ invitaţiei de la Bucureşti, concertând în seara de 6 decembrie pe scena Sălii Radio.

Stilul său dirijoral nu poate fi trecut cu vederea, iar influenţele care îl cuprind fac din acesta un melanj interesant şi chiar unic. Pasiunea lui Ryan Bancroft pentru dansul Ghanaian a fuzionat în toţi aceşti ani în care dirijatul ocupa locul principal, dând la iveală un stil proaspăt şi foarte apreciat. Vorbind despre acest fapt într-un interviu, Ryan Bancraft spunea: „Cred că asta m-a învăţat o mare lecţie despre dirijat, pentru că m-a făcut să mă gândesc la modul în care gestul poate fi îmbogăţit cu expresivitate şi totodată la sunetul care rezultă din acesta. Dacă nu aş fi avut această experienţă, stilul meu muzical ar fi fost, probabil, complet diferit astăzi" (Hewett, 2019).

Ryan Bancroft

Programul ales pentru a crea un cadru de poveste în nuanţe marine a inclus lucrări simfonice de largă recunoaştere (*Preludiul la după-amiaza unui faun*, *Nocturnele* de C. Debussy), dar şi un opus mai puţin cunoscut (poemul simfonic *Zâna Mării* de Alexander Zemlinsky).

Se spune că un interpret trebuie să lase muzica să curgă prin el pentru a o putea reprezenta cât mai veridic ceea ce creatorul partiturii a dorit să exprime. Acest fapt pare a rezona îndeaproape cu firea lui Ryan Bancroft, a cărui fiinţă părea a fuziona complet cu muzica pe care o interpreta.

Integrarea sa în acest peisaj s-a produs organic, mişcările sale părând a se mula pe specificul impresionist al muzicii şi chiar a-l contura într-un cadru fizic. Fără a face uz de baghetă, mişcările sale moi şi diafane din poignet creau un joc interesant pentru muzica ce curgea fluent. Îmbinând indicațiile de frazare cu tactul continuu şi cu marcarea absolut a fiecărei intrări – ceea ce în tempo-urile rapide devenea un spectacol obositor din punct de vedere vizual – Ryan Bancroft a încercat să redea în timpul desfăşurării muzicale toate indicațiile de care orchestra ar avea nevoie, dincolo de pregătirea din repetiții.

Jocurile de agogică şi controlul bun asupra orchestrei din punct de vedere dinamic s-au văzut de-a lungul primelor două lucrări, Ryan Bancroft reuşind să imprime atmosfera impresionistă prin tempo-uri leneşe, tânguitoare în preludiu sau prin frumoase gradații dinamice în *Nocturne*. Plăcut surprinzător, momentul trompetelor în surdină din cea de-a doua nocturnă, *Sărbători*, a fost realizat cu mare dibăcie, dând dovadă de control foarte bun asupra sunetului, omogenizării orchestrei şi în special asupra nuanțelor mici.

Cu toate acestea ceva se pierdea, spectacolul vizual micşora din frumusețea armonică, sonoră, de tip impresionist a lucrărilor debussiste.

În schimb, partea finală a concertului a fost o adevărată revelație a serii. Lucrarea cu un puternic potențial sugestiv a adus la lumină interesantele combinații sonore pe care Al. Zemlinski le-a creat prin suprapunerea de linii melodice distincte, dar şi ritmice – printr-o scriitură sincopată, care poate pune la încercare capacitatea de sincronizare a orchestrei. Întrerupte prin scurte pauze, cele trei părți ale lucrării construiesc ideea de tablouri muzicale cu caracter foarte divers, influențat de curgerea naturală a textului de inspirație – ”Povestea micii sirene” de Hans Christian Andersen. Presărate cu climaxuri dinamice, momentele de avânt au scos la iveală o caracteristică pe care stilul lui Ryan Bancroft o exprimă într-un mod vădit. Închiderile sale dramatice, urmate de opriri bruşte pentru câteva secunde dezamorsează tensiunea acumulată anterior şi totodată produc o ruptură ce poate părea uneori nu foarte necesară în interpretare.

Revin în finalul acestei cronici la stilul dirijorului Ryan Bancroft şi mai ales la declarația sa dintr-unul dintre cele mai recente interviuri acordate, pentru BBC: „Fiecare individ din orchestră are un imens potențial artistic. Toți au o opinie şi toți au ceva de oferit”. Interesantul crez artistic, stilul său unic, atenția acordată partiturii şi dragostea față de orchestră sunt date ale unui rețete de succes din care publicul bucureştean a îmbucat în acest început de iarnă şi căreia mă declar încântată că am fost supusă.

Lorena IONIȚĂ

O simfonie londoneză

Seara de 13 decembrie 2019 desfăşurată la Sala Radio *Mihail Jora* a propus un program care, la o primă vedere, ar părea cumva eclectic, cu trei lucrări scrise în perioade diferite, al căror stil este caracterizat printr-o mare diversitate. Selecția a cuprins opusuri dintre cele mai reprezentative şi de succes ale epocii în care au fost scrise, astfel încât publicul numeros a beneficiat de o seara excelentă, atât prin muzica audiată cât şi prin prezența violonistului Alexandru Tomescu şi a dirijorului Rumon Gamba (n.1972), ultimul fiind un binecunoscut promotor al muzicii engleze care a înregistrat la Chandos *British Tone Poems* (Frederic Austin, William Alwyn, Sir Granville Bantock, Ivor Gurney Henry Balfour Gardiner sau Ralph Vaughan Williams) şi 2 volume cu *Ouvertures Fom the British Isles*. Programul s-a deschis cu spectaculoasa *Noapte pe muntele pleşuv* aparținând lui Modest Musorgski, care a fost de fapt re-gândită şi elaborată de Rimsky-Korsakov luând în considerare multiplele versiuni la care a lucrat Musorgski. Rimsky-Korsakov a folosit materialul pe care Musorgski l-a pregătit-o pentru un *Intermezzo* din opera sa, *Târgul din Sorocinsk*, pentru o aşa numită “fantezie pentru orchestră“ (1886). Ideile muzicale ale acestui tablou sonor, presărat/e de "aparițiile" fantastice, malefice, care se fac simțite în tradițiile populare din ajunul Sânzienelor, atât de vii şi sugestive, au fost foarte bine puse în evidență de către dirijor. Lucrarea a debutat într-un tempo furtunos care a fost permanent susținut, muzica fiind colorată printr-o dinamică şi nuanțe fin dozate. Orchestra s-a sincronizat perfect, iar solo-urile de la compartimentul de suflători au fost deosebit de expresive. A urmat *Concertul pentru vioară şi orchestră* scris de compozitorul Dumitru Capoianu în anul 1957, un an fertil pentru creația concertantă românească pentru vioară şi orchestră. Dacă autorul ar fi trăit ar fi împlinit în ultimul trimestru al anului vârsta de 90 de ani…Deşi în epocă s-au scris destule lucrări de gen, acesta a

Rumon Gamba

rămas cumva în repertoriul contemporan – din păcate lucrările româneşti figurează destul de puțin pe afişele filarmonicilor – pentru că are un farmec aparte. Dumitru Capoianu a creat foarte multă muzică pentru film, meritele pe această "felie" fiindu-i recunoscute la Moscova şi la binecunoscutul festival de la Cannes, *Palme d'Or* pentru "Omulețul" lui Gopo. Retrospectiv, ascultând acest concert în interpretarea lui Alexandru Tomescu, înțelegem că avem de a face cu o muzică de mare efect , atractivă din punct de vedere violonistic, care îmbină echilibrat factura lirică şi virtuozitatea. Alexandru Tomescu se află la deplina maturitate, la momentul în care acumulările sale în materie de repertoriu sunt cât se poate de bogate, fertile, mai ales că niciodată nu şi-a refuzat experiența muzicii moderne şi contemporane, dimpotrivă…De la misterul care învăluie sinuozitățile temei principale până la spectaculozitatea efectelor din cadența solistică, toate au fost elaborate cu acuratețe, cu o profundă înțelegere față de această lucrare pe care a redat-o, a readus-o în actualitate într-o versiune ideală. Orchestra, constituită într-un aparat de mari dimensiuni,a fost un partener egal, cu o participare substanțială în susținerea semnificativelor suprafețe atribuite, fiindcă ne aflăm în anul 1957, la noi, în plină "eliberare"în ce ea ce însemnă folosirea tehnicilor expresioniste. Cu toate că există ideea de a epuiza totalul cromatic, Dumitru Capoianu preferă

pentru acest concert să facă apel la politonalitate şi la construcţia unui puzzle foarte interesant alcătuit din toate elementele tematice. Publicul a recepţionat cu un deosebit entuziasm această lucrare pentru vioară în viziunea celor doi artişti, Alexandru Tomescu şi Rumon Gamba. Bisul oferit a fost celebrul *Largo* din *Sonata în Do pentru vioară* solo de J.S. Bach. Partea a doua a prezentat o lucrare simfonică publicată în 1920 aparţinând compozitorului englez Ralph Vaughan Williams, *Simfonia a II-a* (1911-1913), o simfonie "londoneză". Un anumit segment al publicului românesc cunoaşte personalitatea acestui creator englez prin intermediul difuzării la Radio, în epocă, a *Simfoniei nr.7, "Antarctic Symphony*", terminată în 1952, supranumită astfel datorită încorporării masive a materialului din coloana sonoră a filmului *Scott of the Antarctica* (1947),şi, mai nou, prin *The Lark Ascending,* pe care a interpretat-o violonista Hilary Hahn la unul dintre Festivalurile Enescu. Oricum, exegeţii afirmă că fiecare simfonie scrisă de R.V. Williams are cu totul alte particularităţi. Revenind, cea cu nr.2 a suferit mai multe modificări, ajungând la o dimensiune acceptabilă, coerentă, care se desfăşoară în cele 4 mişcări clasice. Titlul ar sugera un "program", dar acesta se referă mai mult la sentimentul pe care îl declanşează peisajul cotidian al capitalei Imperiului Britanic, cu predilecţie al Westminster Quarters, coşurile specifice clădirilor din această zonă, Big Ben, pe urmă Hampstead Heath, Bank Holiday, Bloomsbury Square ş.a. Nu prea ştim care era pulsul oraşului la acea vreme, aşa că am apreciat arta cu care R.V.Williams a lucrat asupra maselor sonore, într-o scriitură foarte clară, cu suprafeţe delicate, visătoare uneori, care apropie opusul mai mult de muzica pură. Dirijorul, fin cunoscător, bineînţeles, al fenomenului muzical englez în intimitatea lui, a realizat o interpretare foarte convingătoare, lucrând asupra dozării contrastelor, cu puncte culminante uneori dramatice, "gotice" (care fac probabil aluzie la superbele catedrale din perimetrul londonez), cu toate că stilul este în general mai apropiat de cel romantic-impresionist. S-a pus accentul pe deosebita expresivitate a orchestraţiei care foloseşte de multe ori timbrurile delicate ale harpei si celestei, pe solo-urile intonate de violină sau de violoncel, generând stări de linişte şi de plăcerea admirării peisajului. Totul se termină într-un fel de apus, rămânând doar un solo de vioară, care intonează tema generatoare ca un *farewell*. Bisul, *Intermezzo* din opera *Cavalleria Rusticana* de Pietro Mascagni, un alt *farewell,* a fost dedicat memoriei lui Dan Teodorescu, membru al ONR care a părăsit prea devreme orchestra îndreptându-se spre Câmpiile Elisee.

Corina BURA

„Clasicul" concert de Crăciun
într-o nouă abordare propusă de Corul Academic Radio şi dirijorul Ciprian Ţuţu

Un eveniment important şi nelipsit din viaţa muzicală bucureşteană aflată în perioada sărbătorilor de iarnă îl reprezintă concertul de colinde şi cântece de Crăciun susţinut anual de Corul Academic Radio. Cu adevărat deosebit a fost cel pe care ansamblul, împreună cu dirijorul său, Ciprian Ţuţu, l-au conceput şi oferit publicului numeros în seara de 17 decembrie 2019, în binecunoscuta sală de concerte a Radiodifuziunii Române, studioul Mihail Jora.

Recunosc că eram curioasă şi aşteptam cu oarecare nerăbdare să văd ce au pregătit pentru acest an membrii corului şi dirijorul lor şi, răsfoind programul de concert, am remarcat cu entuziasm repertoriul alcătuit în mare parte din lucrări mai puţin sau chiar deloc abordate de majoritatea formaţiilor corale din ţară. Este o iniţiativă demnă de lăudat şi mă bucur foarte mult că Ciprian Ţuţu reuşeşte să facă cunoscute sau să readucă în atenţia auditoriului şi altfel de piese decât cele prezentate de obicei în această parte a anului.

Concertul a debutat cu un aranjament pentru cor mixt şi harpă a celebrei lucrări *A ceremony of carols op. 28* de Benjamin Britten, semnată de Julius Harrison. Poate că alegerea unui ciclu de 9 cântece (13 în total) pentru a deschide un concert nu pare a fi cea mai inspirată din pricina duratei mari, mie însă mi s-a părut un mod inedit de a ne introduce în atmosfera de sărbătoare. Am apreciat interpretarea corului care, cu mare lejeritate a trecut de la o piesă la alta, schimbându-şi de fiecare dată starea sugerată de cântece, iar acest lucru s-a datorat şi soliştilor vocali, sopranelor Alina Bosovici, Georgiana Simonov şi tenorului Nicolae Simonov care, împreună cu harpista Maria Bîldea (precisă din punct de vedere tehnic dar şi foarte muzicală), s-au integrat perfect în stilul lucrării.

Au urmat alte trei creaţii din repertoriul universal: *For unto us a child is born* din Oratoriul *Messiah* de Georg Friederich Händel, cu un acompaniament de pian oferit de Carmen Săndulescu, apoi dramaticul cântec de Crăciun *Drum de iarnă* de Visarion Şebalin şi o lucrare mai puţin familiară, aparţinând lui Francis Poulenc, *Patru motete pentru perioada Crăciunului.* Corul a demonstrat o dată în plus că este capabil să se adapteze cu uşurinţă unor lucrări scrise la distanţă de sute de ani, dispunând de o abilitate remarcabilă de a interpreta lungi pasaje de virtuozitate vocală păstrând totodată supleţea glasurilor - cum este cazul primei piese, sau partituri încărcate de stări emoţionale puternice - ca cea a lui Şebalin, sau chiar lucrări în care se merge pe o singură stare uniformă, poate uşor monotonă- cum este cazul motetelor lui Poulenc.

În continuarea programului, dirijorul Ciprian Ţuţu s-a îndreptat exclusiv către repertoriul românesc de colinde şi cântece de Crăciun, primul prezentat fiind *Ritual de statornicie* pentru cor mixt, pian şi percuţie de Felicia Donceanu, o lucrare complexă şi dinamică în care elementul folcloric şi ritmurile percutante devin personajele-cheie. Deşi ridică unele probleme de dificultate în interpretare, atât membrii corului cât şi dirijorul au stăpânit foarte bine piesa, redând-o cu plăcere şi siguranţă. Partea instrumentală a fost, de asemenea, asigurată cu precizie de pianista Carmen

Săndulescu şi de câţiva membri ai corului: Erica Dămoc la violoncel, Liviu Ofiţeru, Bogdan Popa şi Ştefan Voicu la percuţie.

S-au ascultat apoi prelucrări ale unor colinde tradiţionale semnate de nume emblematice ale muzicii corale româneşti: Sigismund Toduţă cu *Pe cerul cu flori frumoase* şi Adrian Pop cu *Slobozâ-ne gazdă-n casă*. Mai departe a urmat o serie de lucrări ce figurează cu mai mare frecvenţă în programele de concert ale ansamblurilor de profil: *Diptic de colinde: Întreabă, întreabă; Junelui bunu'* de Constantin Arvinte, *Ici în ceastor curţi* de Vinicius Grefiens şi *Diptic de colinde: Sus la răsărit; S-a născut Domnu' Sfântu'* de Costică Andrei.

Sonorităţile deosebite, pe care Corul Radio condus de Ciprian Ţuţu le-a oferit publicului, au fost încununate de superba expunere a vechii melodii *Steaua sus răsare* în aranjamentul compozitorului Dan Buciu (pentru cor mixt şi orgă, în interpretarea expresivă a Simonei Săndulescu), bazată pe o acumulare progresivă de tensiune şi dinamică ce revine spre final, la fel de natural, la starea iniţială.

Pentru finalul concertului muzicienii au pregătit o capodoperă a genului, o lucrare din creaţia lui Alexandru Paşcanu sub titulatura căreia a stat întregul concert al Corului Academic Radio. Este vorba despre *Festum hibernum*, un mozaic de citate populare înveşmântate în haina armonică specifică autorului, ce înglobează atât aparatul coral cât şi vocile soliste - asigurate acum, într-un mod delicat dar totodată concis, de sopranele Dana Caraman, Monica Olteanu şi de tenorul Cristian Paraschiv-, precum şi instrumente de percuţie. Elementul principal care conferă originalitate şi un plus de expresivitate piesei este renunţarea la textul poetic şi substituirea lui cu silabe onomatopeice. În orice caz, interpretarea ansamblului a fost una de excepţie, o interpretare care a reuşit să valorifice foarte frumos muzica lui Alexandru Paşcanu.

Cu siguranţă că un astfel de repertoriu, pentru un concert cu tematică de Crăciun, constituie o alegere extrem de inspirată şi curajoasă. Şi spun asta pentru că lucrările prezentate de Corul Academic Radio şi de dirijorul Ciprian Ţuţu impun un înalt nivel profesional şi de experienţe muzicale - trăsături definitorii pentru activitatea intensă a formaţiei - pe care le menţin la un standard ridicat.

Sincere felicitări corului şi dirijorului Ciprian Ţuţu - un muzician de mare calitate, cu viziune, determinat şi dedicat artei corale -, pentru prestaţia remarcabilă din seara de 17 decembrie 2019 şi salut preocuparea lor neîntreruptă pentru a realiza pe de-o parte o îmbunătăţire constantă a sonorităţii ansamblului, iar pe de altă parte pentru introducerea unei politici corale foarte îndrăzneţe în cadrul căreia promovarea muzicii corale româneşti şi universale actuale cu adevărat valoroase devine principalul obiectiv.

Melania TURCU

…Şi altfel de colinde

În seara de 17 decembrie Sala Radio a fost umplută de armoniile sublime ale colindelor interpretate de Corul Academic dirijat de maestrul Ciprian Ţuţu. Aceştia ne-au introdus în atmosfera sărbătorilor de iarnă prin melodiile cantabile şi solemne, impresionând atât prin acurateţea din cântul lor, cât şi prin implicarea emoţională pe care o transmiteau.

Prima piesă pe care au abordat-o a fost *A Ceremony of Carols (O ceremonie cu colinde)* de Benjamin Britten (aranjament pentru cor mixt de Julius Harrison). Lucrarea conţine 11 părţi şi este scrisă pentru cor, voci soliste şi harpă. Încă din debut se conturează o melodie duioasă şi plină de culoare interpretată de soprane. Am apreciat intrarea altistelor, foarte subtilă, astfel încât să păstreze caracterul solemn. De asemenea, acompaniamentul harpei evidenţiază cantabilitatea melodiei. A doua parte începe cu acordurile harpei, urmând o temă foarte dinamică şi agitată. Se conturează un dialog între vocile feminine şi cele bărbăteşti, acesta realizând un crescendo care se accentuează până la finalul părţii. Ca un contrast, tema următoare este mult mai sensibilă şi mai expresivă. Aici se reliefează caracterul sacru, ce ne reintroduce în atmosfera naşterii Domnului. Datorită intervenţiilor mult mai dese ale vocilor feminine melodia era foarte duioasă şi armonioasă, iar ceea ce m-a impresionat a fost sonoritatea plină a vocilor grave care ieşea în evidenţă prin claritatea melodiei ce o intonau. Momentul de suspans s-a creat în partea de unison, unde până la final s-a păstrat nuanţa de piano pentru a menţine atmosfera misterioasă. Cum am spus şi mai sus, piesa a fost scrisă şi pentru voci soliste, astfel că partea ce urmează a debutat cu o temă

Ciprian Ţuţu

cântată foarte subtil şi plină de culoare de soprana Georgiana Simonov. Acest recitativ a fost plin de expresivitate, iar indicaţiile dirijorale - foarte clare de altfel - au făcut ca momentul să fie cu totul deosebit. A urmat o altă temă interpretată de soprana Alina Bosovici care schimbă caracterul piesei prin dinamica ei. Intrarea corului păstrează agitaţia creată prin nuanţa de forte şi conflictele de la diferite voci. M-a surprins într-un mod plăcut partea de solo a harpei din această piesă. Cu foarte multă subtilitate şi fineţe, Maria Bîldea a reuşit să transmită diferite emoţii prin interpretarea dânsei. Datorită contrastelor piano/forte s-a creat o atmosferă sublimă, în care acordurile harpei ieşeau în evidenţă. Această piesă, consider eu, a fost atracţia serii, atât prin simplitatea ei cât şi prin faptul că a reprezentat un altfel de colind.

După un interludiu baroc seara a continuat cu *Zimnaia doroga (Drum de iarnă)* de Visarion Şebalin. Tonalitatea minoră îi conferă un caracter dramatic, iar acompaniamentul vocilor grave marchează solemnitatea melodiei. Am apreciat omogenitatea vocilor şi faptul că s-a păstrat până la final o nuanţă potrivită care să marcheze sensibilitatea piesei. Spre sfârşit, notele grave ale basului şi sonoritatea plină creează mister, suspans chiar.

Pentru a păstra atmosfera creată, în continuarea programului au urmat *4 motete pentru perioada Crăciunului* scrise de Francis Poulenc. Planurile sonore s-au construit armonios în concordanţă cu timbrurile pline ale vocilor. Deasupra acompaniamentului vocilor grave se conturează tema de la sopran, foarte lină şi plină de culoare. Chiar dacă uneori nuanţa era forte, am apreciat indicaţiile dirijorului care specificau clar că trebuie dozată astfel încât să păstreze caracterul sacru al piesei.

Programul a conținut și lucrări din repertoriul românesc. Ce a atras atenția publicului a fost *Ritual de statornicie* de Felicia Donceanu. Acompaniamentul a fost alcătuit din percuție, pian și violoncel. Această piesă marchează caracterul folcloric și „jucăuș" specific poporului român pe care Corul Academic l-a evidențiat foarte insistent. Punctele cheie care au marcat întreaga melodie au fost conflictele de la diferite voci și spiritul haiducesc adus de bași și tenori.

Concertul Corului Radio ne-a sensibilizat pe noi, publicul, prin alegerea unor colinde cu armonii foarte subtile. Întreaga audiență s-a bucurat de prestația impecabilă a interpreților, iar maestrul Ciprian Țuțu a reușit să potențeze momentul acesta prin claritatea concepției dirijorale, în toate cele 12 piese din program.

Sarah RIZESCU (Studentă anul I)

O dedicație (mult prea) discretă

Anul acesta ambele instituții de concerte ale Bucureștiului au programat în săptămâna dinaintea Crăciunului lucrări vocal-simfonice care să rezoneze în mod corespunzător cu momentul. Dacă la Filarmonică nașterea lui Isus a fost întâmpinată cu capodopera lui Paul Constantinescu, *Oratoriul de Crăciun "Nașterea Mântuitorului"*, la Sala Radio au fost comemorați cei uciși în decembrie 1989, prin *Requiemul* de Verdi.

Celebra pagină ne-operistică verdiană, finalizată după premiera *Aidei*, are de fapt toate caracteristicele stilului marelui compozitor de operă: dramatism, melodicitate, o iscusită conducere a vocilor soliste și a celor corale, o orchestrație plină de culoare, care contribuie din plin la atmosfera necesară comemorării celor dispăruți. Rămâne și unica partitură ne-scrisă sau ne-tradusă în limba italiană, textul Missei latine fiind mult mai intens în semnificație, fiind cu mare grijă așezat pe note de către experimentatul maestru al melodramei. După eșuarea proiectului *Missei per Rossini*, Verdi a adăugat secțiunii "Libera me" și celelalte părți ale slujbei morților, oferind noua partitură ca ofrandă memoriei marelui scriitor și patriot italian Alessandro Manzoni. Prima audiție a avut loc în cea mai veche catedrală din Milano, San Marco, ale cărei chilii l-au găzduit pe Mozart, autorul celuilalt celui mai cântat *Requiem* din repertoriul clasico-romantic; după care partitura verdiană a răsunat la Teatro alla Scala, templul operei italiene. Nu este întâmplător că 3 dintre cântăreții de la premiera *Aidei* au dat viață și Requiemului, soprana fiind nimeni alta decât Giuseppina Strepponi, partenera de viață a compozitorului.

Tot un italian a coordonat interpretarea *Requiemului* și la București. Este vorba despre bine-cunoscutul David Crescenzi, un dirijor excelent, cu mare experiență, foarte eficace în repetiții, un bun comunicator și un atent îndrumător al vocilor. A condus lucrarea din memorie, neavând nevoie de partitură, într-atât de profundă este cunoașterea acestei piese, căreia i-a imprimat din start un tempo alert, mizând pe tensiuni crescute și rezolvări eliberatoare, fără să neglijeze pasajele lirice și nuanțele reduse, interiorizate. M-am bucurat să ascult 8 trompetiști care nu dau chix-uri (nu 10, ca la Scala), ba mai mult, care oferă strălucire unui moment stereofonic multiplu, cu dialoguri între scenă și sală, când din stânga acesteia, când din dreapta ("Tuba mirum"). În opinia mea David Crescenzi a fost vedeta serii, autorul unei versiuni căreia nu prea ai ce să-i reproșezi, a cărei emoționalitate s-a impregnat adânc în inimile ascultătorilor (chiar dacă finalul a fost brutal bruiat de un entuziast pirat video, prin declanșarea sunetelor specifice închiderii filmării cu telefonul, exact peste tăcerea mormântală care vibra cutremurător peste ecoul ultimelor note ale partiturii).

David Crescenzi a coordonat o orchestră atentă, responsivă, care a lăsat impresia că a lucrat cu plăcere și cu convingere sub îndrumarea unui maestru competent, care știe ce să ceară și cum să explice. La fel și corul (pregătit de Ciprian Țuțu), care a contribuit din plin la reușita serii.

Ca echipă solistică dirijorului oaspete i s-a oferit (cred) colaborarea cu Teodora Gheorghiu, el alegându-l probabil pe tenorul Ovidiu Purcel, solist al Operei Germane a Rinului (unde David Crescenzi este invitat permanent), echipa fiind completată cu doi soliști ai ONB, bine-cunoscuți maestrului italian din colaborările pe care le-a avut la această instituție (mezzosoprana Maria Jinga Miron și basul Marius Boloș). N-aș putea să spun că este cea mai bună garnitură solistică pe care am auzit-o, mai ales pentru că nu a fost timp pentru a se reuși o omogenizare perfectă; dar faptul că s-a cântat cu simțire, cu intenții lăudabile și că toți cei patru invitați au timbruri frumoase și bine calibrate au condus către o impresie pozitivă, concretizată în îndelungi aplauze, acustica de la Sala Radio aducând un plus față de sonoritățile artificiale și sărace de la Sala Palatului, unde am auzit ultima dată lucrarea, în Festivalul Enescu, cu o echipă mult mai titrată decât cea românească.

Nu am înțeles de ce, dincolo de comunicatul de presă al organizatorilor, nu s-a găsit de cuviință a se sugera/comunica/evidenția în vreun fel (artistic poate) mesajul serii, adică închinarea acestui moment martirilor de acum 30 de ani...

C. MIHAI

Despre alegeri

Nu despre alegerile prezidenţiale şi nici despre cele care l-au scutit de emoţii pe Boris Johnson în legătură cu Brexit-ul... Ci despre alegerile repertoriale, despre deciziile artistice şi economice care trebuie luate, cu multă băgare de seamă, atunci când se introduce în stagiune un titlu nou.

Să încep cu aspectele pozitive: în sfârşit, Teatrul Naţional de Operetă şi Musical ”Ion Dacian” nu ne-a mai oferit specialitatea casei: Spectacol extraordinar/ Gală extraordinară/ Colaj, ci un spectacol adevărat, un titlu din zona musicalului – neglijată în perioada de după schimbarea de management din 2016. Bucureştenii pot să vadă, de-acum (din 13 decembrie) un musical la teatrul de profil, nu numai în producţiile de mare succes de la Sala Palatului realizate de cei doi Răzvani care domină autoritar genul – Răzvan Ioan Dincă şi Răzvan Mazilu.

Tot bine este că, în fine, TNOM programează în distribuţii o nouă vedetă, o foarte tânără speranţă care are toate datele pentru a cuceri publicul: cântă foarte bine, dansează cu graţie, este frumoasă şi arată aşa cum şi-ar dori orice interpretă care caută succesul. Numele ei este Daniela Bucşan şi este absolventă a UNMB, de curând parcurgând şi Programul Internaţional de Pregătire de Excelenţă pentru Artele Spectacolului ”Succes”. De ţinut minte acest nume, pentru că, dacă va fi distribuită şi pregătită în continuare în roluri potrivite, va ajunge (cu muncă, perseverenţă şi îndrumare) la performanţele cu care ne-a încântat în ultimele producţii Irina Baianţ sau, de ce nu, chiar mai departe!

Daniela Bucşan

M-am bucurat să-i revăd, în mare formă, şi pe interpreţii care, de prin 2008, făceau deliciul spectacolelor de la fostul sediu al TNOM de la Teatrul Naţional: Cătălin Petrescu, Amelia Antoniu şi Florin Budnaru, categoric artişti dăruiţi şi talentaţi, care au şi capacitatea şi experienţa de a-şi realiza rolurile într-o manieră convingătoare şi atrăgătoare. Notez aici şi rolul mic al Oanei Rusu, deopotrivă actriţă, dansatoare şi cântăreaţă. După cum şi cuplul Orest Pâslariu-Ranghilof – Valentino Tiron (care uneori îi imitau pe Stan şi Bran, alteori... nu) au prins la publicul doritor de poante în stilul Hal Roach (producător şi regizor al marilor succese din anii interbelici). M-am referit în rândurile de mai sus la distribuţia premierei din 13 decembrie.

Tot la capitolul reuşite aş nota prestaţia orchestrei, foarte implicată, omogenă, dinamică şi bine strunită de dirijorul Alexandru Ilie. Ori cooptarea în cor a unor foarte tinere interprete capabile să danseze şi care au look-ul unor artiste de Broadway – pot da ca exemplu distribuirea celor două surori gemene Francisca şi Brigitta Volsik, din păcate nenominalizate (ca şi restul corului) în programul de sală; care îi prezintă, însă, pe balerini. Îmi aduc aminte în acest context de un cuvânt favorit al celor care, nu demult, cereau la tribunal distribuirea în roluri: discriminare...

Din păcate însă, vechimea acestei partituri, care a împlinit 71 de ani de la premieră, îşi spune cuvântul, în prea multe aspecte. Spre deosebire de majoritatea musicalurilor de succes, nu are şlagăre pe care publicul de astăzi să le recunoască şi să le fredoneze. Spectacolul scris de Cole Porter împreună cu Sam & Bella Spewack are o durată mare (peste 3 ore şi jumătate), foarte greu de susţinut – atât numerele luate individual cât şi lungimea totală fiind prea lungi pentru răbdarea spectatorului din 2019; care a văzut între timp musicaluri aproape perfecte, şi deci are termen de comparaţie faţă de care *Kiss me, Kate* pierde partida. Nici măcar surpriza unui subiect shakespearian nu mai este de actualitate, între timp *West Side Story* plasându-se pe o poziţie privilegiată şi de necontestat în topul adaptărilor, urmat de *Romeo şi Julieta* (ambele prezente, nu demult, în repertoriul bucureştean). Muzica lui Cole Porter place şi astăzi, este binevenită, fiind o noutate în repertoriul din România; dar nu impresionează, nu te marchează şi pare că alunecă la un moment dat spre redundanţă. Pentru că şi aici, la capitolul sonorităţi jazzistice, există alte variante, cu adevărat memorabile – vezi de pildă *Chicago* sau *Cabaret*... Iar practica de a pune stop-cadru la finalul fiecărui număr dansant, pentru ca după o scurtă pauză să se reia refrenul respectiv, folosită în permanenţă, poate deveni desuetă şi, după părerea mea, perimată, aici fiind rolul regizorului să găsească, prin fantezie şi iniţiativă, soluţii proaspete şi surprinzătoare, care să alunge rutina.

Din păcate, tot rutină şi desuet am avut senzaţia că întâlnesc, nu o dată, în limbajul coregrafic (semnează Mălina Andrei), străbătut de şabloane anodine care într-un spectacol atât de lung, cuprinzând numere coregrafice atât de lungi, nu au cum să treacă neobservate. Deşi este clar că şi în această zonă există un aspect care merită lăudat: buna integrare a personajelor şi a corului în secvenţele de dans.

Când te orientezi după principii liberale, de show-business, ar fi de presupus că alegerea unui nou titlu se face şi după datele statistice şi artistice (analizate în context concurenţial) ale sutelor de potenţiale premiere (nu exagerez: baza de date cu musicaluri este cu adevărat imensă). Ori, în acest caz, *Kiss me Kate* se regăseşte pe locul 107 (!) în lista musicalurilor de succes, surclasat de toate celelalte titluri prezentate la noi: *The Phantom of the Opera, West Side Story, My Fair Lady, Mamma Mia, We Will Rock You!, Cabaret, Chicago, Fiddler on the Roof, The Sound of Music, Mary Poppins* etc., ca să nu mai vorbim despre titlurile cu adevărat căutate astăzi deocamdată absente din România: *Hamilton, The Lion King, Les Miserables, Beauty and the Beast* etc. etc.

Mă aşteptam ca, ţinând cont de posibilităţile tehnice oferite de spaţiul scenic şi de echipamentele existente astăzi, parametrul light design să aducă o contribuţie importantă la asimilarea cu interes a vizualului de către public. Nu pot spune că acest lucru s-a întâmplat, după cum nici costumele puternic (şi similar) accesorizate, gândite pe două layere (de materiale şi de culori) nu mi-au atras atenţia în mod favorabil. Toate acestea, şi nu numai (adică: regia, scenografia, light

design şi ”adaptarea scenică?!”) au aparținut unui singur om – acesta putând fi motivul pentru imposibilitatea de a se ajunge la o realizare de vârf în fiecare dintre aceste zone, puterile fizice şi capacitățile artistice nefiind absolute la nimeni; motiv pentru care de regulă managementul nu riscă lipsirea show-ului de cei mai buni specialişti în fiecare dintre aceste domenii, mizând totul pe o singură carte. Care, în plus, poate fi şi o alegere subiectivă; mai ales la noi, unde ideea de casting şi de concurs de proiecte a fost pervertită şi imputată. În acest caz alegerea s-a numit PhD arh. Cătălin I. Arbore (am preluat formula de pe afiş).

Ceea ce ar fi de subliniat în concluzie este că direcția actuală în repertoriu se cere continuată, abordată însă cu mai multă responsabilitate şi dintr-o perspectivă mai competentă şi mai informată. Publicul s-a bucurat de performanțele scenice ale protagoniştilor, a aplaudat sonoritățile americane, a rezonat cu o poveste abil scrisă, bogată în ingrediente din manualul succesului teatral şi cinematografic. Se poate însă şi mai mult, lucru pe care îndrăznesc să cred că îl au în vedere toți cei implicați.

C. MIHAI

“Serile de chitară” 2019 – “Musica de los seres imaginarios”

Printre puținele instrumente apte de a se autosuține, armonic, polifonic şi ca disponibilitate expresivă foarte diversă de-a lungul unui întreg recital, chitara este posesoarea unei sonorități pregnant individualizate; vocea sa, nuanțată, este creatoare de atmosferă, pătrunzând în intimitatea unor stări şi radiografiindu-le, pentru a le metamorfoza, ulterior, într-un arsenal de emoții cathartice. Să ştii cum să înmănunchezi aceste caracteristici instrumentale cu precizie şi eleganță este un dat ce confirmă valoarea actului interpretativ propriu-zis; cu atât mai mult, în dificila postură de autor conceptual al unei performanțe artistice de proporții, să poți modula – cu forțe proprii! – un festival internațional dedicat chitarei, la standarde de organizare europene, denotă un curaj admirabil marcat de o apreciabilă doză de profesionalism în materie de organizare!

Creație a interpretului şi profesorului Costin Soare şi a Asociației Culturale Kitharalogos, co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național, Festivalul Internațional “**Serile de chitară**” a adus în peisajul cultural bucureştean, an după an, interpreți de top, scenarii interartistice inedite, motivația elaborării unui număr impresionant de lucrări destinat particularităților acestui instrument şi, nu în ultimul rând, parfumul rafinat al acelei rostiri sensibile de care doar Chitara este capabilă. Iar penultima lună a lui 2019 a însemnat, pentru cea de-a noua ediție a acestei manifestări un record absolut de public şi de evenimente cumulate pe parcursul a douăsprezece zile (30 octombrie - 10 noiembrie 2019): nouă concerte (similar numărului de ediții!), treizeci şi şase de lecții de masterclass susținute de către şase profesori, o conferință, o Gală extraordinară a chitariştilor în afirmare (care a avut loc la Palatul Suțu) şi concursul online „Bursa Kitharalogos” – ediția a doua, competiție unică în cadrul şcolii româneşti de chitară, incluzând o bursă la ICon Arts Transilvania 2020, oferită de UCIMR; mi se pare important de menționat că anul acesta premiul I a fost câştigat de către Dragoş Ilie, unul dintre cei mai talentați tineri chitarişti români care a interpretat lucrarea *Suspin* de Gabriel Almaşi, în prezent masterand la Universitatea din Texas!

foto: Mihai Bena

Alături de recitalurile artiştilor de elită derulate în primitoarea Aulă a Bibliotecii Centrale Universitare – Pablo Marquez (Argentina/Elveția), Rafael Aguirre (Spania), Remi Jousselme (Franța) – puncte de maxim interes ale festivalului, şi de proiectele “**Chitarele bine temperate: impresii latino-americane**” / Duo Iancu-Lobonț – chitare cu 8 corzi, “**Musica dell`Amicitia**” / Duo Vlad Maistorovici – vioară, Costin Soare – chitară (ambele găzduite de către Institutul Cervantes) precum şi **Concertul de muzică veche** (derulat în ambianța Palatului Societății “Tinerimea Română”) care i-a avut ca protagonişti pe Nicolae Szekely – binecunoscutul muzician-poet, pasionat al instrumentelor de epocă – guiterne, vihuela, lăută, arhilăută şi chitară barocă – şi pe tânăra actriță Monica Odagiu, festivalul a repus în scenă, într-o ipostază aparte, unul dintre cele mai importante demersuri ideatice ale “**Serilor de chitară**”, unic în lumea chitaristică din România: seria “**Musica**…”

Sub egida Muzeului Național „George Enescu”, „**Musica de los seres imaginarios**” a reunite la sfârşit de octombrie, în Aula Palatului Cantacuzino, trei personalități distincte din domenii artistice diferite, care au fuzionat într-o unică sintagmă spectaculară extrem de inspirată: muzicianul-chitarist Costin Soare, actrița Monica Odagiu şi artistul vizual Răzvan Anghelache. Absolut original, incitantul periplu în universul “*Cărții ființelor imaginare*” a lui Jorge Luis Borges a pus în pagină – în lectura, de o firească expresivitate a Monicăi Odagiu – interrelația literatură–muzică–arte vizuale, fiecare din cele cinci piese pentru chitară solo compuse special pentru acest recital-concept de către Şerban Marcu, Sebastian E. Țună, Sebastian Androne-Nakanishi, Cătălin Ştefănescu-Pătraşcu şi Gabriel Mălăncioiu configurându-şi propriul traseu spiritual cu finalitate inițiatică.

Dezvăluind, treptat, apariția neobişnuită a lui *A bao a qu*, partitura lui Şerban Marcu încredințată lui Costin Soare şi pictura digitală proiectată *live* de către Răzvan Anghelache au evoluat într-un tandem progresiv, definit prin intermediul metamorfozelor succesive ale acestei *ființe* extrasenzoriale descrise amănunțit de către Borges, un *ascensio* intențional care şi-a propus să “spargă” virtuala mensurabilitate a cadrului spațio-temporal. Oglindă sau simbol al universului în mentalul

anticilor, enumerată printre *fiinţele imaginare* din volumul scriitorului argentinian, *Pasărea Phoenix* a ghidat liniile de forţă ale compoziţiei lui Sebastian E. Ţună subintitulată *Anagennisi* către atingerea simetriei macrostructurale, desenul-acuarelă conturat de către Răzvan Anghelache urmărind îndeaproape ritmul afectiv al micilor meandre – linii melodice frânte/ondulate – dar şi echilibrul fluxului muzical, în integralitatea sa. Vocea dulce, "ca fagurele de miere", a *Sirenelor* s-a tradus, în concepţia lui Sebastian Androne-Nakanishi asupra acestui controversat personaj plasat anume între mit şi realitate, printr-o mixtură timbrală unică între sunetele chitarei şi scurte secvenţe vocale fluierate,

Costin Soare, Monica Odagiu , Răzvan Anghelache

foto: Mihai Bena

generând un discurs heterofonic de o suavitate ireală ce s-a dematerializat, ca o amintire, într-un trecut suspendat...iar petele de culoare ale picturii digitale s-au sincronizat tuşelor sonore, creionând, colorat, apariţia fantomatică a bizarei dar delicatei *fiinţe* – *La belle Melusine rapace*. *Baldanders*, o altă *fiinţă* ce, atunci când e atinsă, "ia, pe rînd, înfăţişare de om, stejar, scroafă, cârnat, cîmpie plină ochi cu trifoi, bălegar, floare, creangă înflorită, dud, covor de mătase..." l-a "direcţionat" pe Cătălin Ştefănescu-Pătraşcu spre o combinatorică melodico-ritmico-armonică variată, sursă a unor sinteze stilistice (clasic/contemporan-folcloric-rock-jazz) apte de a potenţa maleabilitatea versatilei *fiinţe imaginare* – un veritabil muzeu muzical din care n-a lipsit simptomatica *boite a musique*; instabile, pluridirecţionale, aparent entropice, liniile desenului lui Răzvan Anghelache au schiţat, şi ele, radiografia unui personaj în perpetuă mişcare, completând o potenţială simbolistică a universului postmodern. În sfârşit, fantastica alegorie a *Simurgului* din cartea lui Borges i-a prilejuit compozitorului Gabriel Mălăncioiu punerea în pagină a unui demers sonor cu o accentuată menire introspectivă, centrată pe tentaţia depăşirii propriilor limite. Devenirea *Simurgului* este, în versiunea sa, circumscrisă minimalismului de sorginte arhetipală, parametrii sonori dinamizându-se gradual până la ipostazierea esenţializată a structurilor sintactice iniţiale. Răspunzând aceleiaşi provocări de stare, plasticitatea imaginii construite *live* de către Răzvan Anghelache a surprins relevant proiecţia unitară a unui puzzle de detalii gestuale reprezentând, metaforic, suita de păsări de la curtea Simurgului reunite sub semnul unei apartenenţe comune, vizibil conştientizate abia după parcurgerea întregii călătorii iniţiatice.

Remarcabilă constantă a tuturor ediţiilor "**Serilor de chitară**", inovativa serie de recitaluri "**Musica**..." va rămâne, cu certitudine, unul din proiectele-eveniment de referinţă ale perimetrului autohton, capabil să stimuleze apetenţa compozitorilor români contemporani de a scrie pentru acest instrument (solo sau în ipostază camerală) şi, pe de altă parte, să ofere auditoriului, prin deschiderile sale interartistice, un reper valoric substanţial în faţa evoluţiei semnificative a *performance*-ului globalizant, cu minime pretenţii selective, ce domină trendul cultural. Felicitări, Costin Soare, pentru perseverenţa şi ingeniozitatea multiplelor faţete ale acestui concept, şi nu mai puţin pentru succesul complexei întreprinderi a "**Serilor de chitară**", căreia îi dorim să devină un brand festivalier românesc!

Loredana BALTAZAR

Hoinar

Ajuns în 2019 la ediţia a III-a, Festivalul „Hoinar" s-a desfăşurat în perioada 14-18 decembrie la Centrul Român de Muzică. Programul de cursuri de perfecţionare pentru tinerii pianişti a fost urmat şi de concerte sau serate culturale. Atelierele şi demonstraţiile susţinute în programul „Hoinar" s-au adresat elevilor şi studenţilor pianişti care îşi doresc să obţină performanţe de nivel internaţional. Proiectul ţinteşte întâlnirea tinerilor cu Florian Mitrea, actualmente profesor asociat la Royal Academy of Music din Londra.

Daria Ioana Tudor

În 2019, trei concerte s-au desfăşurat sub umbrela festivalului „Hoinar", pianistul de origine română contribuind în diferite proporţii la fiecare dintre ele.

Seria a fost deschisă de tânăra pianistă Daria-Ioana Tudor actualmente stabilită la Berlin, ce a interpretat alături de pianistul mai sus menţionat, printre altele, şi prelucrări ale *Fanteziei „Romeo şi Julieta"* de P.I. Ceaikovski, *Preludiului la după-amiaza unui faun* de C. Debussy sau a *Rapsodiei Române* de G. Enescu.

Al doilea eveniment din festival a fost o serată de muzică şi cultură dedicată personalităţii lui Franz Liszt în care invitat de onoare a fost prof. Iain Lane, iar la pian s-au interpretat, de către fondatorul proiectului „Hoinar", două sonate ale compozitorului maghiar.

Recitalul de final, susţinut de soprana Sarah Gabriel alături de pianistul Florian Mitrea, a reprezentat o încheiere mai puţin obişnuită pentru publicul

român de muzică clasică: o seară de *musical* şi jazz care a inclus compozitori precum George Gershwin, Harold Arlen, Roger Waters, Frederik Loewe şi alţii.

Titlul dat, „These foolish things...” (Aceste prostioare) sugera din start o atmosferă destinsă însă Sarah, tradusă de Florian, a căutat apropierea de public prin scurtele intervenţii în care a descris celor prezenţi contextul pentru care o anumită lucrare a fost compusă.

Sarah Gabriel are o carieră internaţională importantă şi un repertoriu variat, iar pentru seara de 17 decembrie 2019 a ales lucrări spumoase, unele chiar cunoscute publicului prin interpretările unor mari artişti de jazz.

Soprana foloseşte o tehnică pe care în peisajul autohton o găsim mai rar, aceea de *musical*. Calitatea vibrato-ului (şi pe alocuri absenţa acestuia) evidenţiază timbrul cald, fiecare vers având o altă culoare. Florian a acompaniat-o pe Sarah în călătoria printre lieduri sau scene de *musical* printre întâmplările secolului trecut, exprimate diferit de compozitorii ce au trăit evenimentele celui mai tumultuos secol din istoria recentă a lumii. De asemenea, pianistul a interpretat şi solo câteva prelucrări ale unor arii din *musicaluri*.

Sala de sus a Centrului Român de muzică a găzduit pentru prima dată un recital, fiind recent renovată, şi cu convingerea că acestuia îi vor urma alte iniţiative muzicale aparte.

Norela-Liviana COSTEA

Festivalul *I. D. Chirescu* - la cea de-a XXXVIII-a ediţie

A devenit o obişnuinţă ca în fiecare an, oraşul Cernavodă să devină timp de două zile gazda unui prestigios Festival Internaţional de Muzică Corală, anul acesta aniversându-se 130 de la naşterea marelui fiu al oraşului - I.D.Chirescu (1889 - 1980).

Primăria oraşului, Consiliul Local şi Casa de Cultură *I.D. Chirescu* s-au străduit ca timp de două zile, oraşul să devină polul muzicii corale.

În juriul de onoare al Festivalului, au fost invitate personalităţi ale muzicii corale româneşti: dirijorul Voicu Enăchescu – Preşedintele *Asociaţiei Naţionale Corale din România*, I.P.S. dr.Teodosie – Arhiepiscopul Tomisului, prof. Alina Pârvulescu – Secretar General al *Asociaţiei Naţionale Corale din România*, prof. univ. dr. Mariana Popescu – compozitor, muzicolog, dirijor, Membru în Consiliul Director al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, Liliana Pispiris – Membru fondator, Secretar general al *Fundaţiei Madrigal – Marin Constantin*, prof. Valeria Rădulescu – Preşedintele *Corului N. Oancea* al Casei Corpului Didactic Bucureşti, Teodor Rădulescu – prof. la Centrul Cultural Judeţean *Teodor Burada* – Constanţa, membru fondator al Festivalului *I.D. Chirescu*, Ioan Pelearcă – dirijor, compozitor.

Secţiunea laică a Festivalului a debutat cu formaţia gazdă – Corul *I.D.Chirescu* dirijat de Manuel Bălănică, constituit din pasionaţi ai muzicii corale care au interpretat *lucrări de* de Radu Anica, Dan Mihai Goia, Fr. Davelaar, Drăgan Suplevski.

Corul Song, dirijor Emanoil Pecingine

Grupul coral feminin *Arpeggio&Roua* din Roma, unica formaţie corală a Diasporei româneşti din Italia, dirijat de Simona Vasile, a prezentat cu sensibilitate piesele: *Doruleţ, Doruleţule* şi trei aranjamente corale aparţinând compozitorului Constantin Arvinte.

I. D. Chirescu

Corul *Preot Ion Ionescu* din Topoloveni, dirijat de pr. Ion Isăroiu a adus în faţa publicului lucrări de Gh. Brătianu, Lucian Nireşteanu, Gh. Danga, N. Lungu, I. Pelearcă.

O prezenţă deosebită a constituit-o Corul feminin *Mystika*, din Dobrici – Bulgaria, dirijat de Rositza Bojidarova Durmushfijska care a încântat publicul cu interpretarea unor lucrări pline de vigoare, în ritmul specific de aksak, aparţinând compozitorilor bulgari F. Kuten, A. Naumov, Pl. Arabov, precum şi *Sârba în căruţă* de Gh. Danga.

Corul bărbătesc *Muzicor* din Ploieşti, dirijat de Cornel Mutu, a prezentat un repertoriu constituit din aranjamente corale mai puţin obişnuite: *La Trucha* – Franz Schubert şi folclor mexican, *La nuit des Roses* - M.Weber, Simi Salek - foclor israelian, şi piese din repertoriul românesc de V. Ionescu – Paşcani, Nicolae Oancea, Augustin Medan.

Corala bărbătească *D.G.Kiriac*- Piteşti, dirijată de Silviu Deaconescu şi-a îndreptat atenţia spre coruri din muzica de operă: cor din *Trubadurul* de G. Verdi, Luigi Denza – *Funiculi, funicula,* un aranjament după piesa *Copacul* de Jolt Kerestely, Gh. Danga – *Sârba în căruţă*.

Entuziaştii dirijori Marcica Lupu şi Ştefan Lupu au dirijat corul *Trison* - Brăila, cuprinzând un repertoriu amplu, cu lucrări de I. Vidu, Nelu Ionescu, I.D. Chirescu, Constantin Arvinte, Pretorian Vlaiculescu, Gh. Danga.

Secţiunea laică a Festivalului s-a încheiat cu evoluţia surprinzătoare a corului *Song* din Bucureşti, care a încântat auditoriul cu noul stil - academic, imprimat de dirijorul Emanuel Pecingine, în interpretarea unor piese de Gavriil Musicescu, T. Theodorescu, Tudor Jarda, I.D. Chirescu, D.G. Kiriac, Gh. Danga, Dan Mihai Goia.

Secțiunea religioasă s-a desfășurat în frumoasa biserică *Sf. Împărați Constantin și Elena*, ctitorită de Preotul Învățător Dimitrie Chirescu (tatăl marelui compozitor) care a pus bazele culturii în orașul Cernavodă.

Corul de copii *Danubius* din Cernavoda, înscris în programul *Cantus Mundi*, îndrumat de profesoarele Lucreția Marinescu și Iuliana Țăranu, a încântat publicul cu vocile lor cristaline, interpretând un grupaj de colinde, demonstrându-ne că tradiția muzicii corale va fi dusă mai departe.

Talentatul dirijor Manuel Bălănică a prezentat cu Corul *I.D.Chirescu* lucrări de I.D. Chirescu, Serghei Rahmaninov, Dragoș Alexandrescu, I. Pelearcă

Grupul coral feminin *Arpeggio&Roua* din Roma, dirijat de Simona Vasile a prezentat *Tropar ucrainean* și lucrări de Tudor Sechei, Gh. Cucu și N. Lungu.

Sub conducerea lect. univ. dr. Ruxandra Mirea, Corul mixt *Villanella* al Facultății de Arte, Universitatea Ovidius Constanța, a adus o notă de prospețime, interpretând lucrări de I. D. Chirescu, Jacques Arcadelt – Pierre Dietsch și *Psalmii* compozitoarei Carmen Petra Basacopol.

Corul feminin *Mystika*, din Dobrici – Bulgaria, dirijat de Rositza Bojidarova Durmushfijska a impresionat și la această secțiune, cu lucrări din repertoriul rus și bulgăresc: D. Bortneanski, S. Rahmaniniv, C.V. Denev, și din repertoriul internațional cu piese de R. Stoltzyman, Z. Hristić, *Misa Latină Contemporană(Gloria)*.

Îndrumat de inimoasa dirijoare Diana Vieru-Burlescu, Corul *Camerata Danubii* din Călărași a prezentat lucrări de Gavriil Musicescu, I. D. Chirescu, Dragoș Alexandrescu, Giuseppe de Marzi.

Corala *Muzicor* din Ploiești dirijată de Cornel Mutu, a interpretat lucrări de J. Sibelius, J. Haydn, H.R. Palmer.

În încheierea Festivalului, sub conducerea arhid. lector univ. dr. Iulian Dumitru, Corul bărbătesc *Armonia* al Arhiepiscopiei Tomisului a adus un plus de strălucire prestigoasei manifestări, interpretând piese de L. da Viadana, Otto Groll, I. Borgovan, Gh. Danga, I. Runcu și cântece de iarnă compuse de Doru Pantazi, soliști Ionuț Boancheș, Adrian Cojocaru, Doru Pantazi.

Festivalul I. D. Chirescu a demonstrat din nou, că muzica corală dăinuie, unind spirite, trezind stări emoționale ce înnobilează sufletul, pentru că așa cum spunea Victor Hugo: „Muzica exprimă ceea ce nu poate fi spus și este imposibil de a fi trecut sub tăcere”.

Mariana POPESCU

Concertul inaugural al Orchestrei Simfonice a Universității “Ovidius” din Constanța

Constanța sfârșitului de an 2019 a fost în sărbătoare de rang academic, în domeniul muzicii. Joi, 5 decembrie 2019, ora 19, în Sala Teatrului Național de Operă și Balet “Oleg Danovski”, Constanța, s-au aprins pentru prima dată luminile asupra unui ansamblu nou de muzicieni, angrenați într-unul dintre cele mai onorabile proiecte culturale: înființarea Orchestrei Universității “Ovidius”, din Constanța.

Sala a fost plină de distinși muzicieni și melomani, de cadre didactice universitare de la toate cele șaisprezece Facultăți, de profesori aflați la conducerea Universității, de studenți și elevi entuziaști. În deschiderea concertului, două personalități din mediul universitar ce au susținut proiectul, au marcat semnificația momentului: prof. univ. dr. Sorin Rugină, rectorul UOC și prof. univ. dr. Dana Vitcu, decan Facultatea de Arte, UOC. Se cuvine să aprerciem promtitudinea manifestată de către întreaga conducere a Universității “Ovidius”, a Consiliului de Administrație, ce a aprobat în unanimitate proiectul propus de către dirijorul Radu Ciorei. Astfel, în deschiderea concertului dirijorul a adus publicului mesajul său, concret, dens și sensibil, față de proiectul său, manifestând recunoștința sa față de instrumentiștii ce au crezut în cutezătorul său vis, față de conducerea Teatrului de Operă și Balet, *Oleg Danovski*, a doamnei directoare Daniela Vlădescu, față de conducerea Colegiului de Arte *Regina Maria*, a doamnei directoare Carmen Chilea, față de conducerea Universitatății “Ovidius”, din Constanța, a domnului rector prof. univ. dr. Sorin

Rugină. Gestul de prețuire al dirijorului s-a concretizat și în nominalizarea tuturor membrilor tinerei orchestrei. Domnia sa a anunțat că orchestra nou înființată este membră a Asociației Europene a Orchestrelor Universitare (E.N.U.O.), prima orchestra afiliata din sud-estul Europei.

Actul cultural așteptat de mulți ani, și, care a fost primit chiar în seara de ajun a Sfântului Nicolae, îl datorăm dirijorului Radu Ciorei. Inițitiva și finalizarea proiectului este emanația pasiunii sale pentru muzică, pentru excelență în arta muzicală. Binecunoscutul dirijor, născut și educat în ambientul universitar din Cluj, a înființat și condus câteva formații orchestrale în țară, din 1974 până în prezent, ce au performat și prin virtuțile sale dirijorale. Prin prezența sa la pupitrul dirijoral al unicei orchestre simfonice constanțăne, Radu Ciorei, din 1985 până în prezent, a dezvăluit tălmăciri impresionante, sensibile și originale, ale repertoriului liric și orchestral. Acum, la vârsta frumoasă a maturității artistice, când roadele unei întregi vieți se adună, Radu Ciorei, are aceeași personalitate vizionară, dovedind aceeași mobilitate intelectuală și artistică, orientată în a construi pe mai departe o istorie muzicală a orașului Constanța.

Orchestra nou înființată a Universității “Ovidius” din Constanța, este valoroasă prin varietatea și unitatea generațiilor, reunind categorii diferite de vârstă și nivel diferit de educație muzicală. Componența orchestrei dezvăluie din nou calitatea de artist a dirijorului Radu Ciorei, precum și cea de manager al orchestrei, preocupat de viitorul muzical, alăturând elevilor de la Colegiul de Arte, *Regina Maria*, Constanța, profesorii lor de la aceeași instituție, studenții Facultății de Arte, UOC, foști studenți ai Facultății de Arte, aflați în categoria *Alumni*, instrumentiști ai Orchestrei TNOB, Oleg Dnovski, precum și câțiva instrumentiști, a căror prergătire muzicală de bază i-a sprjinit să performeze ulterior chiar și în alte domenii. Deasemenea, orchestra fiind una profesionistă, are și un dirijor secund, un musician și dirijor

recunoscut al Constanței, asist. Univ. drd. Inga Postolache.

Repertoriul primului concert al orchestrei nou înființată, ne-a dezvăluit receptivitatea dirijorului pentru diversitatea culturală. Imersiunea într-un repertoriu organic legat de viața academică, s-a dovedit constructivă pentru ansamblul orchestral, și, pentru publicul generos, ce a apreciat, după fiecare lucrare, prin aplauze îndelungate. Astfel, ambianța studențească, senină și animată, a fost reînviată în concert, prin tematica, ritmica și dinamica lucrărilor; *Marche de triomphe* și *Te Deum* (Marc-Antoine Charpentier), ultima parte a simfoniei nr. 1, de Carl Ditter von Dittersdof (ce are ca tematică *Metamorfozele lui Ovidiu), Studenten Polka* (Johann Strauss), *Sleigh Ride* (Leroy Anderson), *Trei dansuri românești - Joc din Ardeal*, op. 4, nr.1, (Theodor Rogalski), *Praga Studenten Polka* (Antonin Dvořák), *Por una cabezza,* (Carlos Gardel). *The Syncopated Clock* (Leroy Andreson), *The Valley of Poppies* (Charles Ancliffe).

Dar, finalul concertului, gândit cu profund respect pentru viața academică, acolo unde crește și sporește neprețuita cunoaștere, a fost încredințat solemnei *Akademische Festouvertüre*, op. 80, de Johannes Brahms. Lucrare referențială pentru întreaga cultură muzicală, *Uvertura*, op. 80, cuprinde, într-o logică a formei neoclasice, o orchestrație vivantă și o timbralitate aparte a suflătorilor, cântecul studențesc, *Gaudeamus Igitur,* astăzi devenit imnul universitarilor. În aceste acorduri solemne, înt-o evidentă expansiune afectivă a publicului, s-a încheiat concertul inaugural al Orchestrei Simfonice a Universității "Ovidius", din Constanța.

A fost un concert apludat, apreciat, ce a consemnat un moment neprețuit, de inițiere, proiectare, concretizare, a unui vis împlinit al dirijorului Radu Ciorei, și a echipei care l-a sprijinit, menit să evidențieze temelia veșnică a artei și culturii, în evoluția omenirii. Tinerii și maturii instrumentiști, prin sensibila lor interpretare, au creat punți vibrante de comunicare între ei și publicul darnic în apluze.

Vivat Musika! Vivat Akademia!

Ruxandra MIREA

Cristian Măcelaru – noi colaborări muzicale internaționale

Dirijorul de naționalitate română Cristian Măcelaru a anunțat cu câteva săptămâni în urmă începutul colaborării cu Orchestre National de France, în calitate de Director muzical.

Orchestre National de France este una dintre cele mai importante instituții muzicale europene și de pe întreg mapamondul. Concertele susținute de această orchestră se ridică la cele mai înalte standarde culturale iar conducerea muzicală, de asemenea.

Cristian Măcelaru le urmează unor importante personalități ce s-au aflat în fruntea orchestrei. În ultimii aproximativ 20 de ani în această poziție au evoluat, printre alții Kurt Masur, Daniele Gatti și Emanuele Krivine. La pupitrul dirijoral s-au aflat, în calitate de dirijori principali sau invitați permanenți și Sergiu Celibidache, Jean Martinon sau Jeffrey Tate, și multe alte nume mari ale muzicii clasice.

Câteva zile mai târziu, Cristian Măcelaru a adus la cunoștința publicului online și colaborarea cu Interlochen Center for the Arts, în calitate de Director artistic și Dirijor principal al noii înființate orchestre.

Pe site-ul Academiei Interlochen găsim următoarele: „Dirijor de renume internațional, Măcelaru este directorul muzical nou numit al Orchestre National de France, dirijor principal al Sinfonieorchester WDR și director muzical și dirijor al Festivalului de muzică contemporană Cabrillo. În acest nou rol creat, Măcelaru va conduce dezvoltarea artistică a programului orchestrei de vară a Interlochen, va sfătui în selectarea repertoriilor și va ajuta la recrutarea dirijorilor, soliștilor și a participanților din cadrul programului de vară. De asemenea, va conduce WYSO și va lucra cu alte ansambluri mari la Interlochen Arts Camp în timpul unei reședințe artistice de o săptămână."

Interlochen Center for the Arts este „locul în care am învățat să visez", mărturisește dirijorul român care, de la momentul absolvirii în urmă cu 20 de ani, a înregistrat performanțe notabile și colaborări cu cele mai importante orchestre din SUA și din Europa.

După absolvirea Academiei de Arte Interlochen în 1999, Cristian Măcelaru a urmat Universitatea din Miami, Florida și Universitatea Rice din Houston, unde a studiat arta dirijorală cu Larry Rachleff. A aprofundat studiile de profil la Tanglewood Music Center și la Aspen Music Festival în masterclass-uri cu David Zinman, Rafael Frühbeck de Burgos, Oliver Knussen și Stefan Asbury.

Măcelaru a atras pentru prima dată atenția internațională în 2012, când a condus Orchestra Simfonică din Chicago, unde l-a substituit pe Pierre Boulez. În același an a primit premiul Solti „Emerging Conductor" pentru tinerii dirijori, urmat în 2014 de „Solti Conducting Award". De atunci este foarte solicitat în America de Nord și Europa ca dirijor invitat cu orchestre și festivaluri de primă clasă.

În ce privește prezențele în țara sa de origine, Cristian Măcelaru a avut proaspete colaborări cu cele mai importante orchestre, de la Orchestra Română de Tineret până la Orchestra Radio sau Orchestra Filarmonicii „George Enescu", inclusiv o invitație în recenta ediție a Festivalului „George Enescu".

Activitatea prolifică a dirijorului Cristian Măcelaru este de asemenea recompensată prin bine meritatele nominalizări la premiile Grammy, pentru un album în care s-a aflat la pupitrul orchestrei Philadelphia și alături de Nicola Benedetti și de Wynton Marsalis.

Norela-Liviana COSTEA

Belcanto la superlative

Opera *Il Pirata* a fost compusă de Bellini la 25 de ani, în circa 3 luni, şi a avut parte (la premiera de la Teatro alla Scala din Milano) de o distribuţie de aur: tenorul Giovanni Battista Rubini şi baritonul Antonio Tamburini, trio-ul personajelor principale fiind completat de soţia primului, soprana Adelaide Cornelli-Rubini. Cunoscându-şi soliştii, compozitorul le-a pregătit partituri deosebit de solicitante vocal, croite pe măsura posibilităţilor şi întinderii vocilor a acestora, rezultând momente cu adevărat spectaculoase, atât din punct de vedere al acutelor cât şi datorită celebrului legato definitoriu pentru belcanto-ul compozitorului sicilian, combinat cu o dozare rafinată a nuanţelor şi cu multe sublime momente de piano şi pianissimo.

Din cauza presiunii creată de necesitatea de a avea cântăreţi excepţionali, ca şi din cauza unor scăderi ale libretului, ori de prezenţa unei singure arii celebre (”Col sorriso d'innocenza” – aria ducesei Imogene), opera nu este foarte uşor de găsit în repertoriu astăzi, Opera din Paris şi MET-ul prezentând-o în 2002 iar Teatro alla Scala reluând-o în 2018 – acestea fiind singurele 3 teatre importante care şi-au îndreptat atenţia în secolul XXI spre a treia partitură lirică a foarte tânărului Bellini.

În ultima zi a lunii noiembrie şi Opera Regală din Madrid a adus pe scenă premiera a acestei creaţii (fiind de fapt translarea în peninsula iberică a co-producţiei realizată în parteneriat cu Teatro alla Scala), în cea de-a 201-a sa stagiune. Se poate observa de îndată că teatrul madrilen a optat – prin grija experimentatului şi dinamicului său director artistic Joan Matabosch – pentru soluţia corectă: o echipă solistică de prim rang, o montare cu accent pe imaginea scenică atrăgătoare, calmă, în care frumuseţea şi rafinamentul costumelor să se îmbine cu liniile simple ale unui decor ne-invaziv, spaţializat şi în perpetuă evoluţie. Astfel a fost creată o senzaţie de confort dar nu de plictiseală, ce punea în evidenţă farmecul vocilor şi al melodicii belliniene, dublate de o abordare regizorală modernă în mijloace dar clasică în spirit. Am admirat ingeniozitatea şi totodată simplitatea efectelor create de un plafon mobil realizat din oglinzi, al căror unghiuri de înclinaţie, în schimbare, ofereau mereu perspective noi, în combinaţie cu lighting design-ul măiestrit realizat de Albert Faura. Meritul acestor imagini care jonglau cu îmbinări ori contraste de alb şi negru revine scenografului Daniel Bianco şi realizatoarei costumelor Pepa Ojanguren, desigur slujind concepţia rafinată a regizorului Emilio Sagi (fost director al Teatrului pentru zarzuela din Madrid şi fost director artistic al Teatro Real), semnatar al unor producţii admirate de publicul dintr-un număr imens de teatre, printre care se numără toate casele importante ale operei din Austria, Belgia, Elveţia, Finlanda, Franţa, Germania, Italia,

Fotografía: Brescia e Amisano © Teatro alla Scala

rolul Ernesto, ales pentru premieră deşi pe acelaşi rol mai figurau încă 2 redutabili baritoni: Vladimir Stoianov şi Simone Piazzola, binecunoscuţi telespectatorilor români din transmisiile de operă din marile teatre difuzate de canalul TV Mezzo.

Un gând de admiraţie merită experimentatul dirijor Maurizio Benini, dar şi orchestra Teatrului Regal, admirabil condusă şi foarte maleabilă, dincolo de calităţile individuale ale instrumentiştilor care s-au remarcat în solo-uri. De altfel, remarcabilul şef de orchestră căruia i se datorează succesul muzical al premierei a reuşit, prin valoare şi prin rezultate, să devină un "om al casei" în mai toate marile teatre ale lumii, fie că se numesc MET, Royal Opera "Covent Garden", Teatro alla Scala, Opera din Paris, Wiener Staatsoper etc. La fel de bun este şi corul spaniol, coordonat de Andres Maspero, de origine argentiniană, aflat de aproape un deceniu în fruntea ansamblului vocal madrilen, după ce s-a perindat (pe aceeaşi funcţie) pe la Rio de Janeiro, Buenos Aires, Barcelona, Frankfurt şi Munchen.

Monte Carlo, Portugalia, Rusia, Spania, Israel, Argentina, Chile, Statele Unite, China şi Japonia!

În rolul principal feminin, Imogene, a evoluat soprana bulgară Sonia Yoncheva, o voce lirică, perfect controlată, caldă, plină, flexibilă, obţinând cele mai multe aplauze din partea unui public foarte şi exigent, care a umplut până la refuz sala, în ciuda preţului dublu la bilete practicat în cazul evenimentelor de tipul unei premiere. A uimit prin acutele sale şi prin rafinamentul efectelor vocale Javier Camarena, tenor mexican în mare formă, foarte iubit şi el de public spaniol şi nu numai. Avusesem plăcerea de a-i evalua pe ambii, la începutul anului, ca membru al juriului "Premiilor Oscar" ale operei (International Opera Awards), unde au obţinut nominalizări la categoria "Discul anului". Dar întâlnirea "live" cu asemenea voci a fost realmente o experienţă necesară, care îmi întăreşte convingerea că oferta de pe piaţa mondială a teatrului cântat, este, la ora actuală, incredibil de bogată şi că se situează la un nivel calitativ aproape nemaiîntâlnit în trecut. Tot pe acest palier al calităţii, deopotrivă vocale cât şi actoriceşti s-a remarcat din plin şi compatriotul nostru George Petean, excelent în

Fotografia: Brescia e Amisano © Teatro alla Scala

Prin urmare, se poate spune că şi de această dată (aşa cum se întâmplă de ani buni la Madrid) noua premieră a fost un triumf, de data aceasta interesul fiind nu atât în plan regizoral (teatrul spaniol are reputaţia de a invita creatori de montări foarte originale şi neobişnuite) cât muzical, mai corect spus total: imaginea scenică, interpretarea vocală şi orchestrală, starurile din prim-plan.

Aşa cum se întâmplă aproape peste tot în lumea apuseană, nouă producţie poate fi urmărită aproape zilnic timp de o lună (în 3 variante sau mai multe, dacă socotim şi combinaţiile solistice); astfel încât Madridul, oraş turistic, să se dovedească o gazdă primitoare pentru numeroşii iubitori de operă care în mod cert vor dori să se întâlnească cu arta belcanto-ului şi cu mari cântăreţi ai momentului.

C. MIHAI

Luna Jazzului

De când mă ştiu eu drept prea supusul / fericit-împovăratul slujitor al cauzei jazzului, nu am pomenit răstimp mai dens, mai ticsit (în sensul pozitiv al atributului), mai darnic în evenimente din paradigma genului, ca *luna noiembrie* a anului de graţie 2019. Astfel, am numărat 7 (şapte!!!) ***festivaluri & concursuri de jazz***, pe lângă ***concerte***, ***aniversări***, ***colocvii***, după cum urmează:

- în perioada *1-3 noiembrie* a avut loc, la Sala Thalia, **„Sibiu Jazz Competition"** în organizarea Casei de Cultură a Studenţilor din municipiul transilvan şi a Fundaţiei „Sibiu Jazz Festival", cu nouă concurenţi finalişti (solişti şi formaţii din România, Italia, Spania, Suedia, Franţa, SUA) disputându-şi premiile atribuite de un ***juriu*** care i-a alăturat pe contrabasistul, compozitorul şi profesorul **Niccolo Faraci** (Italia), pe saxofonistul compozitor **Cristian Soleanu**, pe realizatoarea de emisiuni / pianista **Daniela Nicolae**, pe **Radu Boţian**, consultant artistic **„Sibiu Jazz Festival"** şi pe subsemnatul, directoare artistică fiind **Simona Maxim** iar prezentator **Ştefan Naftanailă** de la Radiodifuziunea Română din Bucureşti;

- în data de *7 noiembrie*, Sala Dalles din Bucureşti a găzduit concertul virtuozului pianist israelian **Omri Mor** evoluând în trio cu bateristul **Karim Ziad** şi cu basistul **Gilad Abro**, concert organizat de „Jazz Fan Rising";

- acelaşi trio a fost aplaudat şi pe scena Sălii Radio din Cluj unde în răstimpul *8 – 10 noiembrie*, în contextul ediţiei a XIII-a **„Transilvania Jazz Festival"** al cărui curator este **Simona Hodoş**, s-au perindat deopotrivă recitalurile combo-urilor **Adi Stoenescu Group, Yves Theiler Trio, Tarek Yamani Trio**, prezentator fiind jazzologul **Virgil Mihaiu**;

- în serile de *8, 9 noiembrie* s-a desfăşurat pe scena Teatrului Municipal din Baia Mare, sub egida „Asociaţiei OneSound" coordonată de **Eddy Keller**, cea de a doua ediţie **„One Jazz Festival"** din localitatea maramureşană, (ziua a doua introdusă de acelaşi **MC** [master of ceremonies] **Virgil Mihaiu**), eveniment artistic onorat de prezenţele unor interpreţi din cinci ţări – România, Italia, Ungaria, Germania, Cehia – reuniţi în grupurile **„Koszika & The Hotshots"** (Tg. Mureş), **Péter Sárik Trio** (Ungaria), **„Sidewalk Troubadours"** – quartet în line up-ul căruia predomină muzicienii formaţi la Academia Naţională de Muzică „Gheorghe Dima" din Cluj, **Quartetul „Crazy World"** (Germania, România), sub conducerea saxofonistului şi compozitorului **Nicolas Simion**, **„Dali Mraz Group featuring Federico Malaman & Marius Pop"**. De menţionat că în ziua de *9 noiembrie* italianul **Federico Malaman** a susţinut şi un interesant **Atelier de măiestrie** consacrat ghitarei bas;

- în *15 noiembrie* am aplaudat concertul **„Jazz Meets Classic"** concretizat în sala din str. General Berthelot de **Orchestra Naţională Radio** din capitală dirijată de invitatul **Peter Christian Feigel**, solişti oaspeţi fiind saxofonistul, basclarinetistul, flautistul **Nicolas Simion** (Germania), pianistul **Antonis Anissegos** (Grecia) şi tânărul baterist **Iulian Nicolau** (România), în tălmăcirea opusurilor „Hommage à Richard Oschanitzky" (**Nicolas Simion**), „Concert pentru pian şi orchestră" (**Nicolae Coman**), „Romanologie" (**Dan Dediu**), „Antifonii" (**Richard Oschanitzky**);

- în data de *16 noiembrie* **s-**a aniversat o jumătate de veac de la primul **Festival Naţional de Jazz** din România, derulat la Ploieşti în zilele de 4 – 6 aprilie 1969 în sala Filarmonicii locale, eveniment artistic (surprinzător pentru acele vremi!) iniţiat de împătimiţii jazzofili **Puiu Comănescu**, **Puiu Mancaş**, pus în pagină organizatorică de Palatul Culturii din municipiul prahovean şi de Clubul de jazz ce fusese întemeiat cu un an mai devreme. Prezentat scenic de **Andi Enache**, concertul aniversar derulat la mijloc de noiembrie tot la Filarmonica ploieşteană (în prezent condusă de activul **Vlad Mateescu**), i-a avut invitaţi-comentatori pe **H. J. K. Schmidt** – din 1976 coordonator al **Festivalului sibian de jazz** (care preluase în 1974 ştafeta de la Ploieşti), pe subsemnatul din partea Radiodifuziunii Române şi pe o serie de iubitori locali ai jazzului implicaţi în temerarul act spectacular de acum 50 de ani. Între aceştia – prof. dr. **Alexandru Bădulescu –** în anii '60 vicepreşedinte al fostului Comitet pentru Cultură şi Artă al judeţului, **Nelu Stan** – fostul director al Palatului Culturii, **Toni Ionescu Homorâceanu** – şef al Clubului ploieştean de jazz, **Octavian Ioniţă**, dintre interpreţii participanţi la ediţia 1969 – octogenarul pianist şi compozitor **Zoltan Boroş**,.dar şi mai tânărul **Lucian Szabados** care a coordonat în noul mileniu opt ediţii festivaliere de jazz la Ploieşti... plus mulţi alţii. În concertul aniversar, pe scena Sălii „Ion Baciu" a Filarmonicii „Paul Constantinescu" a interferat spusele vorbitorilor cu inspirate intervenţii muzicale, trio-ul alcătuit din pianistul **Sorin Zlat**, basistul **Răzvan Cojanu** şi bateristul **Laurenţiu Ştefan**;

- în *17 noiembrie* – **„Umorul în jazz"** la Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România, Aula Palatului Cantacuzino din Bucureşti, show realizat de subsemnatul cu contribuţia ***live*** a grupului sibian **„Snaco Dixie Jazz Band"**, avându-i în componenţă pe **Remus Toader** - trompetă, vocal, pe **Nelu Petcu** - trombon, vocal şi lider, pe **Dan Oswald** – banjo, flaut piccolo vocal şi pe **Ioan Teofilat** - tuba;

- între *19* şi *21 noiembrie*, am fost prezent la **„Zilele Jazzului la Iaşi"** în experimentata coordonare a lui **Romeo Cosma** şi **Dan Spînu**, manifestare dedicată comemorării a 80 de ani de la naşterea lui **Richard Oschanitzky**, a 40 de ani de la trecerea lui în nemurire, a patru decenii de la înfiinţarea Clubului „Richard Oschanitzky" la Iaşi precum şi a 25 de ani de când funcţionează, în cadrul Universităţii Naţionale de Arte „George Enescu", **Clasa de jazz / pop** condusă de prof. dr. **Romeo Cosma**. Au evocat personalitatea ilustrului dispărut, în cadrul Colocviului cu tema „Destinul unui geniu" vocalista şi actriţa **Ileana Popovici**, realizatoare a CD ROM-ului **„Richard Oschanitzky – Muzica filmelor noastre"**, profesorii universitari doctori **Alex Vasiliu**, **Gheorghe Duţică** din Iaşi şi subsemnatul. S-au produs în concertul **„Live Jazz la Iaşi"** derulat la Casa de Cultură a Studenţilor tinerii **Ana Maria Alexa & Răzvan Pîrvu**, **Sandu Bantaş / Tudor**

Andi Enache, Florian Lungu, H J K Schmidt

Amarandei / Cristian Bantaş, formaţiile **„C.A.L.I. Quartet"**, **„Jazzissimo"**, **„Karms"**, **„F.I.C.S. Jazz Quintet"** precum şi grupul invitat **„Luiza Zan & Jazzpar Trio"** din Sf. Gheorghe;

- pe *21 noiembrie*, în Sala Thalia a Filarmonicii sibiene au apărut ca oaspeţi de marcă, sub egida Uniunii de Creaţie Interpretativă a Muzicienilor din România, tinerii instrumentişti ai unui notoriu ansamblu din oraşul Hessen, Germania, **„Kicks & Sticks Big band"** dirijat de **Wolfgang Diefenbach**;

- ediţia a XV-a **„Ploieşti Jazz Festival"**, fapt artistic aşteptat cu maxim interes de către melomanii concitadini a prilejuit urcarea pe scena Sălii „Ion Baciu", timp de cinci seri consercutiv, între *20* şi *24 noiembrie*, a unor orchestre şi grupuri valoroase, precum **Orchestra Simfonică a Filarmonicii „Paul Constantinescu" & Florin Niculescu Quartet** (Franţa) sub bagheta dirijorală a lui **Vlad Mateescu**, **„Romanian Old Stars"** cuprinzându-i pe **Mircea Tiberian** - pian, **Garbis Dedeian** - saxofon tenor, **Eugen Gondi** - baterie, **Nicolas Simion** - saxofoane, **Cătălin Răsvan** - ghitară bas, **„Ploieşti Big Band Jazz Society"** dirijat de **Tom Smith** (SUA), solistă **Nadia Trohin**, **„Ploieşti Jazz Trio & Pilani Bubu"** (Zambia), **„Benito Gonzales Trio** (Venezuela) **& Casey Benjamin"** (SUA), **„Camilla George Quartet"** (Franţa), **„Carmen Souza & The Silver Messengers"** (Portugalia), **Ralph Peterson & The Messenger Legacy** (SUA), **Ravi Coltrane Quartet** (SUA);

- la Bucureşti, timp de patru seri, *21 - 24 noiembrie*, primele două în Clubul Green Hours – unde am şi prezentat – şi la Sala Radio, a avut loc, suprapus cu „Ploieşti Jazz Festival" cea dintâi ediţie **„Jazz Up! Festival"**, purtând pe generic numele aceluia care a fost saxofonistul / compozitorul **Dan Mîndrilă**. O sărbătoare muzicală de gen iniţiată şi concepută de **Costin Roşu** – saxofonist, manager pentru al său „Jazz Syndicate Live Sessions", oferind publicului din capitală emoţiile / satisfacţiile întâlnirii nemijlocite cu arta unor grupuri apreciabile din România şi de aiurea – **„Arya Jazz Band"** (**Ana Maria** şi **Bogdan Munteanu**), **„Cătălin Milea Quartet"** (liderul cântând la saxofoane, împreună cu **Mircea Tiberian** - pian, **John Betsch** - baterie (SUA) şi **Mike Marin Alexandru** - contrabas), **„Sebastian Burneci & Cătălin Milea feat. Bucharest Jazz Orchestra"** (trompetistul şi saxofonistul basclarinetist fiind secondaţi de **George Natsis** - pian, **Alex Man** - contrabas, **Bolislav Petrov** - baterist din Bulgaria), **„Nadia Trohin & Mircea Tiberian Quartet feat. John Betsch"** (SUA), **„Veran Zorilă Smooth Jazz Experience"**, **„Luiza Zan & Jazzpar Trio"** (**Luiza Zan** - vocal, **Gáspár Csaba** - vioară, vocal, **Gáspár Álmos** - ghitară, **Vitályos Lehel** - contrabas), celebrul **„Wallace Roney Quintet"** (**Wallace Roney** - trompetă, **Emilio Modest** - saxofon, **Oscar Williams Jr.** - pian, **Paul Cuffari** - contrabas, **Papa Malick Koly** - baterie);

- în răstimpul *25-27 noiembrie*, ediţia a XXIII-a a **„Festivalului Internaţional Studenţesc Jazz Napocensis"** de la Cluj, a fost coordonată de neobositul muzician şi profesor **Ştefan Vannai**. Conferinţei intitulată „Jocul ţambalelor" dedicată de **Clubul „Dr. Jazz"** memoriei lui **Johnny Răducanu** în prima seară de festival, i-a urmat în seara a doua **Concursul Naţional Studenţesc „Jazzul – muzica libertăţii"**, iar în seara a III-a concertul **„Big band-ului GAIO"** dirijat de **Ştefan Vannai**, al formaţiilor **„Miro"** şi **„Michael Creţu Trio"** (cu liderul la contrabas, **Ed Barnwell** - pian şi **Myke Wilson** - baterie);

V. Miclăuş, D. Apreotesei, M. Farcaş, T. Ladner, N. Simion, T. Kühn, Johnny Bota

- în data de *28 noiembrie*, mensualul concert din serialul **„Jazz pe româneşte"** al **Big band-ului Radio** i-a revelat drept invitaţi de marcă pe **Alex Man** şi pe **Gyárfás István** – ghitarist din Ungaria, drept protagonişti ai genericului **„Guitar Conversations"**. Concertul, de apreciabilă ţinută, a coincis cu aniversarea a 70 de ani de la înfiinţarea **Big band-ului Radiodifuziunii Române** şi a 25 de ani de când maestrul **Ionel Tudor** se află la pupitrul dirijoral;

- în *30 noiembrie* - *1 decembrie* a avut loc cea de a XXIX-a ediţie a **Galei de Blues Jazz „Kamo"** din Timişoara (pe care am prezentat-o, ca de obicei), ediţie ***In Memoriam* Lică Dolga**, fostul baterist al formaţiei, nu demult plecat dintre cei vii. Pe răbojul ei au figurat **„Bega Blues Band"** (**Johnny Bota** - ghitară bas, leader, **Maria Chioran** - vocal, **Lucian Nagy** - saxofoane, flaut, caval bulgăresc, **Toni Kühn** - pian electric, melodica, **Szekeres Ferencz** - baterie, **Mircea Bunea** - ghitară), **„Post Scriptum"** care a readus în faţa publicului din sala Capitol glorii ale jazzului timişorean de ieri, activând de decenii în diaspora (**Doru Apreotesei** [Suedia] - keyboards, **Mişi Farcaş** [Germania] - baterie, **Tibi Ladner** [Israel] - vocal, plus nativul braşovean **Nicolas Simion** [Austria] - saxofoane, flaut) şi alături de ei, timişorenii „loco" **Victor Miclăuş** - ghitară bas, **Toni Kühn** - ghitară şi keyboard strings, **Johnny Bota** - contrabas, vioară), **„Trio Dupree / Schulz / Jenne"** (Germania), **„Mike Krstić / Matt Schiff Quartet"** (pianistul din Serbia şi ghitaristul din SUA, însoţiţi fiind de **Johnny Bota** - contrabas şi **Ioan Puiu Minda** [Austria] – baterie), **„Molnár Dixieland Band"** din Ungaria (**Dr. Molnár Gyula** - clarinet, saxofon alto, lider, **Csanádi Lajos** - pian, vocal, **Csanád Fajszi** - trombon, **László Sallai** - trompetă, **Miklós Kiszin** - ghitară bas, **Szászi András** - banjo, **Simon Krisztián** - baterie) iar din ***compartimentul blues***, formaţia ghitaristului, vocalistului, interpretului la harmonica şi compozitorului bulgar **Vasko Krpkata „The Patch"**, cu **Kamen Katsata** - vocal, **Krasimir Tabakov** - ghitară, **Smilen „Mr. Smi" Slavshenski** - ghitară bas şi **Nicolai Bacalov** – baterie.

Cât despre vernisajul Expoziţiei de pictură (2 decembrie) „Continuu şi frânt" a arhitectului artist plastic şi baterist **Lucian „Lucky" George Păiş** şi despre ultimul Festival de gen în anul 2019, datat 7 decembrie – **„Victoria Jazz"** din oraşul Victoria, acestea ar putea face obiectul unei ulterioare cronici muzicale.

Florian LUNGU

În căutarea unei voci mari

Aurelian Andreescu a fost indiscutabil una din cele mai importante voci ale muzicii noastre uşoare, aşa încât, automat, te gândeşti că un concurs purtându-i numele este destinat descoperirii unor talente majore, gata să-i calce într-o bună zi pe urme, mai ales dacă este vorba de un solist. Însă la actuala ediţie, a 21-a (felicitări conducerii Teatrului de revistă "Constantin Tănase" pentru strădania de a menţine această manifestare de ţinută!), racordul între neuitatul "Aurică" şi tânăra generaţie de cântăreţi a fost aproape inexistent, deoarece s-a interpretat doar… o singură piesa lansată de acesta! Păcat, fiindcă Aurelian Andreescu a cântat melodii nemuritoare aparţinând compozitorilor noştri - "Copacul" (Jolt Kerestely se cuvenea să facă parte din juriu!), "Un fluture şi-o pasăre", "Tu eşti primăvara mea" - refren reamintit în tulburătorul semnal al orchestrei (ambele de Florin Bogardo), "Merit eu?" (Vasile Veselovschi), "Dorul" (Vasile V. Vasilache) şi multe altele, de aceea regulamentul trebuie să prevadă **obligativitatea** interpretării unui cântec din repertoriul artistului omagiat, aşa cum se petrec lucrurile la toate competiţiile de gen ("George Grigoriu", "Radu Şerban", "Florentin Delmar", "Florin Bogardo", ş.a.). Aceasta conferă identitate concursului din Capitală, altminteri el seamănă cu orice altă competiţie similară din ţară şi e păcat… Tinerii, atunci când se înscriu la preselecţie, să fie onoraţi că evoluează sub "stindardul" unui asemenea brand, pe care să-l respecte, consultând tot repertoriul artistului (datorită internetului acest lucru este acum extrem de simplu), din care să aleagă un titlu, profitând şi de şansa că au ocazia să fie acompaniaţi de o orchestră condusă de reputatul compozitor Dan Dimitriu, care a colaborat cu cel apelat familiar "Ale". Cu toată stima pentru tânăra coregrafă, dar în juriu e de dorit pe viitor să fie invitaţi doar oameni de muzică, interpreţi, textieri, compozitori care l-au cunoscut şi au colaborat cu Aurelian Andreescu. Ar fi fost emoţionant, în acest sens, să-l vedem în sală pe cel mai bun prieten al acestuia, Cornel Constantiniu…

Dar, dincolo de anumite observaţii şi mici sugestii (nimeni nu e perfect…), importantă a fost reuşita deplină a manifestării. La Teatrul de revistă "Constantin Tănase", unde

Juriul

a fost angajat până la sfârşitul vieţii, amintirea cântăreţului este mereu vie. În culise, în ambele seri de festival, în faţa unei fotografii a ars permanent o candelă, veghează de prietenul din teatru, Eugen Voicu… 16 tineri şi chiar foarte tineri concurenţi au luptat pentru cucerirea Trofeului sau pentru a intra în palmaresul final, aşa cum au reuşit în trecut Paula Seling, Anda Adam, Paul Surugiu-Fuego, Marian Stere, Irina Nicolae, Mihai Trăistariu, Claudiu Mirică, Mălina Olinescu, Radu Ghencea sau Adriană Gavrilă, aceştia doi din urmă, câştigători în 1997, respectiv în 2016, fiind în prezent angajaţi ai teatrului-gazdă. Cum probabil tinerii de azi nu prea ştiu cum arăta şi cum cânta solistul omagiat, n-ar fi rău dacă scena (frumoasă scenografia realizată de Ana Iulia Popov) n-ar fi neutră, ci veghează în permanenţă de portretul său (sau măcar de numele-i, aspect foarte important pentru camerele de filmat sau fotografiat, care imortalizează evenimentul, conferindu-i identitate), iar până la începerea concertului în

L. Anghel, F. Răduţă, V. Muraru

difuzoare să fie difuzate melodii cu Aurelian Andreescu, recreându-se astfel epoca anilor atât de frumoşi ai muzicii uşoare româneşti, în care acesta a strălucit cu putere. La rândul său, regizorul Cezar Ghioca a supervizat cu profesionalism două concerte dense, echilibrate, atractive, fără sincope, iar Oana Georgescu, PR al teatrului, a prezentat cu eleganţă, alături de experimentatul Octavian Ursulescu.

Cei 16 finalişti care au evoluat pe scena înnobilată cândva de Aurelian Andreescu au fost notaţi de un juriu alcătuit din Dan Dimitriu, Adrian Romcescu (la rându-i bun coleg cu artistul, din repertoriul căruia cântă multe piese), Luminiţa Anghel (preşedinte al juriului), textiera Carmen Aldea Vlad, Bogdan Marin "Bodo" (solistul vocal al formaţiei ProConsul), coregrafa Alina Cimpoieru, ei urcând pe scenă, la Gala laureaţilor (frumoasă iniţiativă), pentru a înmâna premiile (atenţie, însă, numărul membrilor juriului trebuie să fie impar!). Un alt gest frumos al organizatorilor a fost acela de a acorda distincţii tuturor finaliştilor, ceea ce totuşi nu este stimulativ pentru cei mai înzestraţi dintre ei. Astfel, patru foarte tinere soliste au primit Premii speciale, fiind vorba de Oana Elena Chiriac (14 ani, elevă a Colegiului naţional de arte "Regina Maria" din Mangalia), Alexandra Anca (15, Colegiul naţional "Alexandru Ioan Cuza" din Alexandria), Denisa Simion (15, Bârlad), Ada-Maria Chicoş (16, elevă a Colegiului naţional "Calistrat Hogaş" din Tecuci). Din rândul celor 5 soliste distinse cu menţiuni, cel puţin două meritau o clasare superioară: Elena Petcu (21, Bucureşti, studentă la Conservator) şi mai ales Nora Filipoiu (16, Colegiul de arte "Ionel Perlea"din Slobozia), aceasta din urmă aureolată anterior de un palmares impresionant: Trofeele festivalurilor "Florin Bogardo" (Bucureşti, pe aceeaşi scenă) şi "Teleorman Pop Fest" (Alexandria), premiul II la "George Grigoriu", Brăila (internaţional) şi la Amara. Celelalte menţiuni au mers către Lavinia Angheluţă (17, com.

Bălăbăneşti, jud. Galaţi), Ioana Victoria Grăjdan (16, Breaza, elevă a Colegiului naţional de arte "Dinu Lipatti" din Bucureşti), Beatrice Andreea Duţă (16, Râmnicu-Vâlcea, elevă la Bucureşti). Nu întâmplător am amintit de necesara obligativitate de a da viaţă unei piese lansate de solistul omagiat, fiindcă, dacă ar fi fost aşa, Premiul special al juriului ar fi fost acordat pentru "Cea mai bună interpretare a unei piese din repertoriul lui Aurelian Andreescu", cum se întâmpla în trecut. Acum, însă, această distincţie a recompensat doar "cea mai bună interpretare a unei piese…

O. Georgescu şi câţiva laureaţi

româneşti" şi a revenit lui Ioan Moise "Johnny" Bădulescu pentru "Galbenă gutuie" (folclor, versuri Adrian Păunescu). Din acest punct de vedere, festivalul trebuie să redevină unul DE MUZICĂ UŞOARĂ ROMÂNEASCĂ, nepermiţându-se abordarea de melodii străine. Nu ne ajung concursurile TV unde se cântă doar asemenea cântece şi unde nu s-a lansat nimeni cu adevărat? La 14-15 ani un solist este abia în formare, el trebuie mai întâi să fie învăţat să cunoască perfect repertoriul autohton, compozitorii, textierii şi interpreţii români, să frazeze, să nuanţeze şi să pronunţe corect în limba maternă, având timp să abordeze repertoriul internaţional atunci când va ajunge (dacă o va face…) la o anume experienţă profesională. Mai ales că aveau exemple la îndemână, pe Luminiţa Anghel, Adrian Romcescu sau "Bodo".

Distincţiile importante, de podium, au fost acordate "ex aequo", aşezând la egalitate câte doi finalişti pe aceeaşi treaptă. Theodor Octavian Andrei, 15, este elev la Colegiul naţional "Dinu Lipatti" şi a fost distins cu premiul 3, cântând în Gală melodia "Eternitate" a lui George Grigoriu, lansată de George Nicolescu. Tot cu premiul 3 a fost distinsă delicata solistă de 14 ani din com. Luminiş, jud. Neamţ, Daria Pintilie. Născută la Roma, în Italia, ea este elevă la Colegiul naţional "Petru Rareş" din Piatra-Neamţ şi a cântat în gală melodia "Mai rămâi şi nu pleca, iubirea mea" de Marcel Dragomir, pe versuri de Aurel Storin. Tot două talente autentice au împărţit premiul 2. Oana Maria Velea, 15, Bucureşti, elevă la Colegiul naţional "Aurel Vlaicu", a confirmat premiul I cucerit cu puţine zile înainte la Festivalul naţional "Jolt Kerestely" de la Cornetu. Studiază pianul şi chitara şi a cântat impecabil melodia "Eu cred" de Adrian Romcescu, susţinută cu căldură din sală de bunica sa, însoţită de zeci de membri ai Asociaţiei "Credinţă şi demnitate", în frunte cu preşedintele Valentina Spânu. Fost component al grupului Maxim, Iulian Selea (20, Piteşti) a confirmat premiul de la Amara, din vară, şi a fost distins şi el cu premiul 2. Unul din premiile I a revenit aşteptat experimentatului Ion Moise Bădulescu (22, Piteşti), cu zeci de premii la activ şi aureolat de apariţia la televiziunea italiană, în schimb cealaltă distincţie ex aequo a fost ceva cam mult pentru Maria Alexia Troacă (15, Bucureşti)… După ce a primit un premiu special la "Cerbul de aur", Aurelian (prenumele i-a purtat după cum se vede noroc!) Florin Răduţă, 25, Târgovişte a venit din postura de favorit cert, ceea ce s-a şi întâmplat, experienţa sa fiind net superioară celorlalţi concurenţi (câştigase anterior şi un concurs TV). El a cântat singura piesă lansată de Aurelian Andreescu interpretată în concurs, "Oameni" de Marius Ţeicu, versuri Ovidiu Dumitru, şi "It's A Man World", cu care James Brown a cucerit ovaţii cu două decenii înaintea sa pe aceeaşi scenă de la Braşov. Între piesele româneşti alese de finalişti am mai notat compoziţii de Marcel Dragomir, Dan Dimitriu, Tudor Gheorghe, Adrian Cristescu, Cristian Creţu, dar, cum spuneam, e mult loc de mai bine.

La Gala laureaţilor sala a fort arhiplină, în ciuda unei mediatizări minimale, semn că totuşi muzica uşoară românească are numeroşi adepţi, de toate vârstele. Publicului i-au fost oferite şi atractive micro-recitaluri, susţinute de Luminiţa Anghel, Adrian Enache, Adriana Gavrilă şi tânăra de 17 ani care a triumfat la ediţia anterioară, Letiţia Roman. Se cuvine subliniat apăsat sprijinul Primăriei Generale a Capitalei, doamna Primar General Gabriela Firea fiind o mare iubitoare şi cunoscătoare de muzică. Înainte de a înmâna Trofeul concursului, îndrăgitul actor Vasile Muraru, managerul Teatrului de revistă "Constantin Tănase", a elogiat talentul şi pasiunea finaliştilor, în contextul importanţei conferite de instituţie personalităţii lui Aurelian Andreescu. Cum dânsul a fost "prins" chiar în acea perioadă cu pregătirile pentru excepţionala premieră "Suta lui Tănase", suntem siguri că la ediţia următoare se va implica total, remediind micile neîmpliniri din 2019. Pentru că, să nu uităm, în condiţiile în care festivalul "Florin Bogardo" n-a mai reuşit să aibă ediţia a II-a, "Aurelian Andreescu" este **singura** confruntare importantă de muzică uşoară a Capitalei…

Marius GHERMAN

Bucureştii în sărbătoare

Timp de mai bine de o lună, scena din Piața Constituției a fost locul pe care au evoluat seară de seară zeci de artişti, interpreți de muzică uşoară, clasică, folk şi populară, trupe, formații, coruri, rapsozi, instrumentişti, ansambluri folclorice de datini şi obiceiuri şi cete de colindători din toate regiunile țării. A fost o veritabilă desfăşurare de forțe care a culminat cu Revelionul 2020, când peste 90.000 de spectatori au participat la cel mai mare concert în aer liber din țară.

La inaugurarea Târgului de Crăciun Bucureşti, unul dintre cele mai importante din rețeaua "European Christmas Markets", spectacolul de deschidere a fost susținut de Corul de Copii Radio, Lidia Buble, Voltaj şi Loredana & Banda Agurida. De atunci şi până pe 26 decembrie, peste un milion de vizitatori români şi străini au fost prezenți la cel mai mare eveniment național dedicat sărbătorilor de iarnă, organizat de PMB, prin Creart. Amintim pe Fuego, Irina Loghin, Alesis, Horia Brenciu & HB Orchestra, Ştefan Bănică, Vița de Vie, Vunk, Bere Gratis, Holograf, Phoenix, Moonlight Breakfast, Antract, Damian Drăghici & Brothers, Ovidiu Komornyik & OK Band, Nicole Cherry, Connect-R, Bosquito, Elena Gheorghe Band, Ştefan Hruşcă, Narcisa Suciu, Grigore Leşe, Ducu Bertzi, Ozana Barabancea şi Orchestra „Lumini Sonore", Alexandru Pădureanu Band, Provincialii.

De 1 Decembrie, concertul *„Ziua României, Ziua Bucuriei"* a adus pe aceeaşi scenă nume îndrăgite ale muzicii populare româneşti - Ştefania Rareş, Gheorghe Turda, Gheorghe Roşoga, Niculina Stoican, Margareta Clipa, Petrică Mâțu Stoian, Nicoleta Voica, Florica Zaha, Nicolae Mureşan, Răzvan Rădos, apoi Orchestra Națională *„Valahia"* a Primăriei Municipiului Bucureşti, dirijor Marius Zorilă (cu soliştii Lavinia Goste, Olguța Berbec şi Remus Novac, Cornelia şi Lupu Rednic, Emilia Dorobanțu, Ovidiu Homorodean, Gelu Voicu), Corul "Cuanticum" şi Ansamblul folcloric profesionist „Doina Dunării".

Moş Crăciun a sosit însoțit de elfi, dar şi de Gaşca Zurli, Alina Sorescu şi *„Picii lu' Soreasca"*, Jo & Band şi Randi. Memorabil va rămâne concertul *„Silent Night"*, dedicat celor care au dorit să petreacă seara de Ajun în aer liber, în compania Orchestrei Simfonice Bucureşti şi a Big Band-ului Radio dirijat de Andrei Tudor, a Grupului vocal *„Acapella"*, a Corului de copii *„Sunetul Muzicii"* (dirijor Cristina Manoliu Săvulescu) şi a soliştilor Marcel Pavel, Loredana, Monica Anghel, Aurelian Temişan, Luminița Anghel, Paula Seling, Irina Baianț, Vlad Miriță, Andrei Lazăr şi Ionuț Ungureanu. Programul artistic din ziua de Crăciun a reprezentat un alt dar muzical de preț pentru vizitatori cu recitaluri oferite de Corul psaltic *„Tronos"* al Catedralei Patriarhale (dirijor arhidiacon Mihail Bucă), corurile de copii *„Symbol"*, *„Allegretto"*, *„Meloritm"* şi *„Andantino"*, Orchestra Metropolitană Bucureşti, dirijată de

Andrei Tudor

Daniel Jinga, Corul "*Accoustic*" şi de soliştii Mirela Vaida, Elianne, Amna, Mihai Mitză Georgescu, Daniel Lazăr, Ianna Novac, Iordache Basalic, Alla Cebotari.

În noaptea dintre ani, artiştii, trupele locale şi internaționale care au evoluat pe scena *„Revelion 2020. Disco Night Fever"* au adunat în Piața Constituției şi pe arterele adiacente, aproape 100.000 de bucureşteni, turişti români şi străini. Cu toții au sărbătorit trecerea dintre ani pe ritmurile hiturilor anilor '80, '90 şi 2000, cu lumini şi efecte speciale şi cu un show grandios de artificii. Cel mai mare concert în aer liber de Revelion a fost o ocazie de a asculta live refrenele melodiilor care au făcut istorie pe scenele din România şi din străinătate.

Cea mai mare surpriză pregătită de organizatori – Primăria Capitalei, prin Arcub - a fost concertul "*O-Zone*", cei trei artişti din Republica Moldova reunindu-se special la Bucureşti. Mulțimea din Piața Constituției a cântat şi a dansat pe ritmurile pieselor *„Dragostea din tei"* sau *„De ce plâng chitarele"*, dar şi alte hit-uri care i-au propulsat rapid în topurile muzicale din întreaga lume. Organizatorii au

meritul de a fi reunit o altă trupă celebră – "*André*", cu Andreea Bălan şi Andreea Antonescu în mare formă, cu voci neschimbate, costume spectaculoase şi o coregrafie de senzaţie. Galeria artiştilor români care au cântat în noaptea dintre ani a fost completată de "*3rei Sud Est*", care au combinat single-urile nou lansate în 2019 cu hituri de acum 30 de ani, de îndrăgitul artist Horia Brenciu & HB Orchestra care a încântat publicul, asemeni membrilor celor mai longevive şi de succes trupe din România, "*Holograf*" şi "*Vunk*". Nostalgicii au rezonat cu vocea inconfundabilă a lui Cristi Minculescu, în concertul "*Cristi Minculescu, Valter & Boro*" (Valter Popa, Doru Borobeică, Mihai Dumitrescu),

Alesis

dar şi cu ritmurile şi versurile romantice ale melodiilor lui Ovidiu Komornyik, cu al său, "*OK Band*". Zecile de mii de spectatori au dansat şi au cântat la unison cu artistul

Paul Surugiu-Fuego

german Haddaway şi cu rapperul american Turbo B, solistul din perioada de glorie a trupei germane "*Snap!*" care a electrizat atmosfera cu ritmurile *eurodance* ale single-urilor de succes "*The Power*" şi "*Rhythm Is a Dancer*" care au cucerit topurile mondiale în anii '90. Recitalul formaţiei Milli Vanilli Experience - Face Meets Voice, într-o nouă formulă (cu Fabrice Morvan şi John Davis) a fost printre cele mai aşteptate.

În concluzie, putem spune că sfârşitul de an a adus la Bucureşti muzica bună, sub toate formele ei.

Oana GEORGESCU

Trei graţii

Iniţial am fost tentaţi să intitulăm acest mic articol "Trei dive", dar am renunţat la timp, pe de o parte datorită faptului că termenul este folosit de cele mai multe ori inadecvat, dar mai ales fiindcă a fost total demonetizat de aşa-zişi gazetari de presă mondenă, care au numit "dive" personaje feminine care n-au nici în clin, nici în mânecă, evident, cu acest atribut, ce defineşte valoare artistică înaltă, eleganţă, distincţie, inteligenţă şi în nici un caz vulgaritate şi prost-gust. Şi cum

cele trei mari vedete ale muzicii uşoare surprinse în imaginea alăturată, la premiera "Suta lui Tănase" de la Teatrul de revistă "Constantin Tănase", adaugă în mod cert acestor calităţi şi graţia, titlul este cât se poate de potrivit. Sunt bune prietene, aşa încât s-au revăzut cu mare bucurie, depănând amintiri. Dar ce mai fac ele? Sigur, din paginile noastre aflaţi tot ce este la zi în domeniu, dar nu e rău să mai concretizăm. Angela Similea, din păcate, de câţiva ani s-a retras din lumina reflectoarelor, dar toamna lui 2019 ne-a adus o rază de speranţă. Succesul ieşit din comun al albumelor editate de casa de discuri Eurostar cu creaţiile lui Marius Ţeicu a făcut-o ca la lansarea de la magazinul Muzica să anunţe înregistrarea unor noi melodii şi, de ce nu?, revenirea pe scenă. De fapt toate cele trei sunt artiste ale casei de discuri Eurostar, conduse de Venera şi Paul Stîngă. După cele câteva albume anterioare, Corina Chiriac şi-a lansat, la împlinirea vârstei de 70 de ani, un dublu album în format digi-pack, "Strada Speranţei". În plus, în populara ei emisiune de la Naţional TV, "Opriţi timpul", le-a avut nu o dată invitate pe colegele sale. În ce o priveşte pe Stela Enache, ea colaborează mult cu Paul Surugiu-Fuego, face parte adesea din juriile unor concursuri muzicale, susţine concerte. Singurul ei regret: că după remarcabila primă ediţie din 2018 a festivalului internaţional "Florin Bogardo" (în care l-a avut alături, ca regizor, scenograf şi membru în juriu, pe Fuego), n-a mai putut găsi resurse financiare pentru o a doua ediţie… Dar, dincolo de toate şi de… vârsta lor (pe care oricum n-o arată), cele trei doamne ale cântecului românesc dau oricând lecţii nu numai de frumuseţe, ci şi de profesionalism, seriozitate şi artă a cântului. Pentru că între ele şi solistele din noul val, cu puţine excepţii, este o distanţă ca de la cer la pământ…

U. OCTAVIAN

Miracolul de la Cornetu

Până la acest festival nu ştiam mare lucru despre Cornetu, doar că e undeva dincolo de Bragadiru şi că, îmi spusese avocatul Dorin Irimia, localitatea, deşi mică, are judecătorie! Ambele informaţii erau corecte, iar judecătoria este chiar la etajul modernei săli (inaugurate în 2018) ce adăposteşte Centrul cultural Cornetu, gazda unui concurs care a depăşit cu mult toate aşteptările unor bucureşteni blazaţi şi hărşiţi, cum suntem noi, prin participarea la numeroase competiţii de gen. Chiar şi faptul că Festivalul naţional de muzică uşoară pentru copii a fost dedicat unui compozitor în viaţă este mai mult decât lăudabil, de ce doar în sport să avem stadioane şi statui purtând numele unor celebrităţi? Aşadar, maestrul Jolt Kerestely s-a văzut onorat cum se cuvine la cei 85 de ani ai săi şi după zeci de şlagăre compuse şi premiate inclusiv la concursurile pentru copii, familiare participanţilor. Mai întâi însă să facem cunoştinţă cu minunăţiile propuse de Centrul cultural, unde Primăria Cornetu finanţează (da, aţi citit bine) cursuri cum ar fi cele de pian/ orgă, percuţie, vioară, chitară, clarinet/ saxofon, canto muzică uşoară/populară, canto cor, balet/ dans modern, dansuri populare, la câteva din ele fiind profesor chiar directorul Centrului. Marius Crucianu este nu numai un muzician pasionat, trup şi suflet... cornețean, dar şi competent, activând decenii la rând în cadrul Inspectoratului Muzicilor Militare. A avut şansa de a întâlni aici un primar, Adrian Eduard Stoica, iubitor de artă şi deschis tuturor proiectelor îndrăzneţe. Că n-a fost, ca în alte părţi, o simplă "acţiune" bifată în calendar s-a văzut în grija pentru toate detaliile: decor frumos, sonorizare şi lumini de calitate, stand de carte muzicală (editura ProUniversitaria) şi disc (casa de discuri Eurostar), afiş şi un remarcabil program de sală, cu fotografiile tuturor finaliştilor. Pe acestea din urmă, sugerăm pentru a doua ediţie, trebuie neapărat popularizate prin vedetele din juriu, cu atât mai mult cu cât ele au susţinut şi

Juriul şi câştigătoarea

micro-recitaluri, iar în felul acesta sala ar fi fost sigur mai plină. Este vorba de Stela Enache, Marina Florea, Marian Nistor, Cristina Manoliu Săvulescu, preşedinte al juriului fiind, aşa cum este normal, însuşi Jolt Kerestely. Colectivul Centrului cultural Cornetu a fost la înălţime, Ştefan Ciobanu, Mihai Zamfir, Paula Mihai, Roxana Bone, Monica Georgescu, Florentina Crucianu meritând toate laudele.

Spectacolul a debutat cu interpretarea de către corala de copii "Cornețenii" a Centrului cultural Cornetu, dirijată de col.(r) prof. Marius Crucianu, a imnului "Micii Cornețeni", compus de Jolt Kerestely, aşadar festivalul are şi un imn, ceea ce nu se întâmplă nici la case mari! Iniţial se stabilise ca fiecare finalist să cânte două melodii, una obligatoriu aparţinând compozitorului omagiat, dar cum înscrierile au depăşit orice aşteptări (69, din care până la urmă au ajuns 59, oricum o cifră foarte mare pentru doar o zi de concurs, dar am înţeles că de la ediţia viitoare vor fi două), organizatorii au invitat concurenţii să se rezume la un singur cântec, la alegere, fără nici o obligaţie, dar fireşte cei mai mulţi dintre ei au optat pentru creaţia lui Kerestely. Impresionant este faptul că au venit copii de la distanţe mari, de la Botoşani, Câmpulung-Moldovenesc, Braşov, Bârlad, Vaslui, Iaşi, Târgu-Jiu, Craiova,

Galaţi, unii dintre ei cântând bine şi meritând să fie recompensaţi pentru efortul depus. Oricum, toţi participanţii au primit diplome de participare, cadouri, dulciuri, iar la prânz masă gratuită, mai mult ca sigur pizza, după care se dau în vânt copiii! Pentru că la urma urmei pentru ei nu distincţiile sunt importante, ci întâlnirea cu colegii de generaţie, bucuria de a cânta, socializarea, glumele, veselia, specifice vârstei, de cele mai multe ori părinţii şi profesorii fiind cei care le modifică optica şi-i fac să se considere nedreptăţiţi. Ceea ce nu înseamnă că nu elogiem munca adesea anonimă (aici, ca recunoaştere, dascălii au fost amintiţi la microfon) a unor profesori cu rezultate remarcabile, din mâna cărora vor ieşi vedetele de mâine: Cristina Manoliu Săvulescu, Mirela Daday, Marian Şirlincan, Adelina Creţu Neacşu, Gabriela Sauciuc Cicone, Gabriela Boţan, Dragoş Gheorghiu, Oana Pintea Puşcaşu, Meda Horjan, Crina Mardare, Corneliu Irimia, Viorela Filip, doi solişti foarte buni fiind pregătiţi de compozitorul Marius Ţeicu, la rându-i apropiat de mişcarea muzicală juvenilă.

Au fost 3 secţiuni de concurs. La cei mai mici, cu vârste cuprinse între 5 şi 8 ani, au fost 17 finalişti, premiul I revenind simpaticului Robert Marius Condilă, 8, din

Bucureşti, care a dat viaţă secvenţei "Piticul Barbă-Cot" din musicalul "Gulliver în ţara piticilor" de Marius Ţeicu. El a fost urmat în clasament de Tiberiu Ioan Handoca (Otopeni), Carina Sofia Dăneţiu (Voluntari), Daria Andreea Facuş (Măgurele), semn că micuţii au venit din localităţi mai apropiate de Cornetu. Cea mai numeroasă participare, 31, a

Grupul "Corneţenii, dirijor Marius Crucianu"

fost la categoria 9-12 ani. Aici, premiul I i-a revenit lui Valentin Irinel Buea, 10, din Baloteşti, cu melodia lui Andrei Tudor "Îţi voi păstra un vis". El a reuşit să-i devanseze pe ceilalţi laureaţi meritorii: Elena Irina Gheorghe (Rm. Vîlcea), Amalia Maria Bleoju (Bîrlad), Mara Adriana Ionescu (Bucureşti), Lorena Maria Gherman (Rm. Vîlcea), Maya Alessia Susanu (Iaşi). Cei mai puţini, 11, au fost finaliştii de la 13-16 ani, probabil deja la această vârstă pasiunea pentru muzic[începe să treacă pe plan secund. De altfel, nivelul valoric al acestei secţiuni fiind mai scăzut, s-a operat o redistribuire de premii în favoarea celei de a doua grupe. Pe locul I s-a clasat Oana Maria Velea, 15, din Bucureşti, cu o piesă străină cântată în limba engleză (sfatul nostru este ca festivalul să fie unul strict de muzică uşoară românească, copiii trebuie prioritar învăţaţi să frazeze, să nuanţeze, să pronunţe, să stăpânească topica limbii române, au timp mai târziu să fie imitatori de staruri străine), iar pe poziţia a doua s-a clasat tot o bucureşteancă, Ana Marina Manolescu. Au mai fost acordate premii speciale din partea lui Jolt Kerestely (copiilor Angela Ioana Gheorghiu şi Elena Antonia Bordeianu) şi Asociaţiei artiştilor plastici Trai-Art (aceleiaşi Bordeianu, dar şi lui Irinel Buea). Marele Premiu a fost acordat în unanimitate fetiţei de 13 ani din Bucureşti Andreea Cristina Tican (prof. Ana Cebotari), care a dat viaţă cu neaşteptată maturitate cântecului iconic "Copacul" al lui Jolt Kerestely. Spectacolul, cu emoţiile inerente, bucurii şi lacrimi, a fost încheiat în aplauzele publicului, alcătuit îndeosebi din părinţi şi copii, de microrecitalurile susţinute de Marina Florea, Dorina Paraschiv şi Marian Nistor (Savoy), Stela Enache, Cristina Manoliu Săvulescu (cu o piesă în premieră a lui Kerestely) – adevărate lecţii de măiestrie la care sperăm că soliştii, părinţii şi profesorii deopotrivă au luat notiţe, cum se spune, având numai de învăţat. Încă de la prima ediţie, festivalul "Jolt Kerestely" de la Cornetu s-a înscris în rândul celor mai reuşite manifestări de gen, cinstind cum se cuvine cariera şi personalitatea unui creator care se identifică la superlativ cu ultimele şase decenii de muzică uşoară românească. (Foto: Dana Corina Popescu, Alexandru Posea)

Octavian URSULESCU

Adrian Eduard Stoica

Dan Iagnov: „Cele mai frumoase cântece de dragoste pentru voci feminine"

Acest album, editat în frumoase condiţii grafice de casa Roton, continuă admirabila operă de restituire şi punere în valoare pentru melomanii de azi ale creaţiei lui Dan Iagnov de către Mirela Iulia Briţchi (sponsor, concepţie grafică), dânsa punând la dispoziţie amintiri, fotografii şi, fireşte, materialul muzical. Alături de cele 18 titluri încredinţate unor valoroase voci feminine, esenţa şi spiritul întregului album se regăsesc plenar în piesa bonus track "Iubesc, iubesc", cântată de însuşi compozitorul. Se înţelege, cele mai multe melodii, nu mai puţin de 8 (între care binecunoscutele "Când vine seara", "Te chem", "E iarnă şi e seară iar", "O noapte cu tine"), sunt cântate de solista cu care Dan Iagnov a înregistrat cele mai mari succese, Sanda Ladoşi. Nu lipsesc Angela Similea ("Cât aş fi vrut"), protagonista unui musical al compozitorului, Elena Cîrstea ("Mâine"), precum şi delicata interpretă Luiza Cioca ("Tristeţe fără glas", "Tu nu ai înţeles"), la care compozitorul a ţinut enorm. Ascultăm cu încântare piese din păcate nedifuzate la radio, dar superbe, cum ar fi "Un simplu: te iubesc!" (cu solista Teatrului de revistă "Contantin Tănase" Daniela Cristea-Tănase), "Eu" (Corina Dogaru), "Cum oare ştii?" (Roxana Vulpescu), acestea două din urmă din păcate dispărute din prim-planul genului. Este şi cazul Loredanei Martinov (la un moment dat cânta în Japonia, după care nu se mai ştie nimic despre ea...), o altă solistă puţin cunoscută publicului larg căreia Iagnov i-a oferit câteva melodii minunate: "Ce dacă mint?", "Şi dacă vei pleca", "Atunci când pleci". Cu 3 excepţii (Dan V. Dumitriu), versurile, poezie veritabilă!, aparţin Andreei Andrei. Masterizare: Laurean Gherman, Ionuţ Stoica; grafica: Marius Rusanovski. Un cadou ideal de Dragobete şi de Sf. Valentin! (**O. G**)

Rapsodii la Câmpulung

Am subliniat nu o dată importanţa majoră a festivalului naţional al romanţei "Crizantema de aur" de la Târgovişte, superioritatea sa netă faţă de celelalte manifestări de gen: trei seri de festival, program de 5-6 ore zilnic, transmisiune TV în direct, două orchestre prestigioase, recitaluri de calibru, inclusiv de peste hotare, program de sală şi afişe color, premii consistente, muzeul "Casa romanţei" şi multe altele. Dar, pe de altă parte, această "navă amiral" a flotei romanţei datorează mult diverselor competiţii mai mici care au loc în ţară, care menţin viu interesul pentru acest gen muzical de patrimoniu şi descoperă nu o dată voci de viitor pentru "Crizantemă". Nu are rost să facem ierarhii, dar pe poziţia secundă se situează indiscutabil festivalul "Te-aştept pe-acelaşi drum" de la Zlatna, jud. Alba, net superior, în ce priveşte juriul, orchestra, recitalurile, transmisia în direct la

Doina Moroşanu

Radio şi TV, celor de la Baia-Mare, Botoşani, Timişoara sau Bocşa. Fiecare din ele are în spate o personalitate a genului, un "motor", care, cu pasiune şi energie, potenţează, pune în mişcare toate forţele locale. Aşa este cazul, la Câmpulung-Muscel, cu o valoroasă interpretă şi textieră, Mariana Claudia Filipescu, laureată la competiţii naţionale şi internaţionale de gen. Absolventă a Şcolii de Arte, secţia canto clasic, dânsa este director artistic al festivalului "Rapsodii de toamnă", ajuns, aceasta fiind ea însăşi o performanţă, la ediţia a 14-a. Foarte bună cunoscătoare a romanţei şi aflată în permanenţă în legătură cu toţi organizatorii, interpreţii, compozitorii, directoarea artistică a avut alături organizatori merituoşi în cele două zile de festival: Primăria municipiului Câmpulung-Muscel (primar Liviu Ţâroiu), Casa de cultură "C. D. Aricescu", gazda manifestării (director Sergiu Cicu), Casa de cultură "Tudor Muşatescu" (director Liviu Cioacă), Cercul militar (comandant Luigi Toma). Toate aceste instituţii şi-au dat mâna, rezultând un eveniment atractiv, desfăşurat în faţa unui public mai numeros ca altădată. Juriul, prezidat de profesorul şi dirijorul Constantin Ticuleanu, a inclus specialişti cu pregătire muzicală, ceea ce a conferit obiectivitate şi exigenţă: Mariana Claudia Filipescu, Magdalena Ioan, Ioana Radu (interesantă coincidenţă de nume!), Raisa Bârnaz, Gheorghe Nicolescu. Sarcina juriului n-a fost deloc uşoară, fiind evident echilibrul valoric între 16 dintre cei 17 finalişti veniţi din toate zonele geografice, pentru că un nume s-a detaşat cu uşurinţă. Este vorba de cunoscuta solistă Doina Domniţa Moroşanu din Vaslui, a cărei carte de vizită este impresionantă, ea fiind laureată inclusiv la "Crizantema de aur". Interpretarea impecabilă a romanţei "Vioara" de Mia Braia i-a adus pe merit Trofeul "Nae Leonard". Aminteam de faptul că aceste competiţii mai mici au rolul de a descoperi talente inclusiv în mediul rural. Este cazul Ceciliei Gropan din satul Piatra, com. Stoeneşti, distinsă cu premiul I pentru transpunerea sensibilă a melodiei "Scrisoare de la mama" de Vasile Veselovschi (neuitatul compozitor este la origine argeşean, din păcate festivalul de muzică uşoară de la Piteşti, ce-i purta numele, a dispărut după doar câteva ediţii…). Alexandra Gabriela Florea din Bucureşti (Capitala a avut cinci finalişti) a cucerit premiul II, cu "Nu se poate!" de Henry Mălineanu, în timp ce pe ultima treaptă a podiumului s-a situat braşoveanca Nicoleta Vlad Radinciuc, care a dat viaţă romanţei lui Marian Stârcea de la Chişinău, "O, câtă iubire!". Premiul special "George Topârceanu" a revenit bucureştencei Clara Toplicianu, care a făcut apel la o bijuterie istorică a genului, "Mi-e dor de nopţi cu lună plină" de Ionel Băjescu Oardă. Au fost acordate şi patru menţiuni solistelor (observaţi că în palmares nu figurează nici un bărbat!) Nicoleta Solomon din Câmpulung-Muscel ("Romanţa despre romanţă" de Ludmila Procopie), Tamara Cosciug din Soroca, Republica Moldova ("Ai şi venit la mine, toamnă…" de Henry Mălineanu), Gheorghiţa Burcea din Bucureşti ("De-ai ştii să ascuţi", compoziţie proprie) şi Rodica Voicu din Izvoarele Voineşti ("Am strâns toamnă după toamnă" de Aurel Giroveanu). La toate manifestările muzicale sălile sunt arhipline şi datorită numelor grele invitate să susţină recitaluri, aspect de care ar trebui să ţină seama şi organizatorii de la Câmpulung, care evident au neglijat, la actuala ediţie, acest aspect important. Au fost doar două micro-recitaluri, practic doar unul, al câştigătorului ediţiei anterioare, Alexandru Demeter, care a reamintit două romanţe celebre, "Să-mi cânţi cobzar" şi "Smaranda". Cea

Juriul şi organizatori

M. Filipescu, D. Moroşanu

de pictorul Ovidiu Trulescu, oferind artiştilor ocazia de a evolua pe… faimosul bulevard Pardon, artera-simbol a oraşului, nemurită în piesa de teatru a lui Tudor Muşatescu, "Titanic Vals". Câmpulung-Muscel este o localitate cu mari tradiții culturale, având de asemenea manifestări naționale pe tărâmul muzicii uşoare sau rock, aşa încât este de dorit ca autoritățile locale să profite de experiența indiscutabilă a directoarei artistice Mariana Claudia Filipescu şi, sprijinind-o în toate demersurile sale, să dea o dimensiune superioară, cu adevărat națională, celei de-a 15-a ediții a "Rapsodiilor de toamnă"! Care în felul acesta va putea să aspire la un loc pe podium în "clasamentul" festivalurilor de romanțe din țara noastră…

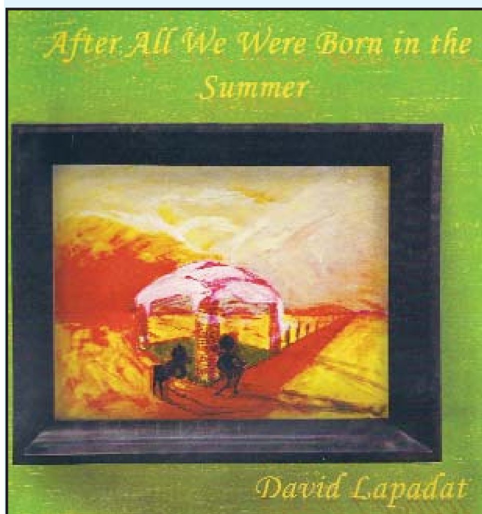
Lelia PRUNDU

de-a doua apariție aplaudată a fost a Marianei Claudia Filipescu, cu melodia devenită imnul festivalului, "Te iubesc, Câmpulung!" de Moise Mitulescu, versuri Mariana Chirtoacă, deşi ambii artişti puteau oferi, aşa cum ar fi fost de dorit, recitaluri consistente. Acompaniamentul, de calitate, a fost asigurat de o un grup instrumental alcătuit din profesori de la Şcoala de arte din Piteşti, dirijor prof. dr. Cătălin Iancu, iar cadrul scenografic a fost imaginat

Laureaţii

Poet rock

Foarte interesantă această nouă carte a muzicianului David Lapadat, doctorand al UNMB! Născut în 1994 la Târgu-Jiu, a studiat pianul şi chitara clasică la Liceul de muzică "George Enescu" din Bucureşti. La 16 ani a urcat pentru prima oară pe scenă, la festivalul "Folk fără vârstă", concretizând admirația sa pentru Leonard Cohen şi Johnny Cash. Este startul unei cariere muzicale internaționale, cu apariții la manifestările de la Sorrento, Weikersheim, Zagreb. În 2013 este admis la secția Compoziție a UNMB, an în care înființează trupele de jazz-pop-rock D-Essentials şi David's Pack. În anul următor participă la cursurile de compoziție muzicală şi performanță scenică la Institute of Contemporary Music din Londra, ocazie cu care prezintă balada "Standing There", care se bucură de mare succes. În 2015 editează, la A&A Records, albumul "Goodbye till we meet again", iar în 2016 cartea de versuri "Believe", lansată în prezența unui numeros public la librăria Cărtureşti-Verona. În 2017 este admis la masterat, la secția jazz şi culturi muzicale pop, la UNMB şi lansează, de această dată la propria casă de producție, un nou album, "People need to cry". Un moment aparte este marcat de apariția, în urmă cu 2 ani, sub egida Editurii Muzicale, a unui volum cu o tematică încă neabordată în plan muzicologic-istoric, "Invazia britanică: fulminațiile rock-ului", cartea fiind propusă publicului cu ocazia unui concert la Clubul Țăranului Român, în care au fost evocați eroii cărții. În prezent David Lapadat îşi continuă studiile muzicale în cadrul Şcolii Doctorale a UNMB şi, în paralel susține spectacole în care compozițiile sale beneficiază de versuri proprii pătrunse de rafinament poetic, fiind evidente filiații cu opera unor Aldous Huxley, William Blake sau cu universul muzical-poetic fabulos al lui Jim Morrison. Volumul de față, apărut în superbe condiții tipografice (grafica aparține autorului şi fratelui său Daniel) la Smart Publishing, conține 58 de poeme care pot deveni oricând, grație muzicalității lor, cântece. "After all we were born în the summer" este o carte încântătoare nu doar pentru cei născuți vara, ca semnatarul acestor rânduri! (**O. U.**)

Sanremo - Istoria unui festival (XI)

O adevărată ediție festivă

La "Cerbul de aur" 2018, la cinci decenii de la prima ediție, am constat încă o dată că noi nici asemenea evenimente jubiliare nu mai ştim să organizăm, mai nimic din ce a fost acolo (recitaluri, trofee, invitați, juriu, atmosferă) nepurtând, aşa cum ar fi fost normal, pecetea emoției. În schimb la Sanremo, la ediția a 40-a, în 1990, am putut constata cu proprii mei ochi ce înseamnă inteligență organizatorică, marketing şi respect față de muzică şi artişti. Dată fiind audiența uriaşă, datorată numeroaselor vedete de calibru, festivalul a fost mutat la 4-5 km de centrul oraşului, într-o sală imensă, un hangar gen sală de sport, destinat târgurilor florale, pe podea fiind aduse câteva mii de scaune. Ca emblemă a manifestării a fost aleasă pictura "Serenata alla camelia" din seria "Flori vorbitoare", a pictorului piemontez Romano Gazzera, sintetizând legătura dintre flori şi muzică. Planul inferior al sălii (14.000 metri pătrați) a inclus fotoliile, scena, două baruri, iar la nivel superior (11.000 metri pătrați) se aflau sălile pentru

Caterina Caselli

transmisii, reuniuni, presă, telefoane, vestiare, redacția cotidianului manifestării, "Festival". Cele 4020 de locuri au fost împărțite în 3 categorii de prețuri – 600, 1200, respectiv 2220 locuri; pentru primul eşalon un abonament pentru cele 4 seri a costat circa 750 de dolari, foarte mult pe atunci... În secțiunea principală, "Campioni", au concurat 20 de melodii ale compozitorilor italieni, cântate în dublă versiune, de artişti italieni, cât şi de solişti străini. Votul final a aparținut unui "juriu" de 2000 de persoane din întreaga Italie, chestionate de Institutul "Telecontatto" din Milano. O altă premieră a ediției festive a constat în revenirea la acompaniamentul "live", cu orchestră, la care se renunțase în 1979. Orchestra a inclus 52 de instrumentişti, ținuta vestimentară a instrumentiştilor şi a componenților grupului de backing vocal (smoking şi rochii de culoare bej) aparținând creatorului Giorgio Correggiari. Şi dacă vorbim de reveniri, după mai bine de 15 ani au reapărut pe podium Milva şi Caterina Caselli (despre reîntâlnirea cu aceasta din urmă am povestit într-un episod anterior), iar dintre cei tineri o bună impresie a lăsat cantautoarea în manieră folk (se acompaniază cu chitara) Paola Turci. Învingătoarea morală a ediției anterioare, Mia Martini, a fost răsplătită de colegii jurnalişti cu Premiul special al Criticii muzicale, dar unii ziarişti, între care respectatul Marco Mangiarotti, de la cotidianul "Il giorno" din Milano, n-au votat, considerând pe drept cuvânt că foarte puțini sunt critici muzicali în adevăratul sens al cuvântului (aşa cum sunt şi "Premiile presei" la noi...). Câştigătoarea concursului tinerilor de la ediția precedentă, suava Mietta, a alcătuit un duet-surpriză cu blondul Amedeo Minghi, melodia lor clasându-se pe poziția a treia. Dar tot cei consacrați au dus greul – Peppino di Capri,

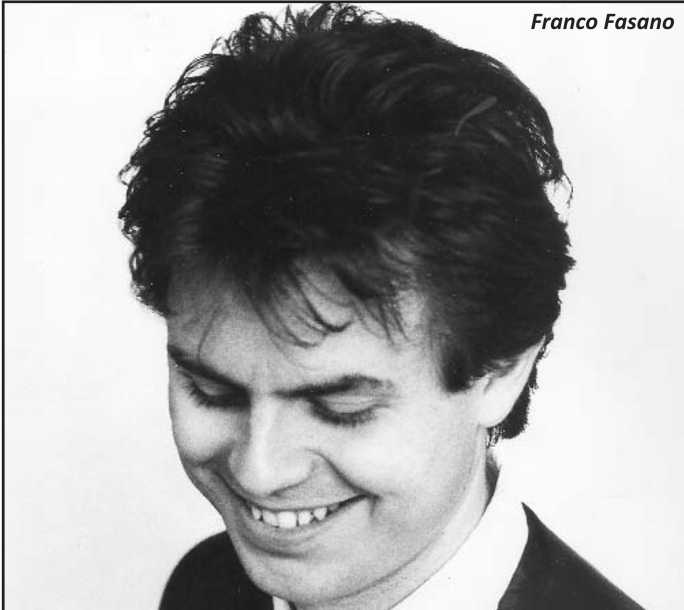
Ricchi e Poveri, Nicola di Bari acum 50 de ani...

Ricchi e Poveri, frații Marcella şi Gianni Bella, Sandro Giacobbê, Mino Reitano, I Pooh (locul I), Christian, Anna Oxa (care a cântat piesa "Donna con te", refuzată în ultima clipă de Patty Pravo). La secțiunea speranțelor, "Novita", au fost înscrise 16 nume, dintre care s-au remarcat Rose Crisci, trio-ul masculin Elite şi Rosalinda Celentano, fiică a celebrului Adriano (cu un an înainte sora sa Rosita fusese prezentatoare), tânără vedetă a casei de discuri Sugar, a Caterinei Caselli şi a soțului ei. Vedete uriaşe au venit la microfon, detaşându-se Ray Charles, Liza Minnelli, Tina Turner, Rod Stewart, dar şi alții dintre cei care au dat viață celei de-a doua versiuni a unor piese din concurs: Miriam

Marcella şi Gianni Bella

Makeba, La Toya Jackson, Kaoma, Leo Sayer, Dee Dee Bridgewater. La "Sanremo Libertà", la Teatrul Ariston, concertele, de circa o oră şi jumătate, au fost programate după-amiaza, înainte cu câteva zile de festivalul "mare", fiind prezenți artişti din 7 țări ale Estului european: URSS, Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, Bulgaria, RDG, România, fiecare deplasând o solistă, un solist, o formație, un cuplu de balerini şi o "Miss" 1989. Show-ul nostru i-a inclus pe

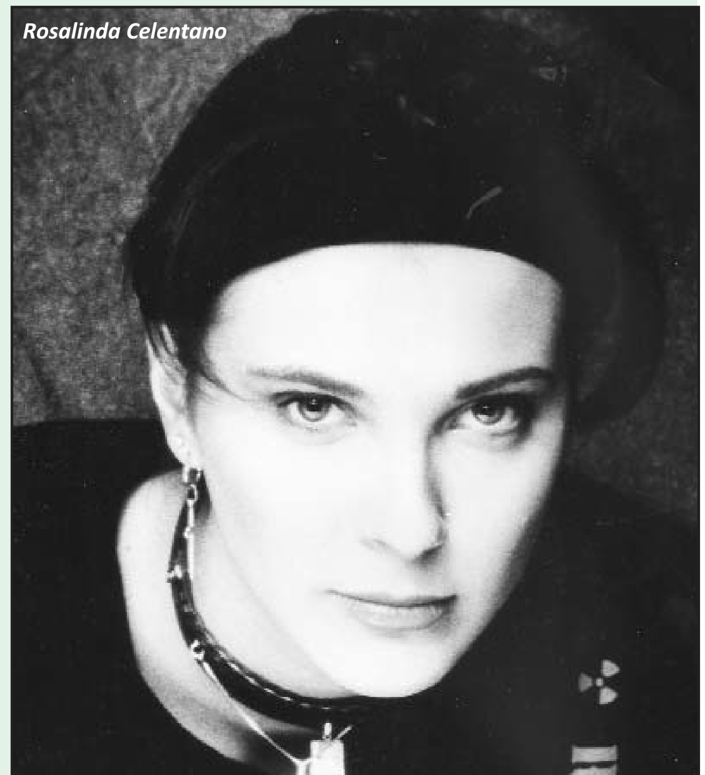
Angela Similea, Gabriel Cotabiță (fiecare a cântat o piesă în limba italiană), Dida Drăgan, formația Roata, plus balerinii Anne-Marie Vretos şi Florin Brînduşă de la Opera din Bucureşti. Solista din Ungaria Katona Klari a dat pentru RAI un interviu incendiar în care nu s-a sfiit să critice organizarea deplorabilă a secțiunii "Sanremo Libertà".

Franco Fasano

Revenind la vedetele invitate (doar pentru această ediție, cu costuri imense), fiecare a venit cu specificul propriu. Liza Minelli, star de cinema şi musical, trecuse prin grele încercări personale, terminate cu o cură de dezalcoolizare urmată de înregistrarea albumului "Results" - o incursiune curajoasă în universul modern tehno-pop, cu admirabile orchestrații electronice ale duo-ului britanic Pet

Marco Masini

Shop Boys, titlurile cântate aici fiind "Love Pains" şi "Losing my Mind". Ca întotdeauna flegmatic şi sigur pe el, scoțianul Rod Stewart nu şi-a pus probleme de repertoriu, albumul "The best", editat cu puțină vreme înainte, fiind o colecție de hit-uri, celor cunoscute adaugându-li-se acolo doar o piesă nouă, "Downtown Train", scrisă de cantautorul american Tom Waits, aşa că a cântat-o pe aia şi gata! La polul opus s-a situat dinamica bunicuță Tina Turner, care ne-a regalat cu admirabilele "The Best", "Steamy Windows", "I Don't Wanna Lose You" (e adevărat, în 3 seri consecutive), anticipând turneul său peninsular, care debuta peste 3 luni la Arena din Verona. În penultima seară au fost anunțate rezultatele concursului tinerilor. A câştigat Marco Masini, 25 de ani: apare în spectacole profesioniste de la 13 ani şi este protejatul lui Morandi. Pe locul 2, favoritul, Franco Fasano, 28, născut la Albengo, cu un bun renume de autor, piesele sale fiind cântate de Mina, Drupi şi Fausto Leali (acesta din urmă a triumfat la Sanremo în 1989 în duet cu Anna Oxa, cu piesa "Ti lasceró", scrisă de Fasano). În fine, al treilea a fost Gianluca Guidi, 22, clasat al 6-lea cu un an înainte; este fiul celui care a prezentat festivalul, Johnny Dorelli! Sâmbătă, în ultima seară, au fost de fapt emoțiile supreme, toată suflarea aşteptând ierarhia de la "Campioni". Cu o săptămână înainte, un sondaj efectuat de societatea SWG din Trieste pentru revista "Novella 2000" sugera o posibilă ordine, favoriții publicului fiind Toto Cutgno (20,3%), I Pooh (15,3%), Anna Oxa (7,9%), Ricchi e Poveri (6,3%), Milva (6%). Se susținea astfel ideea că aceştia, prin popularitatea lor, vor propulsa către premii cântecele interpretate. Dar teoria enunțată începe să fie spulberată de la primul anunț, semn că şi la ei juriile au altă optică decât marele public: locul 3 este atribuit melodiei "Avatenne amore", cântată de Amedeo Minghi şi Mietta (versiunea

Rosalinda Celentano

străină: fostul copil-minune Nikka Costa), lucrare considerată de specialişti originală, frumoasă, proaspătă. Se va reveni la "normal" cu aflarea locului 2 - "Gli amori", Toto Cutugno (versiunea străină: Ray Charles). A triumfat cântecul "Uomini soli", ca o recunoaştere implicită a carierei exemplare a reputatului grup I Pooh. Au prezentat Gabriella Carlucci, 30 de ani (slăbuță, "pila" unui şef de la RAI) şi reputatul Johnny Dorelli, 53 de ani, participant de 9 ori la festival în postură de solist. Omniprezentul patron-organizator Adriano Aragozzini n-a neglijat nici secvențele umoristice (actorul Renato Pozzetto), dar ne-a şi invitat, la cazino, la o expoziție cu filme, cărți, fotografii.

Octavian URSULESCU

Voltaj după ultimii 20 de ani

La sfârşitul anului trecut, grupul electro-rock Voltaj a serbat cu fast, la Sala Polivalentă, ultimii 20 de ani, în fapt două decenii trecute de la reinventarea stilului abordat. Pentru că trupa bucureşteană are în fapt o istorie aproape dublă, din 1982, când a fost fondată de către solistul Cristi Minculescu şi chitaristul compozitor Adrian Ilie, ambii ex Iris, pe calapodul hard rock în mare vogă! Atunci, în anii '80, a supravieţuit greu, în ciuda melodiilor de top lansate; la un moment dat, în 1988, existau trei formaţii cu acest nume, în noua şi complicata familie heavy metal.

Nici după Revoluţie nu a fost uşor, într-un showbusiness care a căzut şi s-a ridicat, pentru numele cu firmă care au supravieţuit schimbării de regim cultural. Călin Goia, frontmanul care se identifică cu actuala imagine a trupei, povestea în interviul TVR filmat la concert: „Au venit la mine chitaristul Gabi Constantin şi basistul Vali Ionescu şi m-au rugat, după atâtea schimbări din anii '90, nu doar să le fiu solist vocal, ci să stau măcar doi ani… Şi iată că am ajuns la peste 20!"

Aşadar, după momentul discografic „Risk maxim 2" au venit „Bungee", „3D", „424", „Povestea oricui", „Revelator", „V8", „Dă vina pe Voltaj", „X", recentul „Ca la 20 de ani"… Discuri cu atâtea piese de top, videoclipuri, concerte şi turnee de impact naţional, o reprezentare a României în finala „Eurovision" din 2015, cu acea melodie „De la capăt", un concert Voltaj simfonic, o şcoală de muzică şi atâtea altele… Bateristul Oliver Sterian, epuizat la final de concert, nu reţinea la interviu decât momentele frumoase, deşi au avut de trecut atâtea obstacole în viaţă, în primul rând în plan personal. Cel mai nou venit, claviaturistul Adrian Cristescu: „Eram la Oliver în studio şi mă întrebam cum o fi acolo, pe scenă, în faţa a mii de fani. Nu ştiam că voi ajunge şi eu lângă ei – s-au aliniat stelele… La unul dintre primele mele mari concerte, mi-am scos casca să simt atmosfera, am încercat să mă şi uit mai bine la ce se întâmpla pe scenă şi în faţa ei; m-am speriat serios, era o nebunie, mi-am pus la loc casca şi am continuat concertul..."

Vali Ionescu: „Am vrut să fiu rockstar, pentru visul acesta am cântat în multe trupe… dar până la urmă am ajuns sus, în perioada noastră heavy metal. Credeam că acolo se împlinise visul meu. Dar uite că am trecut limitele stilului şi am ajuns mult mai sus decât mi-aş fi închipuit, cine ar fi crezut?"

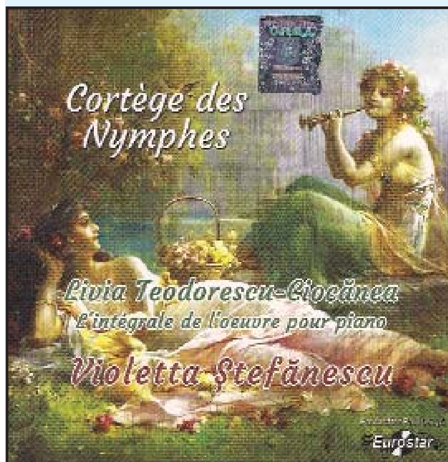
Călin Goia: „A fost un moment care nu se poate uita, când noi cântam în vechiul stil… Cătălin Muraru de la Roton asculta piesă cu piesă un disc pe care i-l propusesem şi nu zicea nimic. La sfârşit era o schiţă, un negativ cu un ritm electro, deci nimic finisat… şi s-a oprit acolo. Ne-a spus că ar putea fi ceva în piesa aceea, în acel început… Am mers în studio şi am înregistrat preluarea după Queen şi totul a explodat, plecând de la acea melodie schiţată…"

Gabi Constantin: „Ar trebui să ne programăm norocul, cum să zic? Sunt piese gândite, care credem că vor sparge, la care nu se întâmplă nimic… Dar vine unul dintre noi la repetiţie cu o idee nouă, o facem cum putem, dar nu sună… Iar când o cântăm publicului, loveşte! Până la urmă, tot publicul face hitul, nu ştiu altă reţetă! În afară de faptul că Voltaj nu e o persoană, ci o echipă."

Doru IONESCU

Livia Teodorescu-Ciocănea, Violetta Ştefănescu - "Cortège des Nymphes" (L'integrale de l'oeuvre pour piano)

Un album discografic ce face cinste casei de discuri Eurostar, din toate punctele de vedere: grafică, booklet ce prezintă bilingv atât creaţia muzicală inclusă, cât şi cariera celor două protagoniste, calitatea remarcabilă a înregistrărilor, unele din ele în premieră (live, inginer de sunet-Cătălin Duminică, procesare sunet-Florentina Herghelegiu). Discul indică şi anii când au fost elaborate lucrările Liviei Teodorescu-Ciocănea. *Suita pentru pian solo* (Violetta Ştefănescu este impecabilă) "Cortège des Nymphes" include fantezia "Calypso" (2013), "Enceladus" (Geysers on icy moon)-2013, "Briseis"

(Achile's slave lover)-2016 şi "Aphrodite" (2018). *Fantezia pentru pian solo şi bandă* "Endeavour Bells" (2009) este inspirată de bogăţia sonoră a clopotelor. "*Sonatina" pentru pian solo* este o lucrare de tinereţe (1985), ca şi "Sonatina Buffa" (1986). Aceasta din urmă, un omagiu adus lui Charlie Chaplin, este interpretată la 4 mâini de protagonistele acestui album de înaltă ţinută artistică.

Gaşca Meloritm: „A fost odată"

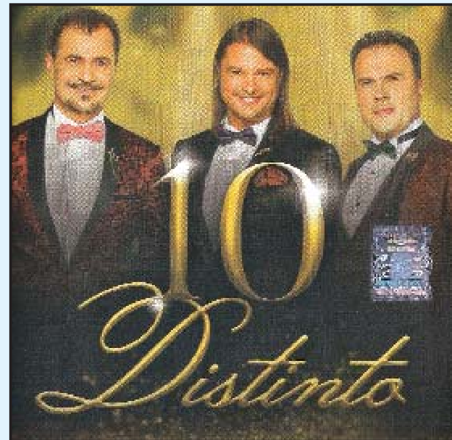
Este de fapt un album de compozitor Virgil Popescu, a cărui preocupare pe tărâmul muzicii pentru copii este binecunoscută. El a remarcat înzestrările componenţilor corului Meloritm de la Palatul naţional al copiilor în urmă cu câţiva ani, când i-a solicitat pentru un disc al Oanei Sîrbu (care semnează aici versurile piesei "Lumea basmelor"), după care colaborarea s-a permanentizat. Corul Meloritm s-a înfiinţat în urmă cu 40 de ani şi a cântat în multe ţări ale lumii, putând în viitor să includă în repertoriul de concert şi titluri antrenante de pe acest disc Eurostar, cum ar fi "Bate pasul", "În paşi de salsa", "Gaşca Meloritm", "Asta-i părerea mea", "Zoo carnaval", "Ţara muzicii", "Vacanţa". Cele mai multe şi mai potrivite texte pentru această vârstă

sunt semnate de experimentatul George Popovici, regretatul colaborator al compozitorului, dar şi de o fostă membră a corului, Raluca Drăgănescu Bolocan. Aşa cum s-a putut constata la reuşita lansare de la magazinul "Muzica", Virgil Popescu se completează ideal cu dirijoarea corului Meloritm, prof. dr. Elena Maria Nicolai, ceea ce ne face să anticipăm alte noi melodii şi discuri de succes.

Distinto: „10"

Nu este al 10-lea album al valoroasei formaţii pop-opera (deşi ar fi meritat asta!), ci unul care marchează 10 de la înfiinţare. Un deceniu de mari succese pentru Octavian Dobrotă, Marius Olteanu şi Mihai Radu, presărat cu turnee, colaborări cu artişti importanţi, premii, apariţii TV. Albumul editat de Tao Records este unul de mare diversitate, alăturând arii din opere, piese evergreen şi melodii de muzică uşoară. Din categoria acestora din urmă fac parte "Copacul" de Jolt Kerestely, "Aripi să zbori" de Daniel Alexandrescu, "Nu vreau să te pierd" de Adrian Romcescu (care intervine şi vocal) sau "Open your eyes" de Cristian Faur. Acest din urmă cântec, în care apar Ianna Novac şi Anthony Icuagu, a fost extrem de apreciat de telespectatori la secţia naţională Eurovision din 2011. Un CD elegant, de calitate, destinat melomanilor

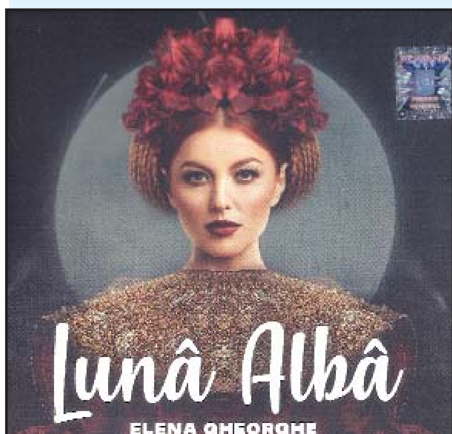

rafinaţi. Pe viitor, am recomanda să nu mai lipsească în text diacriticile şi de asemenea mai multă atenţie la autori; de pildă la colajul "Pasiune rusească" cei numiţi sunt orchestratori, nu autori ai celebrelor piese, iar la "My way" sunt enumeraţi autorii versiunii franceze a lui Claude François ("Ma vie"), piesa aparţinând în întregime celebrului Paul Anka. Dar, dincolo de asta vă recomandăm din toată inima această apariţie discografică de valoare.

Elena Gheorghe: „Lunâ albâ"

Nu, nu este nici o greşeală în titlu, diacriticile sunt puse corect, fiindcă este vorba de un remarcabil album de muzică armânească al frumoasei vedete Elena Gheorghe. Tatăl ei, preot în comuna Clinceni, este armân, iar mama, cunoscuta solistă de muzică populară Marioara Man Gheorghe, mureşeancă de felul ei, i-a sădit de mică dragostea pentru muzică. Discul a fost lansat în cadrul unui mare spectacol la Sala Palatului, iar piesa titulară, compusă de Adrian Hila, este deja un mare şlagăr, fiind solicitată la toate evenimentele. În rest, mare parte din melodii aparţin, muzică şi text, lui Peanci Daniel, care se şi implică vocal în piesa "Dorlu". Mai întâlnim două piese din folclorul "machedonesc", între care cunoscuta

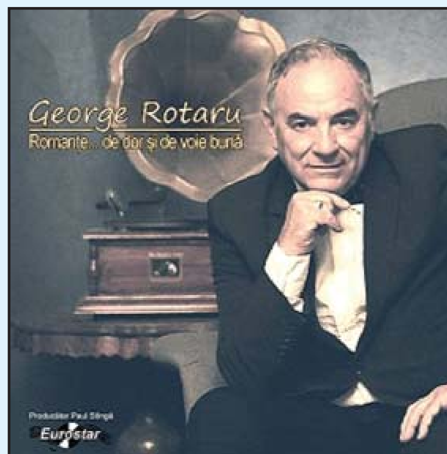
"Pamporea", precum şi compoziţia "Opa, opa", semnată Sirma Guci. Ne-au cucerit titluri cum ar fi "Nu cheari armânlu", "Armâna mea", "Tu nopti", "Steau msata di pi ter", care aproape nu mai au nevoie de traducere. Melomanul Stere Paris

mi-a confirmat calitatea versurilor şi interpretarea impecabilă. Atrăgătoarea Elena Gheorghe este aşadar nu numai o vedetă naţională (ne amintim frumoasa ei prestaţie în finala Eurovision, ca şi numeroasele ei şlagăre), dar şi una a comunităţii armâne, atât de solidară în păstrarea tradiţiilor.

George Rotaru: „Romanţe... de dor şi de voie bună"

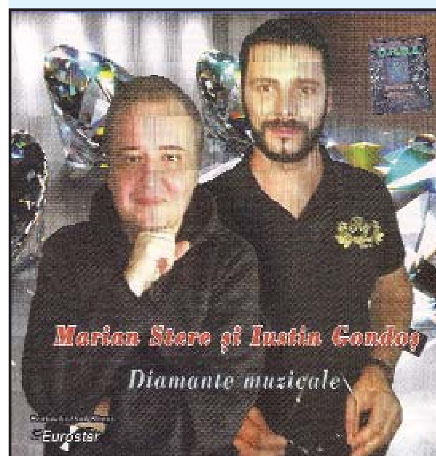
Interpret cu mare experienţă şi dotat cu o voce extrem de caldă, George Rotaru s-a impus în anii '80 drept tălmăcitor al romanţei, dar şi al cântecului sprinţar, de petrecere. Din prima categorie fac parte melodii cum

ar fi "Ochii tăi", "Romanţa mea", "Pe sub fereastră curge-un râu", "E Rita fecioara", "Să-mi cânţi cobzar", iar din cea de-a doua reascultăm cu încântare pe acest CD "Dragi mi-s cântecele mele", "La hanul Ancuţei", "Maria neichii, Marie", "Lume, lume". Româno-americanul nostru (bună parte din an locuieşte la Las Vegas) abordează cu respect creaţii memorabile semnate Ionel Fernic, Ion Vasilescu, Aurel Giroveanu, Henry Mălineanu, George Grigoriu, Edmond Deda, ceea ce face ca albumul editat de casa de discuri Eurostar să se constituie într-o colecţie irezistibilă de refrene nemuritoare. Iar recomandările din frumosul booklet, semnate de Corina Chiriac, Liana Herman (Israel) sau Paul Surugiu-Fuego, nu fac decât să întregească imaginea unui artist cu o apreciată carte de vizită.

Marian Stere şi Iustin Gondoş: „Diamante muzicale"

Marian Stere este foarte cunoscut în postură de textier, dar el ne reaminteşte pe acest disc şi că este un înzestrat cântăreţ, având în palmares atât trofeul festivalului "Aurelian Andreescu", cât şi prezenţa în gala laureaţilor la "Crizantema de aur", unde a dat viaţă creaţiei lui Dumitru Lupu "Voi nu vedeţi că deranjaţi?", distinse cu premiul I. Titlul albumului este inspirat, fiindcă reuneşte creaţii ale unor compozitori de renume – Temistocle Popa, Marius Ţeicu, Dan Stoian, Dumitru Lupu, Nicolae Caragia, unele din ele adevărate şlagăre. Ceea ce nu înseamnă că este neglijată generaţia mai nouă de autori, între aceştia numărându-se Marcel Iorga sau Cristian Alivej. Avem şi piese internaţionale, un emoţionant omagiu adus lui Alexandru Jula, dar şi un duet între Stere şi Simona Nae, pe cînd aceasta avea... 11 ani. Discul beneficiază în booklet de călduroase aprecieri (Ileana Şipoteanu, Paul Surugiu-Fuego, Stela Enache), iar Marian Stere ni-l recomandă pe Iustin Gondoş, care cântă 7 din cele 16 piese ale CD-ului. Originar din Oneşti, acesta este evident la început de drum în muzica uşoară, dar îndrumat competent poate progresa, oferindu-ne surprize în viitor. Un album editat de casa de discuri Eurostar, producător Paul Stîngă, şi pe care-l datorăm pasiunii şi entuziasmului lui Marian Stere. (O. U.)

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA şi finanţată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef: Mihai COSMA
Redactori: Octavian URSULESCU, Norela-Liviana COSTEA
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Corespondenţi locali:
Sanda HÂRLAV-MAISTOROVICI, Mariana POPESCU, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ŞUTEU, Alex VASILIU, Petre-Marcel VÂRLAN

Semnează în acest număr:
Dumitru AVAKIAN, Loredana BALTAZAR, Corina BURA, Lavinia COMAN, Oana GEORGESCU, Răzvan GEORGESCU, Olga GRIGORESCU, Doru IONESCU, Lorena IONIŢĂ, Florian LUNGU, Carmen MANEA, Ruxandra MIREA, Doina MOGA, Alexandru PĂTRAŞCU, Mariana POPESCU, Sarah RIZESCU, Costin POPA, Despina PETECEL-THEODORU, Marcel SPINEI, Melania TURCU

www.ucmr.org.ro
http://biblioteca-digitala.ro/?pub=289-actualitatea-muzicala-uniunea-compozitorilor-si-muzicologilor-din-romania

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x